MUURAMEN KUNTA

MUURAMEN KESKUSTAAJAMAN OSAYLEIS-KAAVA, VAIHE II, ETELÄOSA
Muuramenjoki – Ketunmutkatie

KAAVASELOSTUS

6.5.2020

YMPÄRISTÖNSUUNNITTELU OY

MUURAMEN KUNTA

Muuramen keskustataajaman osayleiskaava
vaihe II, eteläosa
Muuramenjoki – Ketunmutkatie
(oikeusvaikutteinen yleiskaava)

KAAVASELOSTUS

Tämä kaavaselostus koskee 6.5.2020 päivättyä
osayleiskaavakarttaa sekä merkintöjen selityksiä ja kaavamääräyksiä.

Kaavavaiheet

Kaava on tullut vireille vuonna 2015.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 24.5.- 6.6.2016.

Kaavaluonnos- ja valmisteluvaiheen aineistot nähtävillä xx.xx.–xx.xx.2020

Kaavaehdotusaineistot nähtävillä xx.xx.–xx.xx.xxxx

Muuramen valtuusto on hyväksynyt Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan, vaihe II, eteläosa xx.xx.xxxxx § .

Voimaantulo: xx.xx.xxxx

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO 1

2. OSAYLEISKAAVAN OSALLISTUMISMENETTELY 1

3. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT 2

3.1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS 2
3.2 SUUNNITTELUALUEEN YLEISKUVAUS 3
3.3 SUUNNITTELUTILANNE 5
3.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 5
3.3.2 Keski-Suomen strategia 2040 7
3.3.3 Maakuntakaava 8
3.3.4 Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0 14
3.3.5 Jyväskylän Seudun Liikenne 2025 16
3.3.6 Kuntastrategia; Mahd. Muurame-elinvoimainen edelläkävijä 2016-2021 16
3.3.7 Yleiskaavat 17
3.3.8 Asemakaavat 22
3.3.9 Taajaman osayleiskaavaa varten laaditut selvitykset 23
3.3.10 Muut selvitykset 24
3.3.11 Rakennusjärjestys 25
3.3.12 Rakennuskiellot 25
3.3.13 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto 25

4. MAANOMISTUS 25

5. VÄESTÖ JA ELINKEINORAKENNE 26

6. TEKNINEN HUOLTO 30

6.1 VESIHUOLTO 30
6.2 VIEMÄRÖINTI JA JÄTEVEDENKÄSITTELY 31
6.3 ENERGIAHUOLTO 31
6.4 JÄTEHUOLTO JA KADUT 31

7. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ 32

7.1 KOKONAISRAKENNE 32
7.1.1 Suunnittelualueen ympäristön nykytila 32
7.2 NYKYINEN MAANKÄYTTÖ 33
7.2.1 Asuinrakentamisalueet 33
7.2.2 Teollisuusrakentamisen alueet 33
7.2.3 Palvelut 34
7.2.4 Matkailu 35
7.2.5 Lomarakentaminen 36
7.2.6 Erityistoiminnot 37
7.2.7 Virkistysalueet ja virkistysyhteydet 37
7.2.8 Maa- ja metsätalousalueet 40
7.2.9 Liikenne 40

8. LUONNONYMPÄRISTÖ 47

8.1 MAASTORAKENNE 47

8.2 KALLIO- JA MAAPERÄ 48
8.3 LUONNONSUOJELUALUEET 48
8.2 NATURA 2000- ALUEET 49
8.3 LUONTOSELVITYS 49
8.3.1 Maakunnallisesti arvokas lintukohde (Maali) 49
8.3.2 Luontodirektiivin liitteen II ja IV (a) lajit 50
8.3.3 Muut arvokkaat luontokohteet 51
8.4 ARVOKKAAT GEOLOGISET MUODOSTUMAT 55
8.4.1 Muuratharjun rantakerrostumat 55
8.4.2 Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni muodostuma 57
8.5 POHJAVESIALUEET 59
8.6 PINTAVEDET JA TULVARISKIALUEET 61
9. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET 62
9.1 RAKENTUMISEN HISTORIAA 62
9.2 MAISEMA, MAISEMARAKENNE JA KASVILLISUUS 62
9.3 KULTTUURIYMPÄRISTÖT 63
9.4 VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄT RAKENNETUT KULTTUURIYMPÄRISTÖT (RKY 2009) 63
9.5 MUURAMEN RAKENNUSINVENTOINTI 64
10. ARKEOLOGIA 64
10.1 KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET 66
10.2 LÖYTÖPAIKAT 66
11. YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT 66
11.1 MAA-AINESTEN OTTO / JALOSTUS 67
11.2 PILAANTUNEET MAA-ALUEET 67
11.3 LIIKENTEEN MELU JA TÄRINÄ 69
12. YLEISKAAVAN VALMISTELUVAIHEET 71
12.1 VIREILLE TULO- JA VALMISTELUVAIHE 71

LIITTEET

1. Perustietokartta (puuttuu luonnosvaiheessa)
2. Ympäristötietokartta (puuttuu luonnosvaiheessa)

Erilliset liitteet:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, Keskustaajama ja Kinkomaa, Keski-Suomen museo, Virpi Myllykoski (2012)
- Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi, Mikroliitti (2006)
- Muuramen keskustaajaman osayleiskaavan eteläosan II-vaihe, Luontoselvitys, FCG (30.1.2018)

1. JOHDANTO

Muuramen keskustataajaman pohjoisosassa on 2015 vahvistettu oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Nykyisellä taajaman eteläosan suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Alueella on vahvistamaton osayleiskaava vuodelta 1997. Vahvistamaton yleiskaava ei ole nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavoituksen ohjauskeino, joten yleiskaava oli tarpeen tarkistaa ja ajanmukaistaa. Osayleiskaavan tarkistaminen aloitettiin vuonna 2004. Osayleiskaavoitus keskeytettiin mm. läntisen kehätien linjauksen suunnittelun vuoksi. Teknisten palveluiden lautakunta päätti vuonna 2011 jatkaa keskustaajaman osayleiskaavan laatimista. Tässä vaiheessa osayleiskaava rajattiin toteutettavaksi kahdessa osassa: I-vaiheessa keskustaajaman pohjoisosa (2015) ja II-vaiheessa keskustaajaman eteläosa.

Kunnanhallitus on asettanut osayleiskaavoitustyön tueksi yleiskaavatoimikunnan, joka koostuu viranhaltioista ja luottamushenkilöistä. Toimikunta seuraa ja ohjaa kaavoitusta ja toimii tiedotuskanavana kunnanhallitukseen ja poliittisiin ryhmiin.

Nyt vireillä oleva eteläinen osayleiskaava-alue, vaihe II sijaitsee valtatien 9 / E63 varrella rajautuen pohjoisessa Muuramejokeen ja etelässä Ketunmutka tiehen. Kaava-alue rajautuu muutamien alueiden osalta Muuratjärven ja Päijänteen rantayleiskaavojen alueille. Näiden alueiden osalta kaavoituksessa on kyse rantayleiskaavojen muutoksesta. Osa-alueen pinta-ala on noin 1346 ha. Muuramenjoen vesialue kuuluu kaava-alueeseen.

Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena aluevarausosayleiskaavana, joka ohjaa alueen asemakaavoitusta ja asemakaavamuutoksia. Osayleiskaavassa tarkastellaan yleispiirteisesti maankäyttöä ja yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja rakentamisalueiden riittävyyttä seuraavien noin 20 vuoden aikana, vuoteen 2035 asti.

2. OSAYLEISKAAVAN OSALLISTUMISMENETTELY

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) on tuotu esille osallistumisen ja vuorovaikutuksen kannalta keskeiset kaavoituksen työvaiheet. Suunnitelmassa on kerrottu mm. miten kaavan eri vaiheista tiedotetaan ja miten osalliset pääsevät vaikuttamaan kaavasuunnitteluun. Suunnittelun eri vaiheissa pyritään siihen, että kaikilla kaavan osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä kirjallisesti tai suullisesti.

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen kannalta keskeiset kaavaprosessin vaiheet on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 16. Yleiskaavan valmisteluvaiheet.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on selostuksen erillisenä liitteenä.

3. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

3.1 Suunnittelualueen sijainti ja rajaus

Suunnittelualue käsittää Muuramen keskustaajaman eteläpuoleisen alueen Muuramenjoesta Ketunmutka tiehen (*kuva 1*). Valtatie 9 (E63) ja Tampere-Jyväskylä päärata halkaisevat suunnittelualueen pitkittäissuunnassa. Alue rajautuu kolmeen vesistöön; Muuratjärvi rajaa suunnittelualuetta lännessä, Päijänne idässä ja Muuramenjoki pohjoisessa.

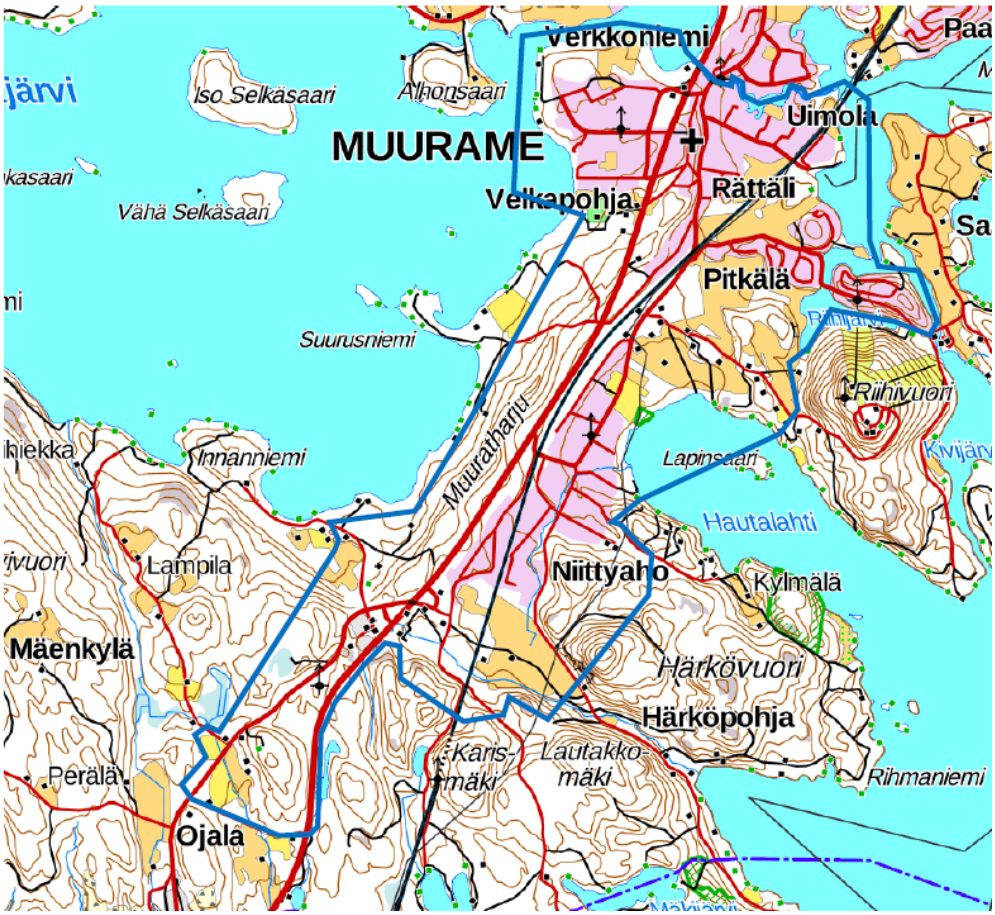

Kuva 1. Suunnittelualueen likimääräinen rajaus.

Muuramen keskustaajama kaavoitetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa kaavoitettiin keskustaajaman pohjoisosa, osayleiskaavan vaihe I (2015). Nyt vireillä oleva osayleiskaavan II-vaihe käsittää Muuramen keskustaajaman eteläosan Muuramenjoesta Ketunmutka nimiseen tiehen lähelle kunnan rajaa (*kuva 2)*. Vaiheeseen II kuuluvan alueen pinta-ala on noin 1346 ha. Yleiskaava laaditaan mittakaavassa 1:20 000.

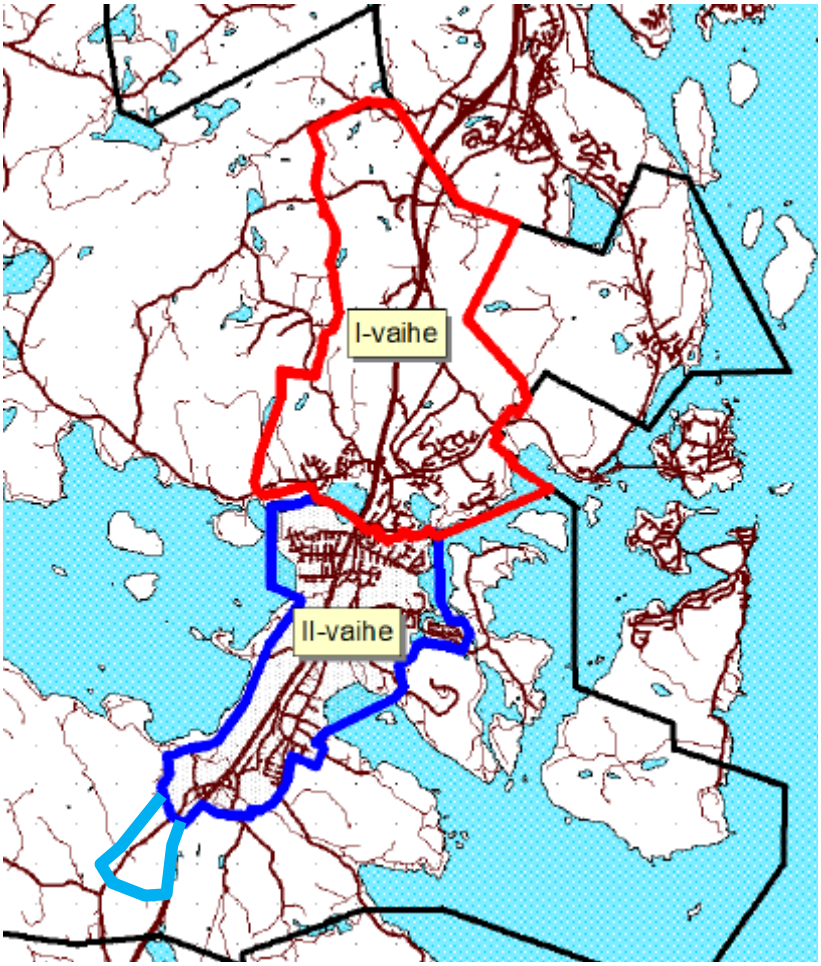

Kuva 2. Keskustaajaman osayleiskaavan I-vaiheen (2015) aluerajaus punaisella ja nyt vireillä oleva II-vaiheen aluerajaus sinisellä. Alkuperäiseen II-vaiheen aluerajaukseen on lisätty valtatien 9 länsipuolinen laajennusalue (vaalean sininen rajaus).

3.2 Suunnittelualueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Muuramen keskustan eteläpuolella. Vesistöt ympäröivät suunnittelualuetta kolmesta suunnasta. Suunnittelualue alkaa Muuramenjoesta, alueen länsipuolella on Muuramen järvi ja itäpuolella on Päijänne. Eteläisin osa suunnittelualueesta ulottuu lähelle Muuramen rajaa, Ketunmutka-tiehen saakka.

Alueen korkeimmat kohdat ovat Muuramenharjulla ja matalimmat kohdat sijaitsevat Päijänteen rannoilla. Ympäristöstään korkeampina erottuvia kohteita ovat Muuramenharju, Santalanmäki Niittyahon alueella ja kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevat Riihivuori, Härkövuori, Lautakkomäki ja Karismäki (*kuva 3*).

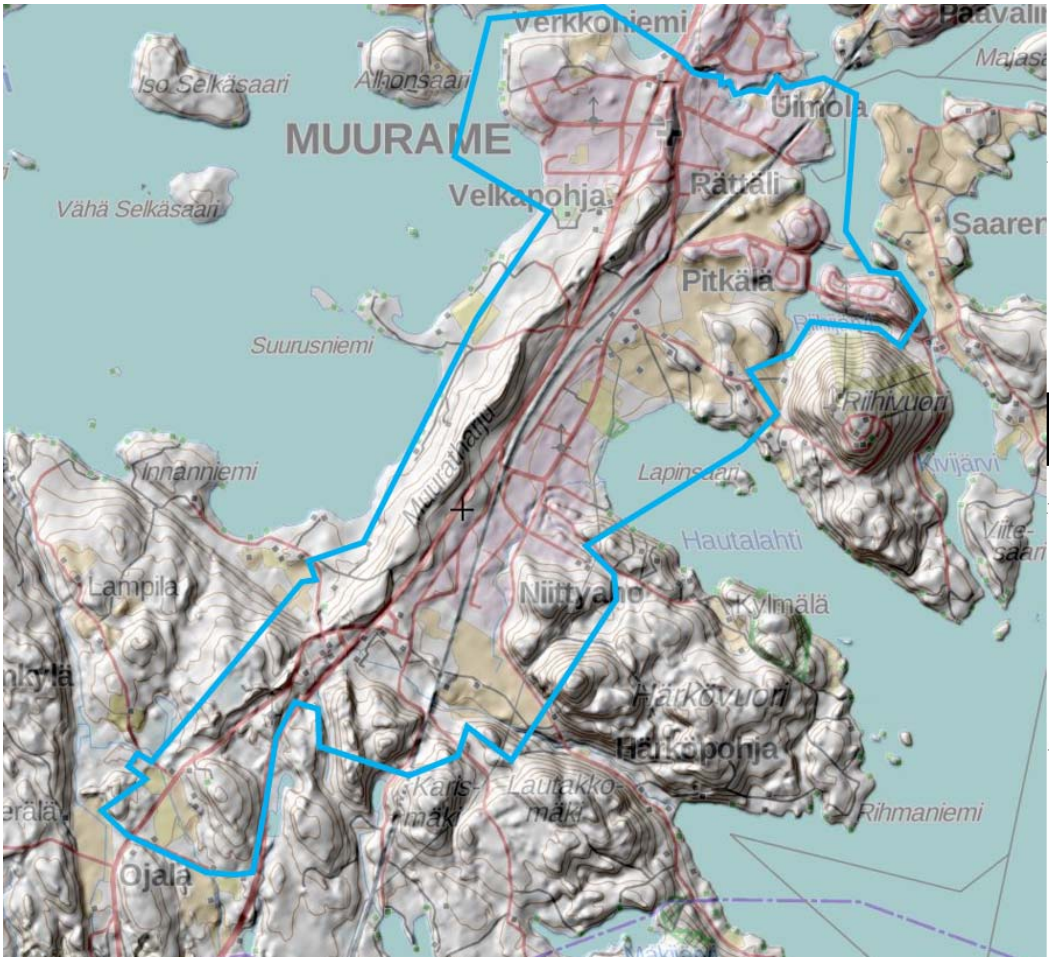

Kuva 3. Rinnevarjostus alueelle. Lähde: MML, Karttapaikka.

Suunnittelualueen halkaisevat pituussuunnassa harju, valtatie 9 ja rautatie. Rannat, korkeat mäet, harjanteet, asutuksen pirstaloimat peltoaukeat ja metsät tuovat vaihtelua maisemaan.

Muuratharju on monipuolinen virkistys- ja ulkoilualue ja samalla arvokas harju- ja pohjavesialue. Muuratharju kuuluu Natura 2000-verkostoon. Myös Muuramenjoki tarjoaa hyvät virkistys ja ulkoilumahdollisuudet. Muuramenjoessa on suvanto- ja koskipaikkoja ja pudotuskorkeutta on noin 12m. Joella voi kalastaa ja ympäristössä kulkee luontopolku. Muuratjärvestä Päijänteeseen laskeva noin 1,5 km pitkä joki on myös maakunnallisesti arvokas luontokohde.

Muuramen keskeisimmät julkiset palvelut ja kaupalliset palvelut sijaitsevat Muuramen keskustaajaman pohjoisosassa, joka on kaavoitettu osayleiskaavan I-vaiheessa (2015). Kirkolliset palvelut sijaitsevat nykyisellä suunnittelualueella.

Suunnittelualueen rakennettuun ympäristöön liittyy erityisarvoja. Arkkitehti Alvar Aallon (1898-1976) suunnittelema Muuramen kirkko (1926-29) kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY 2009). Muuramen kirkko on suojeltu kirkkolailla (kirkkohallituksen päätös 25.11.2003).

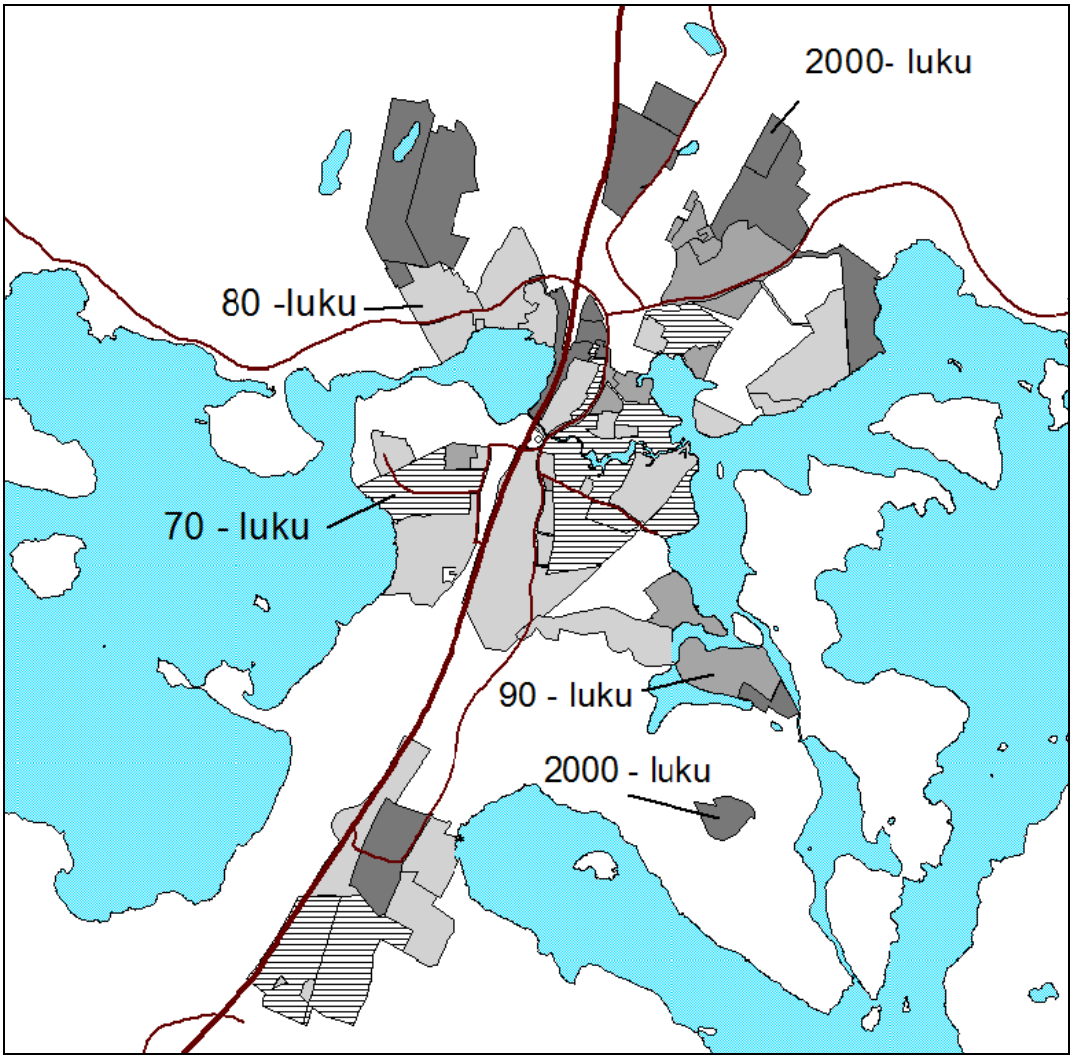

Kuva 4. Muuramen keskustaajaman rakentumisen vaiheet

Muuramen keskustan alueella on laadittu asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia 1970-luvulta lähtien (*kuva 4)*. Nykyään tiiviin asutuksen vyöhykkeet keskittyvät asemakaavoitetuille alueille suunnittelualueen pohjoisosaan ja keskiosaan. Alueen keskiosaan Teollisuuskylän alueelle keskittyy myös pääosa alueen teollisuudesta. Toinen teollisuusaluekeskittymä on Niittyahon eritasoliittymän tuntumassa. Suunnittelualueen eteläosa on pääosin maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusaluetta.

3.3 Suunnittelutilanne

3.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätöksen 14.12.2017 mukaiset uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri vä-estöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

2. Tehokas liikennejärjestelmä
- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetus-ketjuille sekä tavara ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.
-Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien

yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto
- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

3.3.2 Keski-Suomen strategia 2040

Keski-Suomen strategia 2040 ohjaa maakuntakaavoitusta ja vuosien 2014–2017 maakuntaohjelmaa. Strategia valmisteltiin käsiteltäväksi maakuntavaltuuston vuoden 2014 kevätkokouksessa. Liiton vastuulla on sovittaa yhteen maakunnan suunnitteluasiakirjojen eli maakuntasuunnitelman, maakuntakaavan ja maakuntaohjelman linjaukset. (Lähde: Keski-Suomen liitto)

Maakuntasuunnitelma 2040

Keski-Suomen liiton maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntasuunnitelman 6.6.2014 osana Keski-Suomen strategiaa 2040. Vuonna 2040 Keski-Suomi on tavoitteena olla osaava ja hyvinvoiva bio- ja digitalouden kansainvälinen maakunta. (Lähde: Keski-Suomen liitto)

Maakuntasuunnitelma on pitkän aikavälin suunnitelma maakunnan kehittämiseksi. Se pohjautuu sekä alueiden kehittämislakiin että maankäyttö- ja rakennuslakiin. Käytännössä maakuntasuunnitelma toteutuu joka neljäs vuosi tehtävän maakuntaohjelman ja vuosittain tehtävän toteuttamissuunnitelman kautta. Näiden lisäksi maakuntasuunnitelmaa toteutetaan maakuntakaavan välityksellä.

Keski-Suomen aluerakenne 2040

Keski-Suomen aluerakenne 2040 hyväksyttiin osana Keski-Suomen Strategiaa maakuntavaltuustossa 6.6.2014. Aluerakenteen taustalla on teemakohtaisia karttoja ja alueiden profiilit. Keski-Suomen aluerakenne 2040 muodostaa lähtökohdan maakuntakaavan tarkistukselle ja siinä esitetyt aluerakenteen painotukset ovat myös kaavatarkistuksen painopisteitä (*kuva 5)*.

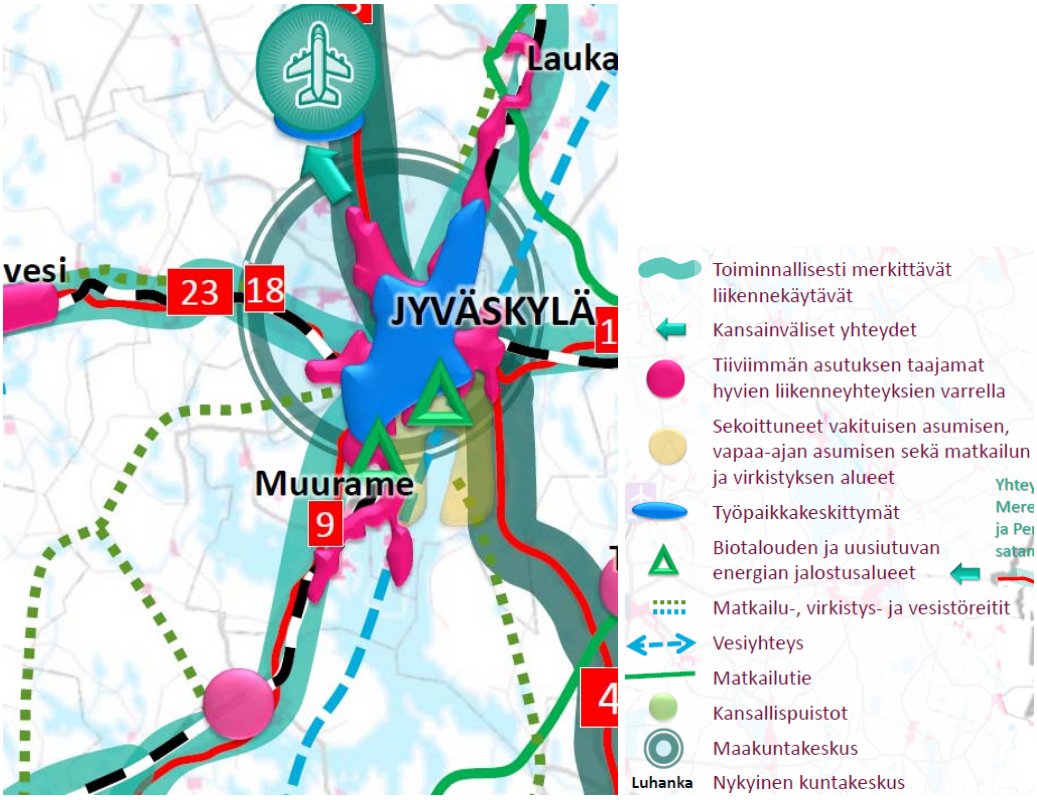

Kuva 5. Ote Keski-Suomen aluerakennekartasta 2040

Maakuntaohjelma 2014-2017

Keski-Suomen maakuntaohjelma 2014–2017 toteuttaa ja konkretisoi maakuntasuunnitelman linjauksia. Maakuntaohjelman kehittämisalueet ovat: (1) aluerakenne, liikenne ja ympäristö, (2) biotalous, (3) digitalous, (4) osaamistalous ja (5) hyvinvointipalvelut. Maakuntaohjelma perustuu lakiin alueiden kehittämisestä (1651/2009), maakuntasuunnitelmaan, ja valtakunnallisiin aluekehittämistavoitteisiin. (Lähde: Keski-Suomen liitto)

3.3.3 Maakuntakaava

Muuramen kunta kuuluu Keski-Suomen maakuntavaltuuston 1.12.2017 (§ 40) hyväksymän ja 26.1.2018 voimaan tulleen Keski-Suomen tarkistetun maakuntakaavan alueeseen (*Kuvat 6, 6.1 ja 6.2*). Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava on tullut 28.1.2020 lainvoimaiseksi maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksen mukaisena Korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä valituslupahakemuksen.

Suunnittelualueelle tai suunnittelualueen vaikutusalueelle on osoitettu Keski-Suomen tarkistetussa maakuntakaavassa seuraavia aluevarauksia ja merkintöjä:

Biotalous

- Biotalouteen tukeutuva alue

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

- Teollisuus- ja varastoalue, jolla on/jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.
Suunnittelumääräys: Alueen ja lähiympäristön suunnittelussa tulee huomioida vaarallisten aineiden käyttöön, varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät riskit. Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Liikennekäytävät ja kansainväliset yhteydet

- Valta-/rautatien kehittämisakseli

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen Strategiassa määritelty toiminnallisesti merkittävä liikennekäytävä.
Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa kehittämisakselilla tulee kiinnittää huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä liikenteen ja matkailun palveluihin ja yritystoiminnan edistämiseen. Väylien kehittämisen tulee perustua matkojen ja kuljetusten käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun. Kehittämisakselit ovat myös joukkoliikenteen laatukäytäviä, joiden liityntäyhteyksiä ja -pysäköintiä tulee kehittää.

- Valtakunnallisesti merkittävä kaksiraiteinen päärata

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät pääradat, joiden parantamiseen sisältyy kaksoisraiteen toteuttaminen. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava tasoristeysten poistamiseen

- Moottori- tai moottoriliikennetie, uusi (mo)

Merkinnällä osoitetaan vain moottoriajoneuvoliikenteelle tarkoitettuja maanteitä. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
Suunnittelumääräys: Tien ja eritasoliittymien sijainti sekä muun tieverkon järjestelyt täsmentyvät tien suunnittelun yhteydessä. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon liikennemelun leviämisen estäminen, pohjavesien suojaustarve sekä Hitonhauta-Kylmähauta-Hirvasjoki –nimiseen Natura 2000 –alueeseen mahdollisesti kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset.

- Valtatie/kantatie (vt/kt)

Valtateinä osoitetaan valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä välittäviä maanteitä. Kantateinä osoitetaan valtateitä täydentäviä, maakuntia palvelevia maanteitä, jotka yhdistävät kaupunkitasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennesuuntiin. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
Suunnittelumääräys: Valta- ja kantateitä tulee kehittää käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun perustuen siten, että varmistetaan etenkin pitkämatkaisen liikenteen

sujuvuus ja turvallisuus. Valtatietä 4 kehitettäessä tulee ottaa huomioon EU:n TEN–T-ydinliikenneverkolle asetut vaatimukset.
Teillä tulee varautua kevytväyläjärjestelyihin taajamien ja kylämäisen asutuksen kohdalla sekä linjausmuutoksiin, eritasoliittymiin, rinnakkaistie- ja liittymäjärjestelyihin sekä lisäkaistoihin/ohituskaistoihin, jotka täsmentyvät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

- Laivaväylä
Merkinnällä osoitetaan laivaliikennettä palveleva vesiväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Asutusrakenne

- Seudullisesti merkittävä tiivistettävä taajama
Merkinnällä osoitetaan kehitettävä ja palvelut säilyttävä taajama.
Suunnittelumääräys: Taajamaa ylläpidetään ja kehitetään seudullisesti kattavien palvelujen keskuksena. Kehittämisessä hyödynnetään olemassa olevaa rakennetta kiinnittäen huomiota viihtyisyyteen ja esteettömyyteen. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen tarpeet sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelun kohteet.

Matkailu ja virkistys

- Matkailun ja virkistyksen vetovoima-alue
Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.
Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

- Moottorikelkkailureitti
Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

- Ulkoilureitti
Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Tekninen huolto

- Voimalinja (z)

Luonnonvarat

- Maakunnallinen tärkeä pohjavesialue
Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeä pohjavesialue.

Suunnittelumääräys: Pohjavesialueille ei tule sijoittaa pohjaveden pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavia laitoksia ja toimintoja eikä maa-ainesten ottoa.

Kulttuuriympäristö

- Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.
Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen rakennettu kulttuuriympäristö.
Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueen käyttöä on ohjattava siten, ettei näitä arvoja heikennetä

Luonnonsuojelu

- Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.

- Luonnonsuojelualue (sl)

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojelualueisiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

- Suojelualue

Merkinnällä osoitetaan suojelualue, joka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön perusteella. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

Karttamerkinnät

 Vesistö

Kuntakeskus

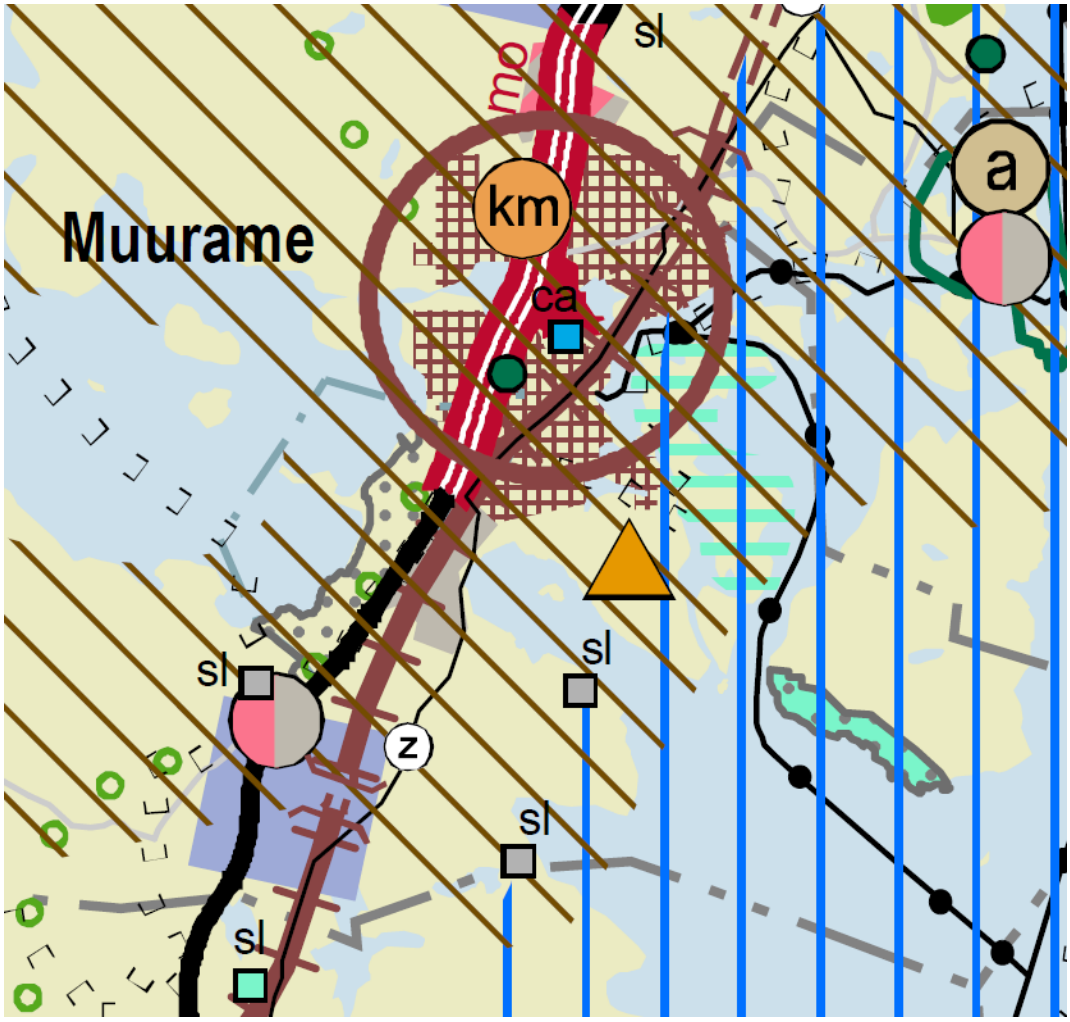

Kuva 6. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta

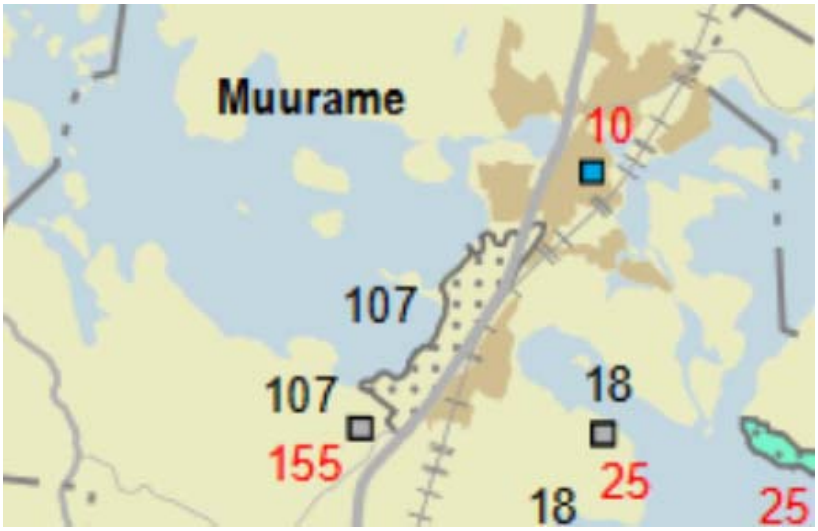

Kuva 6.1. Ote luonnonsuojelua koskevasta tarkistetun maakuntakaavan teemakartasta.

10	Muuramenjoki	Naturaan ja suojeluohjelmiin kuulumaton alue kokonaismaakuntakaavasta, virtavesien suojelun kannalta arvokas.
107	Muuramenharju-Innanlahden lehto	Natura-alue FI0900023. Alueeseen sisältyy valtakunnalliseen harjujensuojeluohjelmaan kuuluva Muuratharju
155	Innanlahden lehto	Osa Natura-alueesta FI0900023. V

Kartalla nrot 107 ja 155 (kuva 2.), Muuramenharju – Innanlahden lehto

Alueen koodi: FI0900023 Pinta-ala (ha): 228 Kunta: Muurame

Aluetyyppi: SAC

Alueen kuvaus:

Muuratjärven kaakkoispäätä reunustava Muuramenharju, toiselta nimeltään Muuratharju, on yksi merkittävimmistä Keski-Suomen harjuista. Geologisesti Muuramenharjun selänne on Keski-Suomen reunamuodostuman edustavimpia osia. Se on noin 1 km levyinen, 4 km pituinen ja osin varsin jyrkkärinteinen muodostuma. Molemmilla rinteillä on hyvin kehittyneitä muinaisrantoja.

Muuramenharjun metsät ovat pääosin eri ikäistä männikköä, joka on metsätalouskäytössä. Alueelta löytyy myös lehtokasvillisuutta sekä metsäluhtaa ja lähteikkö. Muuramenharju on tehokkaassa virkistyskäytössä ja sillä on myös maisemallista arvoa. Harjuilla on myös kunnan omistama perinnemaisema ns. yhteislaidun.

Harjun eteläpäässä sijaitseva Innanlahden lehto on kuusta kasvava kostea saniaisvaltainen rinnelehto, jossa esiintyy vaateliasta lehtokasvillisuutta.

Muuramenharju on Keski-Suomessa geologisesti erittäin merkittävä harju, jolta avautuu näyttävä maisema. Alueella on virkistyskäyttöarvoa, siellä liikutaan paljon. Innalanlahden lehto on vaateliasta lehtokasvillisuutta kasvava lehto. Kohdassa 3.3. (muut tärkeät lajit) mainitut Keski-Suomessa uhanalaiset putkilokasvit kasvavat Innanlahden lehdossa.
Alueen luonnonarvoille haitallisia olisivat etenkin rakentaminen, soranotto ja tehometsätalous. Metsätaloustoiminta tulee tehdä luonnonarvot huomioon ottavalla tavalla. Muuramenharju voi olla tulevaisuudessa virkistyskäyttöpaineiden kovetessa alttiina maaperän liialliselle kulumiselle, mikäli liikkumista ei saada kanavoitua tarpeeksi tehokkaasti poluille ja urille. Muuratharju on tärkeää pohjavesialuetta, ja Natura-alueella sijaitsee kaksi Muuramen kunnan pohjavedenottamoa.

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit (lukuun ottamatta edustavuudeltaan luokkaan D luokiteltuja luontotyyppejä ja populaation merkittävyyden osalta luokkaan D luokiteltuja lajeja) kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

• alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys

Suojeluohjelmat ja -selvitykset:
-Muuramenharju: Harjujen suojeluohjelma, seutukaavan 1. vk SU, 5. vk SL 617
-Innanlahden lehto: Lehtojensuojeluohjelma, seutukaavan 4. vk SL, 5.vk SL 621

Suojelun toteuttamiskeinot:
-Muuramenharju: Maa-aineslaki, metsälaki, rakennuslaki
-Innanlahden lehto: Luonnonsuojelulaki

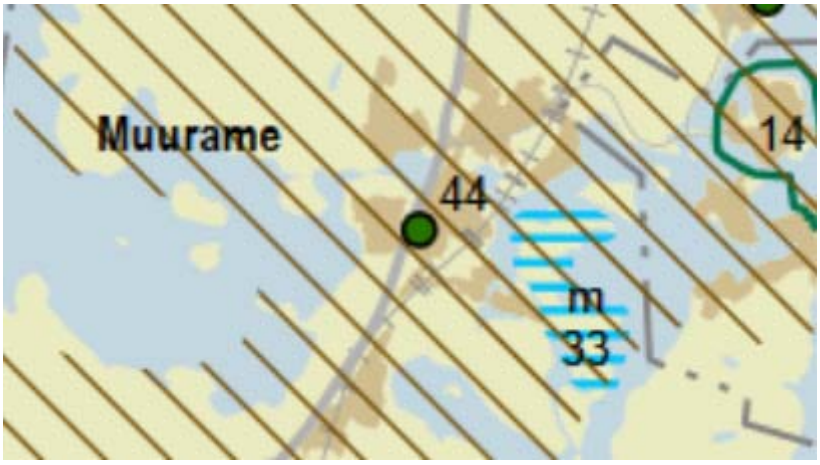

Kuva 6.2. Ote kulttuuriympäristöä koskevasta tarkistetun maakuntakaavan teemakartasta.

Numero 44 Muuramen kirkko

3.3.4 Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0

Jyväskylän seudun 20X0 rakennemallityö on pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä hanke, jossa kuvataan Jyväskylän, Hankasalmen, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Uuraisten muodostaman seudun tulevaa yhdyskuntarakennetta. Tavoitteena on ohjata seudun väestönkasvua ja siihen liittyvää uutta maankäyttöä hallitusti niin, että 200 000 asukkaan väestömäärä mahdollistuu. Rakennemallin osana esitetään Jyväskylän seudun kehittämisen visio, tavoitteet ja periaatteet yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi. Rakennemalli on osa kaupunkiseutusuunnitelman toteuttamista. Se on prosessi, jossa etsitään ja vertaillaan vaihtoehtoja seudun tulevaisuudelle. Seudun rakennemalli ohjaa kuntien yleiskaavatyötä ja muuta maankäytön kehittämistä.

Jyväskylän seudun rakennemalli muodostuu kehittämisvyöhykkeistä, joista jokaista leimaa vyöhykkeelle ominainen asumisen ja työpaikkojen tiheys, maankäytön ja rakentamisen intensiteetti, palvelujen määrä ja saatavuus, kulkutapoihin liittyvät painotukset sekä erilainen elämänrytmi.

Suunnittelualue sijaitsee rakennemallin mukaisella FLOW –vyöhykkeellä; asuminen ja joukkoliikenne (*kuvat 7-9*). Vyöhyke muodostuu kaupunkikeskustaa lähellä olevista alueista, jonne on rakennettu hyvät joukkoliikenneyhteydet. Alueilla on omat kävelykeskustat ja niistä on kevyen liikenteen yhteydet kaupunkikeskustaan. Vyöhykkeellä on lähipalveluja ja runsaasti vapaa-ajan vietto mahdollisuuksia. Pääsy vesistöjen ääreen on helppoa.

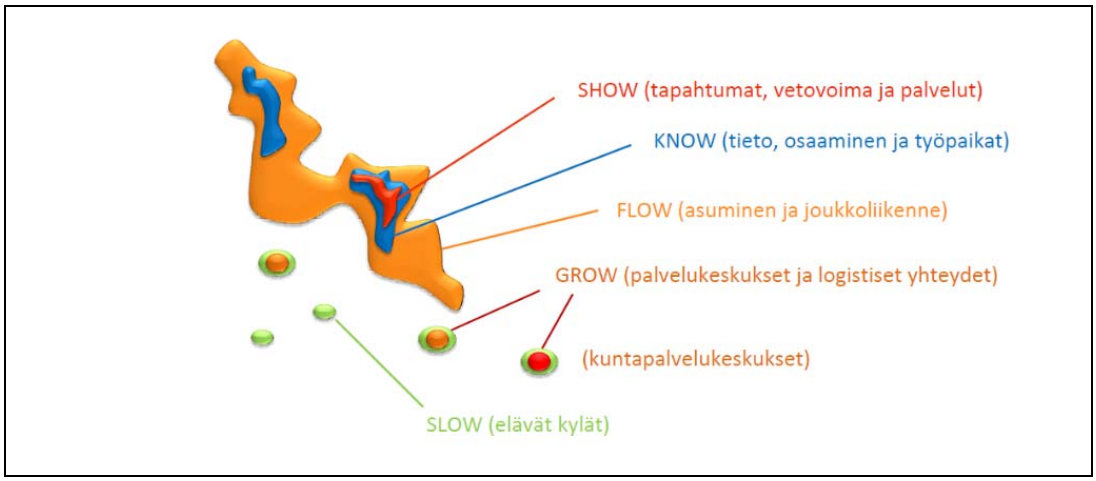

Kuva 7. Rakennemallivyöhykkeet, lähde Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0, loppuraportti 7.2.2011

FLOW -vyöhyke on Jyväskylän seudun tulevan kasvun kannalta keskeisin vyöhyke, jossa yhdistyvät korkealuokkainen asuminen ja kattavat, bussiliikenteeseen perustuvat, joukkoliikennepalvelut (bussiliikenteen kaupunkilinjat ja seudulliset linjat).

Kuva 8. Esimerkkialue Muurame, Lähde: Rakennemallin esittelyaineisto 4.2.2011

Seudun väkiluvun arvioidusta kasvusta FLOW-vyöhykkeelle ohjataan hieman yli 50 % arvioidusta kokonaiskasvusta. Tästä uudesta kasvusta n. 30 % suunnataan nykyiseen taajamarakenteeseen ja 70 % uusille alueille. Tavoitteena on sijoittaa asumisesta 20 % kerrostaloihin, 30 % rivitaloihin ja 50 % omakotitaloihin. Aluetehokkuuden tavoitteena on ea 0,1-0,40, keskimäärin 75 as./ha.

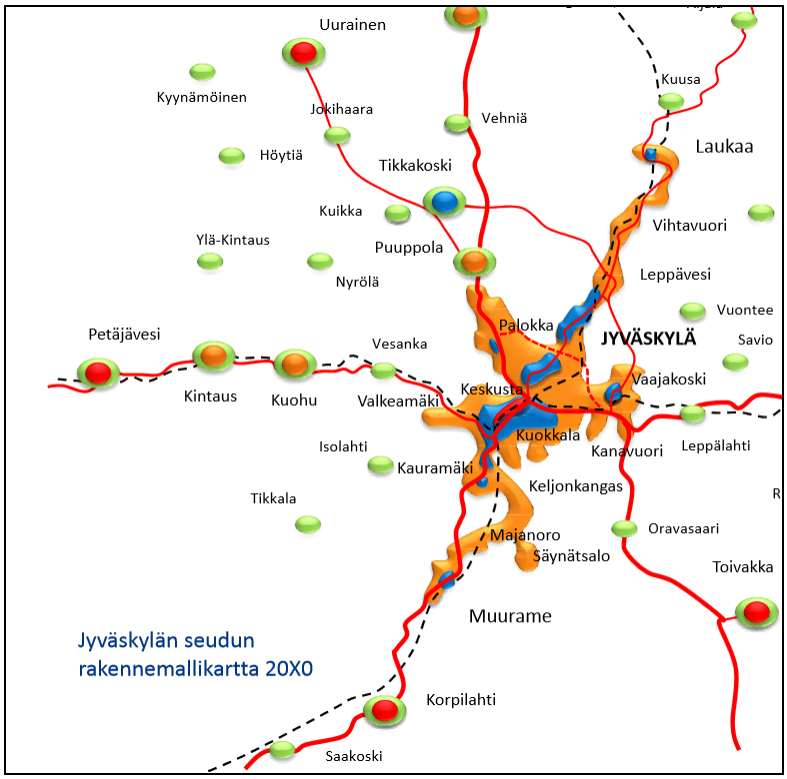

Kuva 9. Ote Jyväskylän seudun rakennemallikartasta 7.2.2011

3.3.5 Jyväskylän Seudun Liikenne 2025

Rakennemallityön rinnalla on laadittu Jyväskylän Seudun Liikenne 2025 –ohjelma (JYSELI 2025). Jyväskylän Seudun Liikenne 2025 -työssä käsitellään liikennejärjestelmän nykytilaa ja kehitystrendejä, tulevaisuuden tavoitteita, toimintalinjauksia ja kehittämistoimenpiteitä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on arvioitu rakennemallissa esitettyjen maankäytön kehittämisalueiden synnyttämiä liikenteellisiä tarpeita sekä kerrottu maankäyttöalueiden kehittämisessä ja uusien alueiden käyttöönotossa huomioitavat liikennejärjestelmän kehittämisperiaatteet.

Liikenneverkkojen kehittämisohjelmassa on huomioitu valtatien 9 kehittämistarve välillä Jyväskylä-Muurame. Ohjelmassa toimenpiteitä on kuvattu seuraavasti: ”Vt9 Jyväskylä – Muurame (-Jämsä) Valtatien 9 kehittämisestä nykyisen moottoritien päästä etelään on tarpeen laatia yhtenäinen suunnitelma. Alustavana lähtökohtana on moottoritien jatkaminen Muurameen ja liittymä- ja ohituskaistajärjestelyt Muuramesta Jämsän suuntaan. Yhteysvälin kehittämisen tavoitteena on liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantaminen. Vt9 välillä Jyväskylä – Muurame (-Jämsä) on jo nykytilanteessa ajoittain ruuhkautunut.”

3.3.6 Kuntastrategia; Mahd. Muurame-elinvoimainen edelläkävijä 2016-2021

Valtuuston 29.8.2016 hyväksymä kuntastrategia Mahdollisuuksien Muurame – elinvoimainen edelläkävijä 2016 – 2021 ohjaa Muuramen kunnan kehittämistä. Strategiaa rakennettaessa on pyritty siihen, että strategia ohjaa kunnan toimintaa tilanteessa, jossa kuntien toimintaympäristö ja tulevaisuus ovat poikkeuksellisen suuressa käymistilassa. Kukaan ei pysty varmuudella sanomaan, millaisilla raken-

teilla ja toimintamalleilla kuntia johdetaan Suomessa seuraavan vuosikymmenen alussa.

Strategiassa painopistealueina ovat Elinvoima ja kasvu sekä Hyvinvointi ja palvelut. Elinvoima ja kasvu perustuvat yrittäjäaktiiviseen elinkeinopolitiikkaan, innovatiivisuuden mahdollistavaan toimintaympäristöön sekä positiiviseen Muurame-brändiin. Hyvinvointi ja palvelut pohjautuvat tehokkaaseen ennaltaehkäisyyn ja kuntalain mukaiseen poikkihallinnolliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Näitä tukevat joustavat, vaatimusten mukaisina tuotetut oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut.

Läpileikkaavat teemat ovat tasapainoinen talous, muuntautumiskykyinen organisaatio sekä vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva kuntalainen. Läpileikkaavina toimintamalleina ovat myös uuden teknologian hyödyntäminen kunnan toiminnassa sekä Liikkuva Muurame -ajattelumallin tuominen koko kunnan toimintaan.

Strategian painopisteiden tarkempi tavoitteiksi asettaminen ja niiden seuranta toteutetaan talousarviossa ja tilinpäätöksessä sekä toimintakertomuksissa, joihin toimialat tarkentavat strategiaan pohjautuvat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa.

3.3.7 Yleiskaavat

Suunnittelualueelle on laadittu oikeusvaikutukseton Keskustaajaman osayleiskaava (1997). Suunnittelualuetta ympäröivillä alueilla on voimassa oikeusvaikutteiset osayleiskaavat: Keskustaajaman osayleiskaava, I-vaihe, pohjoisosa (2015), Päijänteen rantayleiskaavan muutos (2007) ja Muuratjärven rantayleiskaava (2004). Tällä osayleiskaavalla on tarkoitus muuttaa muutamien alueiden osalta rantayleiskaavoja. Yleiskaavoituksen tilanne on esitetty *kuvissa 10-14.*

Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Keskustaajaman osayleiskaavaan (2015), lännessä Muuratjärven rantaosayleiskaavaan (2004) ja idässä Päijänteen rantayleiskaavan muutokseen (2007). Muuratjärven rantayleiskaavaa muutetaan Muuratjärvärven Innanlahden ranta-alueella ja Päijänteen rantayleiskaavaa Hautalahden etelärannalla sekä Riihiniemen itäosassa.

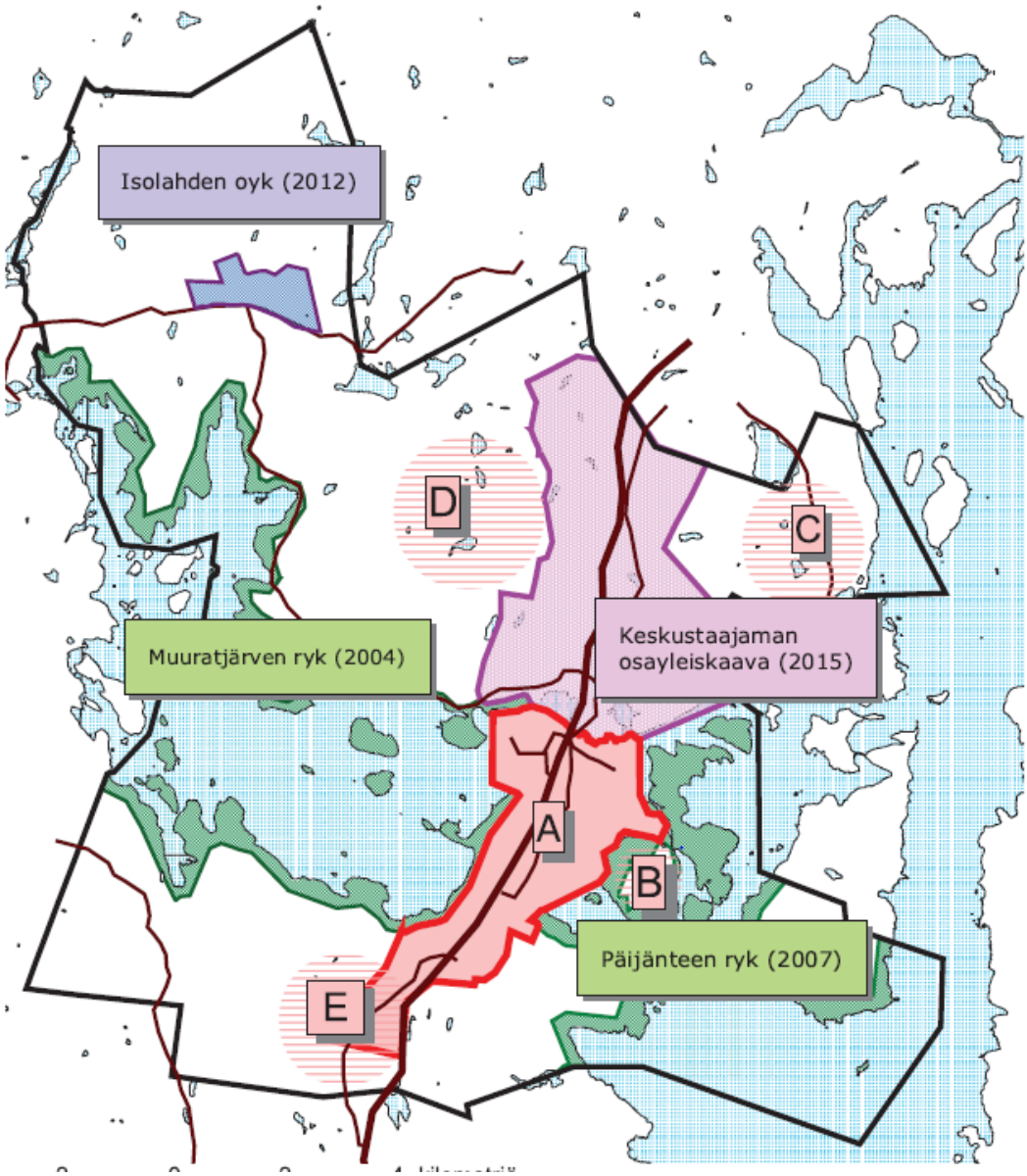

Kuva 10. Ote yleiskaavoituksen tilannetta kuvaavasta kartasta. Kirjaimella A on kuvattu nyt vireillä olevaa Keskustaajaman eteläosan osayleiskaavaa. Muilla kirjaimilla kuvataan tulevia yleiskaavoja: B. Riihivuoren osayleiskaava, C. Kinkomaan osayleiskaava, D. Golf-alueen osayleiskaava, E. Eteläosan osayleiskaava (erillinen kyläkaava). Lähde kaavoitus-katsaus 2020, Elinvoiman ja kestävän kasvun osasto.

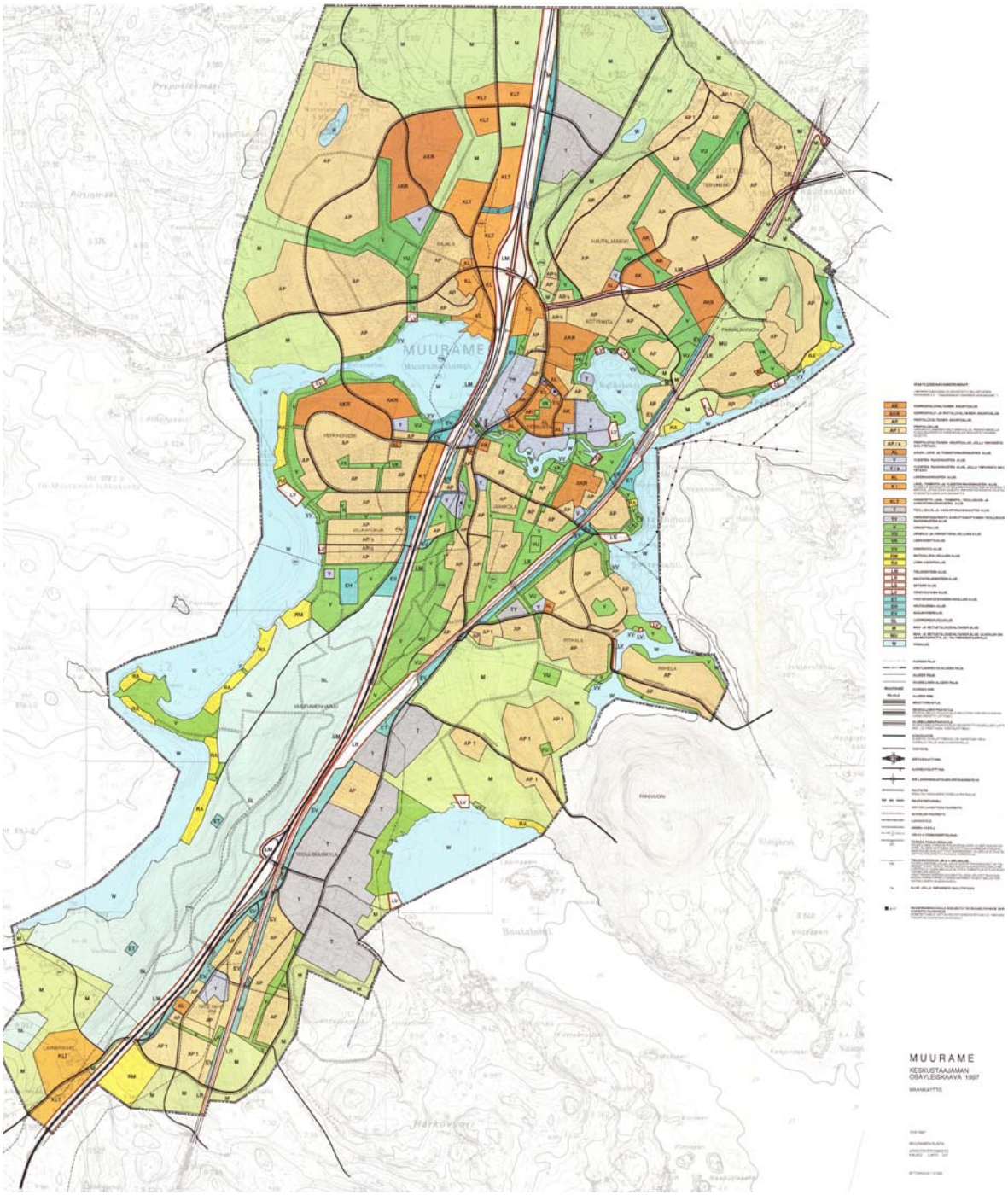

Kuva 11. Ote keskustaajaman oikeusvaikutuksettomasta osayleiskaavasta (1997)

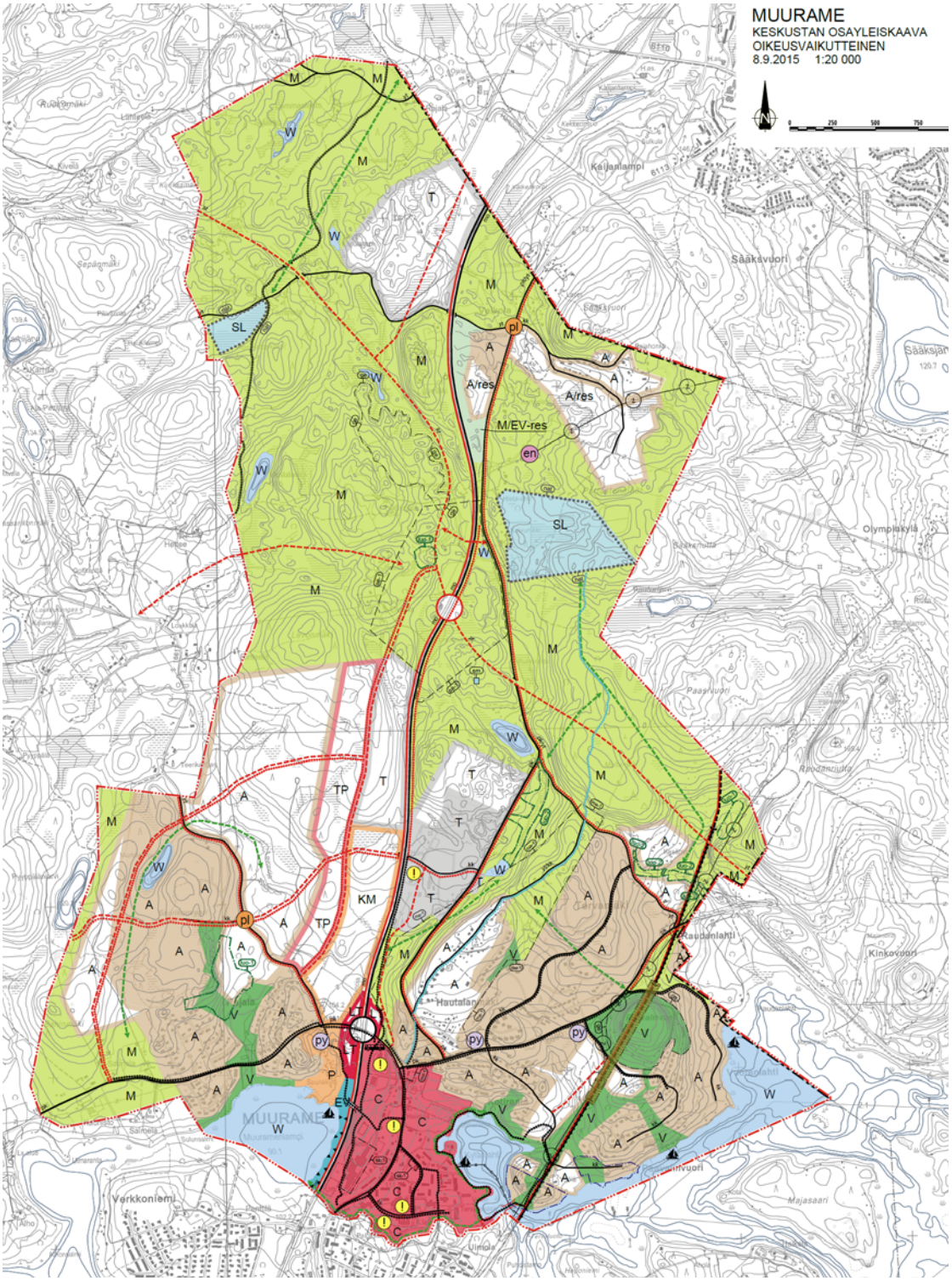

Kuva 12. Ote keskustaajaman pohjoisosan oikeusvaikutteisesta osayleiskaavasta

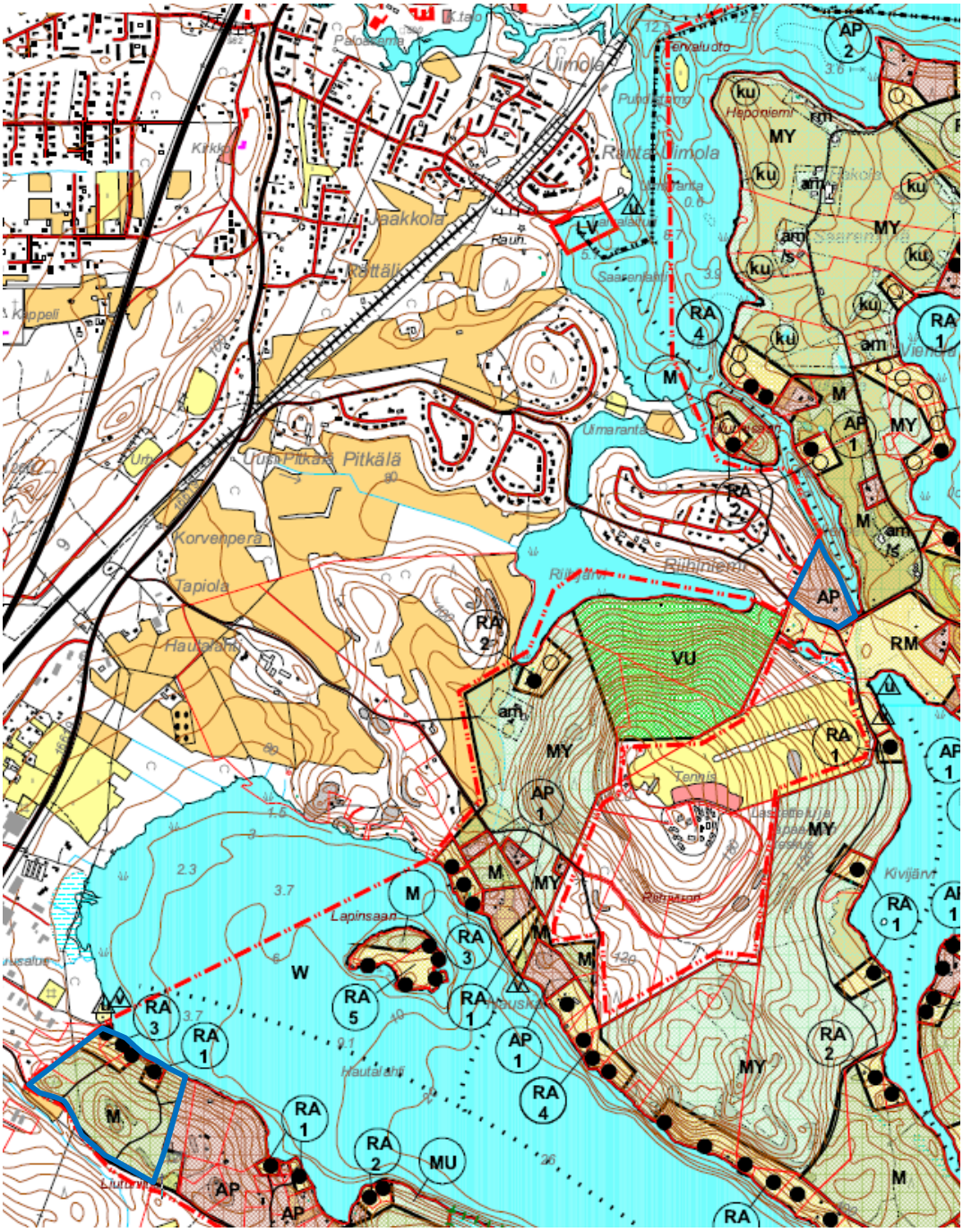

Kuva 13. Ote Päijänteen rantayleiskaavan muutoksesta (kv 29.10.2007). Rantayleiskaavan muutosalueet on rajattu likimääräisesti sinisellä viivalla.

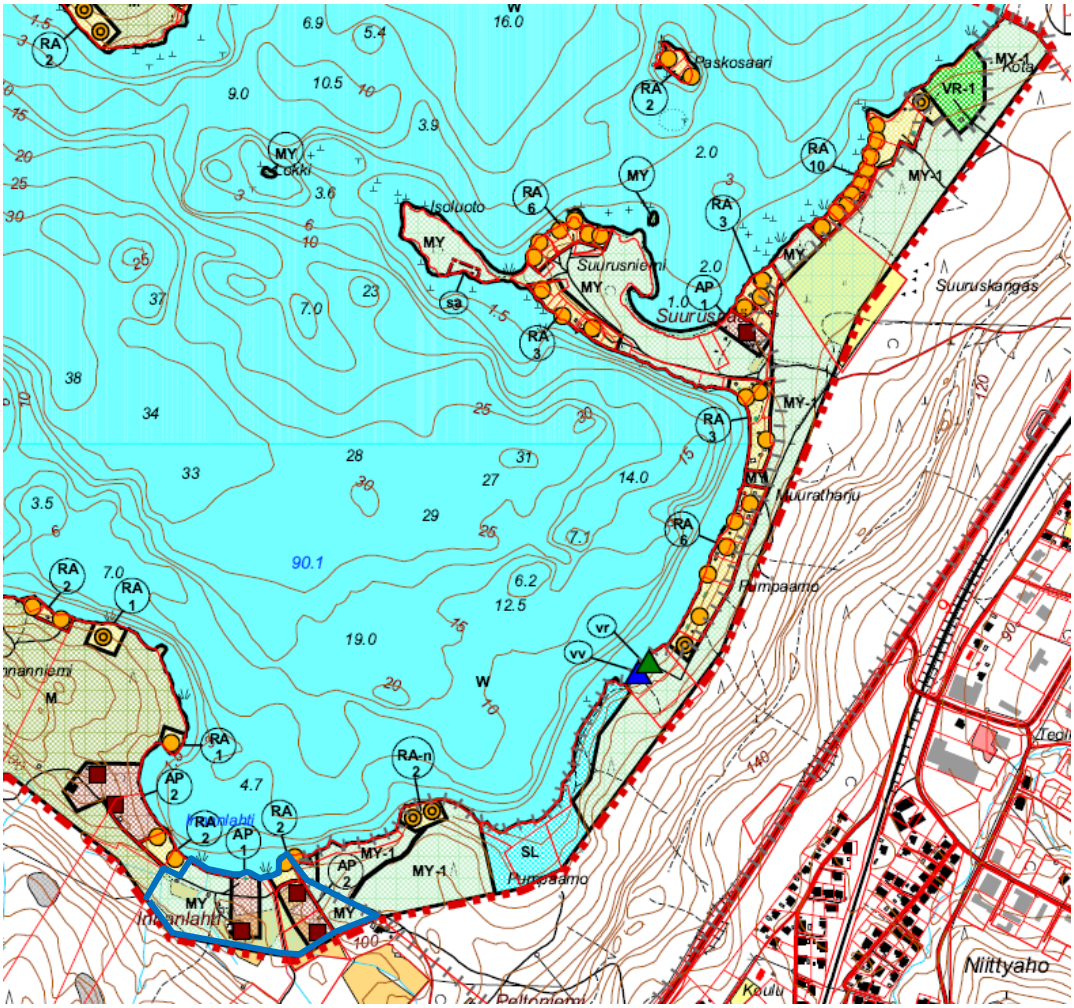

Kuva 14. Ote Muuratjärven rantayleiskaavasta (kv 21.6.2004). Rantayleiskaavan muutos-alue on rajattu likimääräisesti sinisellä viivalla.

3.3.8 Asemakaavat

Suunnittelualueen pohjoisosan Jaakkolan, Verkkoniemen ja Velkapohjan alueet ovat laajasti asemakaavoitettuja. Myös alueen itäosaan Pitkälän ja Riihiniemen alueille on rakentunut laajoja pientaloalueita asemakaavoihin perustuen. Teollisuuskylän ja Niittyahon asemakaavoitetut alueet sijaitsevat yleiskaava-alueen keskiosissa. Niittyahon asemakaavaan on tehty äskettäin muutos ja laajennus (kvalt 30.9.2019 § 65). Viimeisimpiä uusia asemakaava-alueita ovat Päijänteen ranta-alueeseen rajautuva Hautalahden asemakaava (kvalt 28.5.2018 § 29) ja alueen eteläosaan sijoittuva Kuusanmäentien asemakaava (kvalt 27.4.2020 § 9).
Ote ajantasa-asemakaavakartasta 2019 on esitetty kuvassa 15 (Viimeisimmät uudet kaavat ja kaavamuutokset puuttuvat)

Kuva 15. Ote ajantasa-asemakaavakartasta 2019.

3.3.9 Taajaman osayleiskaavaa varten laaditut selvitykset

- Luontoselvitys, II-vaihe, FCG (2018)
- Selvitys luontoarvojen puolesta rakentamisalueiksi sopivista Muuramen-harjun Natura 2000- verkostoon kuuluvista alueista, FCG (2019)
- Muuramen keskustan osayleiskaavan I-vaihe, Luontoselvitys, FCG (2012)
- Taajaman osayleiskaavan muutos; Luonto- ja maisemaselvitys, Suunnitte-lukeskus Oy (2006)
- Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi, Mikro-liitti (2006)
- Muuramen kaupallinen selvitys, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy (2014)
- Muuramen keskustan kehittämissuunnitelma 2030, WSP (2014)
- Muuramen keskusten kehittämisen työpaja, FCG (2013)

3.3.10 Muut selvitykset

Luonnonympäristö ja maisema

- Suuruskankaan tekopohjavesilaitos, luontoselvitys, FCG (2014)
- Hautalahden alueen luontoselvitys, FCG, (2014)
- Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat, Keski-Suomen liiton julkaisu B 61/1996
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, Ympäristöministeriö 2007
- Luonnon ja maiseman kannalta arvokkaat kallioalueet
- Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset

- Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi, Keskustaajama ja Kinkomaa, Keski-Suomen museo, Virpi Myllykoski (2012)
- Muuramen rakennusperinteen inventointi (1986)
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Museovirasto
- Museoviraston muinaisjäännösrekisteri

Liikenne

- Keski-Suomen ELY -keskuksen valtateiden pysäkkiselvitys (2016)
- Ratayhteyden Jyväskylä-Tampere-Helsinki nopeuttaminen (2013)
- Valtatie 9 kehittämisselvitys välillä Jyväskylä – Jämsä (2013)
- Jyväskylän seudun liikennejärjestelmä JYSELI 2025 (2010)
- Jyseli2025_joukkoliikenteen kehittämisohjelma
- Jyväskylän joukkoliikenne 20X0, yleiskaavallinen joukkoliikenneselvitys
- Maanteiden meluselvitys, Liikennevirasto, Sito (2012)
- Muuramen liikenneturvallisuussuunnitelma (2002)
- Ysitien kehityskäytävä
- Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma 12/2012 sekä selvityksen taustaaineistot, Keski-Suomen liitto

Muut selvitysaineistot

- Kaavoituskatsaus 2017, teknisten palveluiden lautakunta 7.12.2016 § 119
- Keskustaajaman osayleiskaava, I-vaihe, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy (2015)
- Keskustaajaman osayleiskaava (1997)
- PALKKI – palveluverkkoselvitys (2014)
- Muuramenharjun tekopohjavesitutkimus (1993)
- Muuramen kuntastrategia 2016 - 2021: Mahdollisuuksien Muurame – elinvoimainen edelläkävijä
- Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0 Kunta- ja seutusuunnitelmat
- Jyvässeudun rakennemalli 20X0 ja siihen liittyvä aineisto (2011)
- Keski-Suomen liiton maakuntakaavoituksen Muuramea koskevat aineistot
- Pilaantuneet maa-alueet (tiedot: ELY-keskus, 2016)
- Liikuntapalvelujen askelmerkit 2010-luvulle, Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelma, Erkki Huovinen, Ari Karimäki (2010)

- Muuramen kunnan rakennus- ja rakennuslupatiedot ym. kunnan aineisto (mm. omistajatiedot)
- Maanmittauslaitoksen maastotietokanta
- Numeerinen kiinteistörekisterikartta
- Ympäristöhallinnon, maanmittauslaitoksen ja muiden viranomaisten ym. avoimen paikkatiedon aineistot
- Muiden viranomaisten aineistot

3.3.11 Rakennusjärjestys

Muuramen kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa 25.9.2017 (§ 79).

3.3.12 Rakennuskiellot

Suunnittelualuetta ei ole asetettu rakennuskieltoon. Asemakaava-alueilla saattaa olla rakennuskieltoja asemakaavan perusteella.

3.3.13 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto

Yleiskaavan pohjakarttana käytetään maanmittauslaitoksen numeerista maastotietokantaa ja ilmakuva-aineistoa sekä kiinteistöjen raja-aineistona maanmittauslaitoksen numeerista kiinteistöraja-aineistoa.

Yleiskaavakartta laaditaan koordinaattijärjestelmässä ETRS-GK26, mittakaavassa 1:20 000.

Suunnittelussa hyödynnetään maastotietokanta-aineistoa.

4. MAANOMISTUS

Suunnittelualue on pääosin yksityisten maanomistajien omistuksessa. Muuramen kunta on myös merkittävä maanomistaja alueella. Lisäksi maata omistavat valtio ja yritykset.

5. VÄESTÖ JA ELINKEINORAKENNE

Muuramen väkiluku oli 9791 vuonna 2015. Väkiluku on kasvanut suhteellisen tasaisesti vuodesta 1987 lähtien (*Kuva 16*). Vuonna 2015 väkiluvun kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,9 % (koko maassa 0,3 %). Saman vuonna kunnan taajama-aste oli 87,3 %, kun se koko maassa oli 85,4 %.

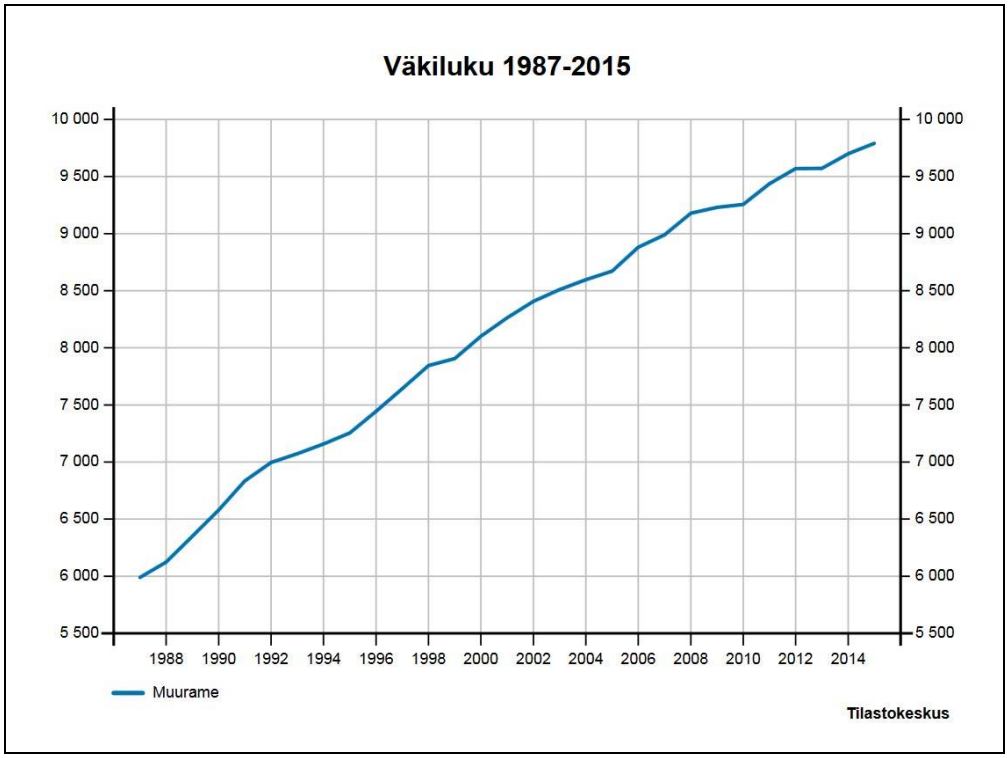

Kuva16. Väkiluvun kehittyminen Muuramessa vuosina 1987 – 2015. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

Muuramen kunnassa asui 2801 perhettä ja 3983 asuntokuntaa vuonna 2015. Suurin osa asukkaista 78,8 % asui rivi- tai pientalossa. Näiden asumismuotojen määrät ovat Muuramessa kasvaneet, kun koko maassa rivi- ja pientaloasuminen on vähentynyt ja vuokra-asuminen on lisääntynyt (*taulukko1)*.

Taulukko 1.

Tilastotiedot 2015	**Muurame**	**Koko maa**
Väkiluku	9791	5 487 308
Asuntokuntien lukumäärä	3983 (40,7 %)	2 634 339 (48 %)
Perheiden lukumäärä	2801 (28,6 %)	1 475 335 (26,9 %)
Rivi ja pientaloissa asuvien asuntokuntien määrä	78,8 %	40 %
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien määrä	19,9 %	31,8 %

Muuramessa asuu paljon lapsia ja nuoria. Verrattaessa lähivuosien tilannetta 2013 – 2015 havaitaan, että Muuramessa alle 14 vuotiaiden osuus väestöstä on noussut, työikäisten osuus oli laskenut ja yli 65 vuotiaiden osuus oli kasvanut (*taulukko 2*).

Taulukko 2.

Muurame	**2013 (9572)**	**2015 (9791)**
Ikävuodet 0 - 14 %	2106 22 %	2193 22,4 %
		+87
Ikävuodet 15 - 64 %	6088 63,6 %	6061 61,9 %
		-27
Ikävuodet 65 - %	1378 14,4 %	1537 15,7 %
		+159

Koko maan tilanteeseen verrattuna alle 15 vuotiaiden osuus on Muuramessa koko maan keskiarvoa selvästi suurempi ja yli 65-vuotiaiden osuus selkeästi keskiarvoa pienempi (*taulukko 3*). Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna tilanne mukailee koko maan väestönkehitystä; työikäisen väestön määrä vähenee ja yli 65 vuotiaiden osuus kasvaa. Lasten osuus on vähentynyt 1990- luvun vaihteen huippuvuosista, mutta tasaantunut viime vuosina (*kuvat 17-19*).

Taulukko 3.

Väestön ikäjakauma 2015	**Muurame**	**Koko maa**
0 - 14 vuotiaiden osuus väestöstä	22,4	16,3
15 - 64 vuotiaiden osuus väestöstä	61,9	63,2
65 v. täyttäneiden osuus väestöstä	15,7	20,5

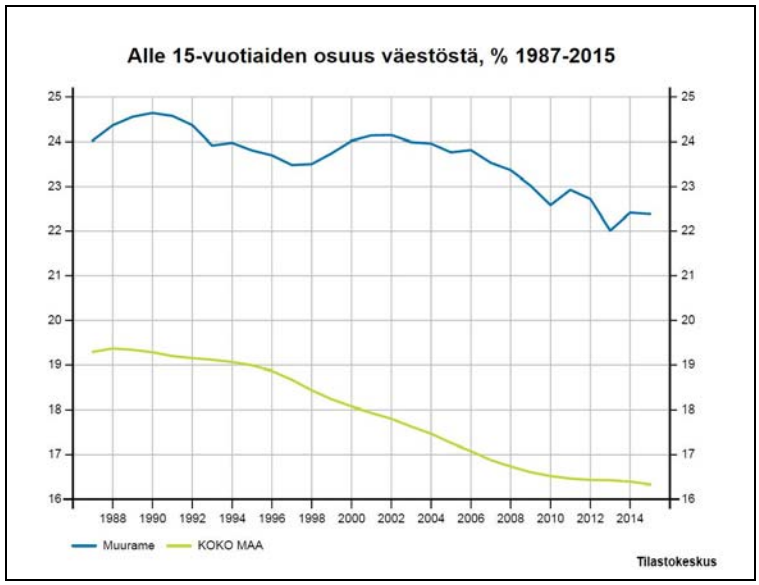

Kuva 17. Alle 15 vuotiaiden osuus väestöstä Muuramessa ja koko Suomessa. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

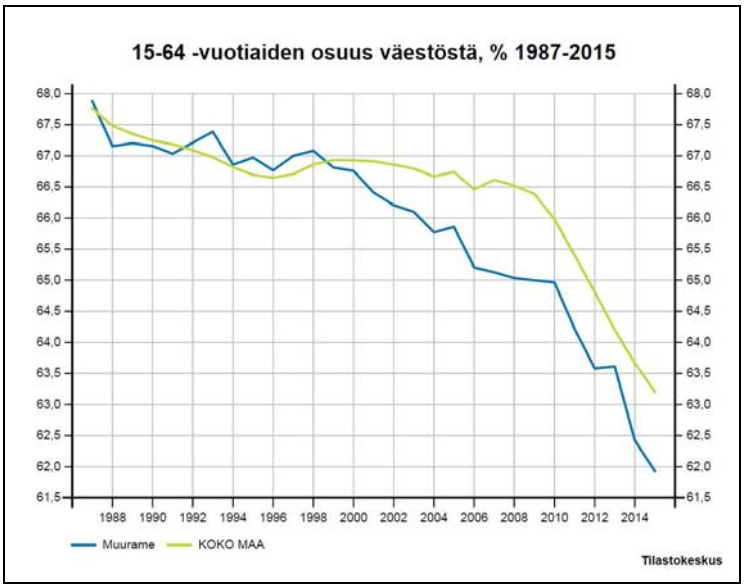

Kuva 18. Alle 15-64 vuotiaiden osuus väestöstä Muuramessa ja koko Suomessa. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

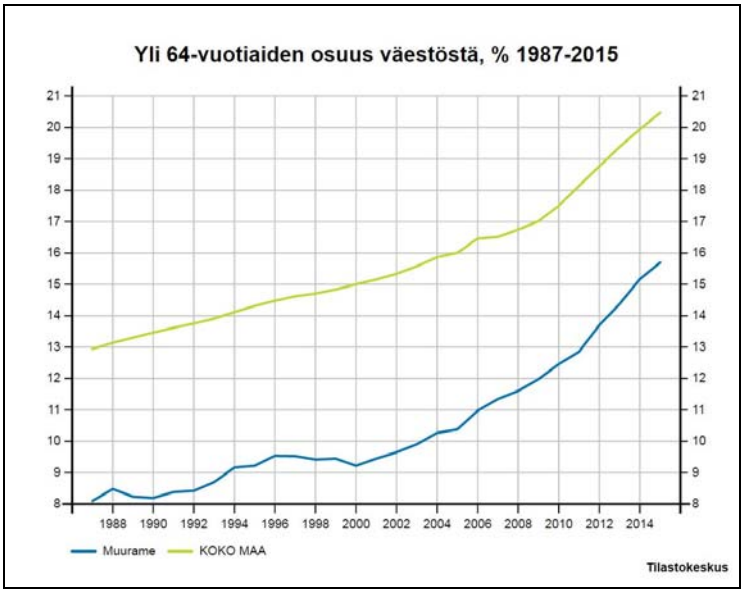

Kuva 19. Yli 65 vuotiaiden osuus väestöstä Muuramessa ja koko Suomessa. Lähde: Kuntien avainluvut, Helsinki: Tilastokeskus.

Muuramen väkiluku vuonna 2011 oli 9438 asukasta (10 170 asukasta 31.12.2018). Suunnittelualueella asui 2011 3337 asukasta, joka on 35 % koko kunnan asukasluvusta. Verkkoniemessä asui lähes kolmannes, 27 % osayleiskaava-alueen asukkaista henkilöä, Jaakkolassa 38 % asukkaista, Pitkälässä 10 %, Riihiniemessä 8 %, Hautalahden ja Teollisuuskylän alueilla 2 %, Niittyahon alueella 12 % ja Lamminmäen alueella 1 % suunnittelualueen asukkaista (*taulukko 4* ja *kuva 20*). Lisäksi suunnittelualueen eteläosan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella asuu muutama kymmenen ihmistä.

Taulukko 4.

Alue	Asukasmäärä (2011)	Asukasmäärä %
Muurame	9438	
Osayleiskaava-alue	3337	35 % asukkaista
1. Verkkoniemi	916	27 %
2. Jaakkola	1268	38 %
3. Pitkälä	346	10 %
4. Riihiniemi	275	8 %
5. Hautalahti	65	2 %
6. Teollisuuskylä	53	2 %
7. Niittyaho	394	12 %
8. Lamminmäki	20	1 %

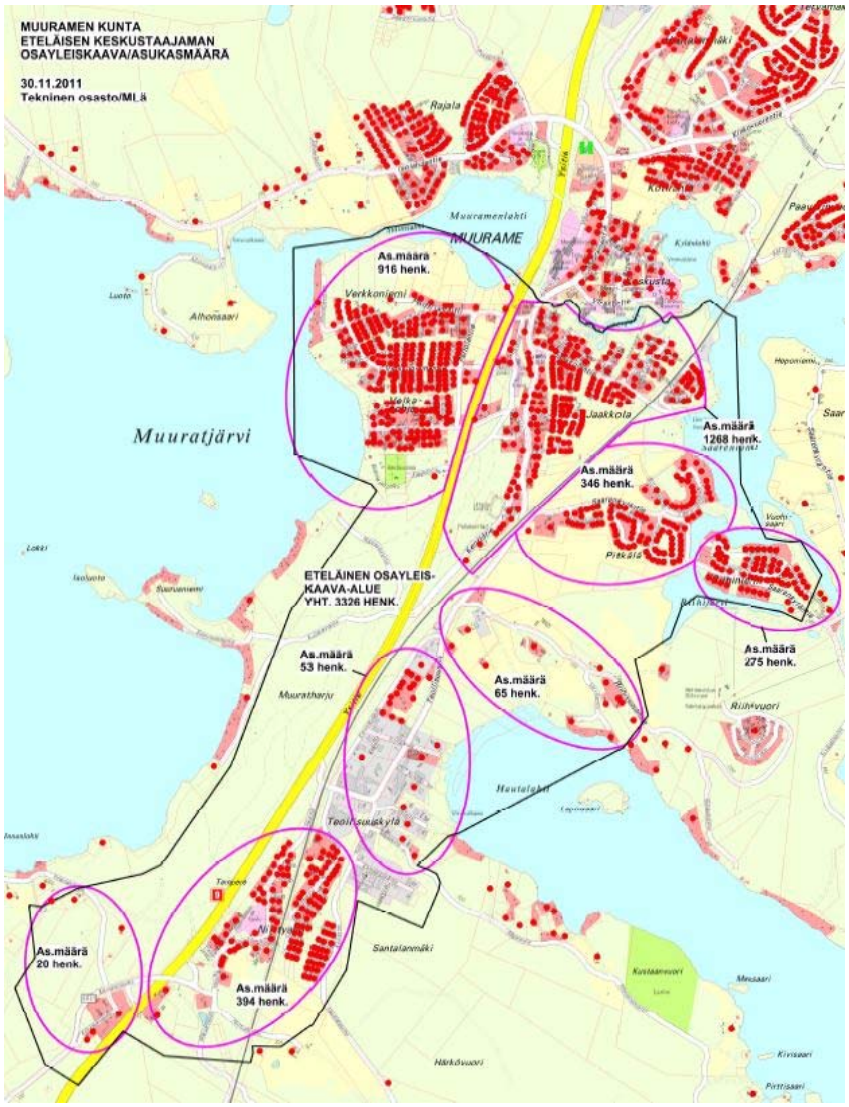

Kuva 20. Eteläisen keskustaajaman osayleiskaava-alueen asukasmäärä, Muuramen kunta, 30.11.2011.

Osayleiskaavan mitoituksen lähtökohtana on käytetty väestötavoitetta, jonka mukaan Muuramen koko kunnan väkiluku olisi noin 13 000 asukasta vuonna 2035.

Arvio kaava-alueen väestönmäärästä on laskettu kuntaa koskevien väestötavoitteiden ja kunnan väestönjakauman perusteella. Näiden laskelmien perusteella suunnittelualueella asuu nykyään noin 3400 asukasta (noin 35 % kunnan asukkaista). Mikäli asukkaiden maantieteellinen jakauma pysyy entisellään, suunnittelualueen väestönlisäys alueella vuoteen 2035 mennessä tulee olemaan noin 1100 asukasta. Mikäli asuinkuntien koko pysyy nykyisellään (noin 2,5 asukasta / asuntokunta), tarkoittaa se 440 uutta asuntoa vuoteen 2035 mennessä.

Vapaa-ajan asutus

Kesäkuukausina alueen väistömäärä lisääntyy jonkin verran alueelle tulevien kesäasukkaiden myötä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan Muuramen kunnassa oli yhteensä 765 kesämökkiä 31.12.2013, kun vastaavasti asuntokuntien lukumäärä oli 3888.

Työpaikka- ja elinkeinorakenne

Vuonna 2014 työpaikkojen määrä Muuramessa oli 2592, joista alkutuotannon työpaikkojen osuus oli 1,5 %, jalostuksen työpaikkojen osuus 38,9 % sekä palvelutyöpaikkojen osuus 57,9 % (Lähde: Tilastokeskus). Palveluelinkeinot ja jalostuksen työpaikat ovat siten merkittävimpiä työllistäjiä osayleiskaavan alueella.

Vuonna 2016 työssä toimivasta väestöstä 1,7 prosenttia työskentelee maa- ja metsätaloudessa, 27,5 prosenttia teollisuus- ja rakennustoiminnassa ja 69,7 prosenttia palveluammateissa. (Lähde: www.muurame.fi)

Suurimpia julkisia työnantajia ovat Muuramen kunta, Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus ja Muuramen seurakunta. Suurimpia yksityisiä työnantajia ovat Harvian tehdas ja Pematic Oy. Yhteensä Muuramessa on noin 550 yritystä, jotka työllistävät noin 1500 henkilöä.

6. TEKNINEN HUOLTO

6.1 Vesihuolto

Muuramen kunta ottaa suurimman osan talousvedestä suunnittelualueella sijaitsevasta Muuratharjun pohjavesialueesta. Se on vedenhankintaa varten tärkeä, I-luokan pohjavesialue, jolle sijoittuu kaksi Muuramen kunnan käytössä olevaa vedenottamoa, Innanlahden ja Suuruuskankaan vedenottamot. Muuratharjun pohjavesialue on varattu myös Jyväskylän kaupungin vedenhankinta-alueeksi.

Muuramen kunnan vesihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa kunta, joka huolehtii toiminta-alueellaan vedenjakelu- ja viemäröintipalveluista. Osuuskunnat ostavat vetensä kunnalta. Muuramen kunnan talousvesi hankintaan pääosin kunnan omilta vedenottamoilta.

Liittymisaste vesijohtoon on 84 %. Isolahden ja Rajahongan osuuskuntien toiminta-alueet ulottuvat pieniltä osin Jyväskylän kaupungin puolelle. Muurame toimittaa vettä Jyväskylän Säynätsaloon (noin 550 m3/d).

6.2 Viemäröinti ja jätevedenkäsittely

Viemäröinnistä vastaa Muuramen viemärilaitos. Jätevedet johdetaan siirtolinjaa pitkin Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy:n jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi Jyväskylän Nenäniemeen (keskimäärin 1 120 m3/d).

Viemäriin on liittynyt noin 84 % kunnan asukkaista. Vuotovesien määrä on keskimäärin 10–15 % käsitellystä jätevedestä.

Asemakaavoitetuilla alueilla Verkkoniemen, Jaakkolan, Pitkälän, Saarenkylän, Teollisuuskylän ja Niittyahon alueilla on kattava kunnallistekniikan verkosto.

6.3 Energiahuolto

Suunnittelualueen asemakaavoitetuilla osilla on kattava energiahuollon verkosto. Alueen halki kulkee koillinen-kaakko- suuntainen Jyväskylä-Mäntylä 110 kV:n voimajohtolinja. Voimajohtolinjalla teollisuustien ja radan välissä sijaitsee sähköasema (*kuva 21*).

Kuva 21. Sähköasema

6.4 Jätehuolto ja kadut

Muuramen kunnan jätehuollon kaikki tuotannolliset tehtävät ovat siirtyneet 1.1.2017 kuntien omistamalle jätehuoltoyhtiölle, Mustankorkea Oy:lle. Mustankorkea vastaa jätehuollon käytännön toteuttamisesta. Yhtiö huolehtii jätteiden keräyksestä, kuljetuksesta, vastaanotosta, käsittelystä ja hyödyntämisestä sekä jäteneuvonnasta.Palveluihin kuuluvat myös Mustankorkean jätekeskus ja lajittelupiha, kunnissa sijaitsevat hyötykeräyspisteet, aluekeräyspisteet, vaarallisten jätteiden

kiinteät vastaanottopaikat sekä kiertävät keräykset. Mustankorkean toimialue kattaa Jyväskylän kaupungin sekä Laukaan ja Muuramen kunnat.

Jätehuollon viranomaistehtäviä hoitaa Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen perustama Jyväskylän seudun jätelautakunta. Jätehuollon valvontaa hoitaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, teknisten palveluiden lautakunta.

Suunnittelualueella on kattavan yleisten teiden verkoston lisäksi asemakaava-alueella katujen ja haja-asutusalueen yksityisteiden muodostama tieverkosto.

7. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

7.1 Kokonaisrakenne

Suunnittelualue sijaitsee Muuramen keskustan eteläpuolella. Vesistöt ympäröivät suunnittelualuetta kolmesta suunnasta. Suunnittelualue alkaa Muuratjoesta, alueen länsipuolella on Muuramen järvi ja itäpuolella on Päijänne. Eteläisin osa suunnittelualueesta ulottuu lähelle Muuramen rajaa, Ketunmutka-tiehen saakka. Alueen korkeimmat kohdat ovat Muuramenharjulla ja matalimmat kohdat sijaitsevat Päijänteen rannoilla.

Suunnittelualueen halkaisevat pituussuunnassa harju, valtatie 9 ja rautatie. Rannat, korkeat mäet, harjanteet, asutuksen pirstaloimat peltoaukeat ja metsät tuovat vaihtelua maisemaan.

Muuramen keskustan alueella on laadittu asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia 1970-luvulta lähtien. Kaavoitus on edennyt maankäytön tarpeiden mukaan. Maankäytönsuunnittelu alkoi nykyisellä osayleiskaava-alueella 1970-luvulla Verkkoniemestä, Niittyahosta ja Muuramenjoen ympäriltä. 1980-luvulla laajennettiin asemakaava-alueita valtatien läheisyyteen, Teollisuuskylä alueelle ja Velkapohjaan.

Nykyään tiiviin asutuksen vyöhykkeet keskittyvät asemakaavoitetuille alueille suunnittelualueen pohjoisosaan ja keskiosaan. Alueen keskiosaan keskittyy myös pääosa alueen teollisuudesta. Toinen teollisuusaluekeskittymä on Niittyahon eritasoliittymän tuntumassa. Myös Kuusanmäen eritasaliittymän ympäristöön on alkanut muodostumaan teollisuus- ja yritystoimintaa. Aivan suunnittelualueen eteläosa on pääosin maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusaluetta.

7.1.1 Suunnittelualueen ympäristön nykytila

Suunnittelualueen teollisuustoiminta on keskittynyt pääosin Teollisuuskylän alueelle. Teollisuutta ja yritystoimintaa on muodostunut myös Kuusanmäen alueelle eritasoliittymän tuntumaan.

Julkiset palvelut ja kaupalliset palvelut sijaitsevat pääosin suunnittelualueen ulkopuolella, I-vaiheessa kaavoitetulla keskustaajaman osayleiskaavan pohjoisosan alueella. Yksi koulu ja kaksi päiväkotia sijaitsee suunnittelualueella.

Muuramen kirkolliset palvelut (kirkko, seurakuntatalo, kirkkoherranvirasto ja hautausmaa) sijaitsevat suunnittelualueella.

Suunnittelualueen kaavoittamattomat alueet poikkeavat luonteeltaan asemakaavoitetuista alueista. Ne ovat maaseutumaisia, väljästi rakentuneita haja-asutusluontoisia alueita, joukossa on myös laajoja maa- ja metsätalousvaltaisia kokonaan rakentumattomia alueita. Loma-asutus on keskittynyt rannoille, jonne on rakentunut paikoin runsaastikin tavanomaista loma-asutusta.

Osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin **1346** hehtaaria. Asemakaavoitettuja alueita on yhteensä noin 500 hehtaaria ja kaavoittamattomia alueita yhteensä noin 850 hehtaaria

Perustietokartta LIITE 1 (puuttuu luonnosvaiheessa)

7.2 Nykyinen maankäyttö

7.2.1 Asuinrakentamisalueet

Asemakaava-alueet

Muuramen keskustan alueella on laadittu asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia 1970-luvulta lähtien. Kaavoitus on edennyt maankäytön tarpeiden mukaan. Ensimmäinen Muuramen kaavoituksen kautta syntynyt asuinalue on Verkkoniemi (1974). Siitä lähtien kirkonkylän ydinalueiden rakentuminen on tapahtunut asemakaavojen (rakennuskaavojen) ohjaamana.

Muut alueet

Asemakaavoittamattomat alueet ja asemakaavoitettujen alueiden välialueet poikkeavat luonteeltaan asemakaavoitetuista alueista maaseutumaisina väljästi rakentuneina alueina. Pääosin asemakaavojen ulkopuolisten alueiden rakentaminen koostuu yksittäisistä asuinrakennuspaikoista ja maatilojen talouskeskusten alueista.

Suunnittelualueella on tällä hetkellä kaksi hevostilaa.

Perustietokartta LIITE 2 (puuttuu luonnosvaiheessa)

7.2.2 Teollisuusrakentamisen alueet

Muuramessa on noin 550 yritystä, jotka työllistävät yhteensä noin 1500 henkilöä.

Suunnittelualueen teollisuustoiminta on keskittynyt pääosin Teollisuuskylän alueelle. Suurimpia alueella toimivia yrityksiä ovat noin 200 henkilöä työllistävä Harvian tehdas ja noin 60 henkilöä työllistävä Pematic Oy. Teollisuuskylän alueella toimii monen alan yritystoimintaa mm. metalliteollisuus, metsäteollisuus, puun jalostus, hirsirakennus, suunnittelu, mittaus ja laadunvarmistus, kuljetus, rakentaminen, kalusteet, keittiö, valaistus, lasitus, mainos, musiikki, korjaamo ja huolto sekä puutarha-alan yrityksiä.

Toinen teollisuusaluekeskittymä on Niittyahon eritasoliittymän tuntumassa. Siellä toimii mm. autokauppaan ja korjaamotoimintaan liittyviä yrityksiä, puunjalostusyrityksiä (hirsirakennus), kalanjalostustoimintaa sekä keramiikka ja peltialan yrityksiä.

Sekä teollisuuskylän alue että Niittyahon eritasoliittymän ympäristö sijaitsevat logistisesti edullisesti valtatien 9 tuntumassa. Teollisuuskylän alue on asemakaavoitettu jo 1980-luvulla. Niittyahon eritasoliittymän eteläpuolelle laadittu Kuusanmäen teollisuusalueen asemakaava on hyväksytty 27.4.2020.

Perustietokartta LIITE 1 (puuttuu luonnosvaiheessa)

7.2.3 Palvelut

Julkiset palvelut

Pääosa julkisista palveluista kuten pääkirjasto, kunnantalo, posti, paloasema, nuorisoseuran talo, työväentalo ja Kelan palvelut sijaitsevat suunnittelualueen ulkopuolella, I-vaiheessa kaavoitetulla keskustaajaman osayleiskaavan pohjoisosan alueella.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaali ja terveyspalvelut löytyvät suunnittelualueen ulkopuolelta Muuramen keskustataajamasta (osayleiskaavan vaihe I). Sosiaalitoimisto sijaitsee kunnanvirastossa ja oppilashuolto uimahalli-rakennuksessa. Terveyskeskuksessa toimivat mm. laboratorio, neuvola, kuvantaminen, kuntoutusyksikkö, suun terveydenhuolto ja Työterveys Aalto. Terveyskeskussairaalassa on 18 vuodepaikkaa. Muuramen Hyvinvointi -liikelaitos tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut muuramelaisille. Liikelaitoksen toimintaan kuuluvat myös vanhus- ja vammaispalvelut, suun terveydenhuolto sekä oppilashuolto (koulu- ja opiskelijaterveydenhoito, koulukuraattorit, psykologit). Muuramen Hyvinvointi aloitti toimintansa vuoden 2017 alussa.

Päivähoito ja koulupalvelut

Muuramessa on 4 yksityistä ja 4 kunnallista päiväkotia ja 7 esiopetusta tarjoavaa toimipistettä. Peruskouluja Muuramessa on 5 ja yksi lukio. Taiteen perusopetusta järjestetään lasten ja nuorten kuvataidekoulussa ja musiikkileikkikoulussa. Lisäksi Muuramesta löytyy myös yksityisiä musiikkikouluja.

Yksi koulu ja kaksi päiväkotia sijaitsee suunnittelualueella. Niittyahon päiväkoti sijaitsee Niittyahon koulun yhteydessä Männikkötiellä ja Aurinkolahden Tenava päiväkoti Manttaalintiellä. Lisäksi ryhmäperhepäivähoito Naperotupa sijaitsee Penttilänraitilla Verkkoniemessä.

Kirkolliset palvelut

Muuramen kirkolliset palvelut sijaitsevat suunnittelualueella. Muuramen kirkkolailla suojeltu kirkko (RKY 2009) sijaitsee Sanantiellä (*kuva 22*). Kirkon vieressä Sanantiellä sijaitsee myös seurakuntatalo. Kirkkoherranvirasto, pappila ja diakoniatoimisto sijaitsevat Jaakkolantiellä vajaan kilometrin etäisyydellä kirkosta. Hautausmaa sijaitsee Muuratjärven rannalla noin 2 km päässä kirkosta. Hautausmaan yhteydessä sijaitsee myös kappeli (*kuva 23*).

Ympäristötietokartta liite 2 (puuttuu luonnosvaiheessa)

kuva 22. Muuramen kirkko

kuva 23. Muuramen kappeli

Kaupalliset palvelut

Kaupalliset palvelut sijaitsevat suunnittelualueen ulkopuolella. Kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Muuramen keskustaajaman liikekeskukseen Virastotien varteen. Toinen kaupallinen keskittymä on valtatien 9 ja Kinkovuorentien välisellä risteysalueella.

Muut palvelut

Suunnittelualueella sijaitsee myös huoneistohotelli Kultakenkä, Hiekkarinteen lava / seurantalo, ratsastustalli Hillside Stable Oy, Nuorten yrittäjyystalo Innola ry sekä yksityisiä palvelualan yrityksiä.

Ympäristötietokartta liite 2 (puuttuu luonnosvaiheessa)

7.2.4 Matkailu

Suunnittelualueella sijaitsee asuntohotelli Kultakenkä, jossa tarjotaan majoitusta kahdessa rivitalossa (huoneet 30 - 54 m²). Molemmissa taloissa on sauna asiakkaiden vapaassa käytössä. Pihapiirissä on grillikota ja lampi ja alueella toimii noin 20 hevosen ravitalli.

Hiekkarinteen tanssilava (*kuva 24*) sijaitsee suunnittelualueella. Lava on Muuramen kunnan omistama työväentalo, jota myös vuokrataan. Talo on rakennettu 1951 ja henkilömäärä on 350 henkilöä. Alueella sijaitsee 200 m² tanssilava ja 20

m² näyttämö. Lisäksi alueella on sähkölämmitteinen 80 m² kerhotila, kahvio ja wc:t.

Kuva 24. Hiekkarinteen lava

Varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolella sijaitsevat Riihivuoren loma- ja hiihtokeskus sekä Muurame Golf.

Riihivuori on kunnan omistama monipuolinen lomakeskus, jossa pääsee talvisin laskettelemaan ja hiihtokauden ulkopuolella harrastamaan mm. frisbeegolfia ja nauttimaan teatteriesityksistä ja konserteista. Alueelta löytyy myös ravintola- ja majoituspalveluita sekä caravan-alue (https://www.muurame.fi/riihivuori).

Muurame golf klubirakennuksesta löytyvät klubiravintola, pro shop ja sosiaalitilat. Klubirakennuksen läheisyydestä löytyvät lähipelialueet sekä ruohorange. Muuramen 18-reikäisen kentän on suunnitellut Lassi Pekka Tilander.

Perustietokartta LIITE 1 (puuttuu luonnosvaiheessa)

7.2.5 Lomarakentaminen

Osa suunnittelualueen lähinnä ranta-alueiden rakennuspaikoista on vapaa-ajan käytössä. Suurin osa Muuramen loma-asutuksesta sijaitsee kuitenkin suunnittelualueen ulkopuolella vesistöjen ranta-alueilla.

7.2.6 Erityistoiminnot

Suunnittelualueen merkittävimmät yhdyskuntateknisen huollon alueet ovat:
- Innanlahden ja Suuruuskankaan vedenottamot
- Sähköasema

Lamminmäen alueella sijaitsee kiviainesterminaali / maankaatopaikka ja alueen eteläosassa (radan itäpuolella) sijaitsee kallioaineksen ottoalue.

Muuramen seurakunnan hautausmaa-alue sijaitsee ysitien länsipuolella, noin kahden kilometrin päässä Muuramen kirkosta.

7.2.7 Virkistysalueet ja virkistysyhteydet

Muuratharju on luokiteltu Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelmassa (2010) seudullisiksi retkeily- ja ulkoilualueiksi, joilla katsotaan olevan myös maakunnallista merkitystä. Muuramenharjulta on kauniit näkymät Päijänteelle ja Muuratjärvelle, mahdollisuus uida luonnon muovaamalla uimarannalla ja monipuoliset mahdollisuudet retkeilyyn, liikkumiseen ja virkistäytymiseen. Alueella kulkee 2,5km ja 5,1 km valaistut ladut / ulkoilureitit (*kuva 25*). Lisäksi alueella on 10,1km maastolatu / ulkoilureitti. Muuramenharjun reitillä sijaitsee myös taukopaikka.

Kuva 25. Muuratharjun reitit, www.muurame.fi

Urheilupuiston alueella on urheilukenttä (*kuva 26)* ja tekonurmikenttä (*kuva 27*) huoltorakennuksineen. Muuratharjun reitit lähtevät huoltorakennuksen luota. Keskusurheilukentällä on 300 metrin rata, pituus- ja korkeushyppypaikka sekä keskellä (74x58m) nurmikenttä. Perusparannus on tehty vuonna 1987. Urheilukentän vieressä sijaitseva tekonurmikenttä (63x110m) palvelee pääsääntöisesti jalkapalloseu-

roja. Kenttä on vapaasti käytettävissä vapailla vuoroilla. Huoltorakennus sijaitsee tekonurmikentän ja urheilukentän välissä. Rakennuksessa on kaksi pukuhuonetta, wc:t, suihkut, toimistotilat ja kioski. Urheilukentän kota sijaitsee urheilukentän ja tekonurmen välissä Kenttätiellä. Kotaan mahtuu reilusti toistakymmentä henkilöä ja se on kaikkien muuramelaisten käytettävissä ilmaiseksi.

Kuva 26. Urheilukenttä

Kuva 27. Tekonurmikenttä.

Muuramen keskustassa sijaitseva Muuramenjoki laskee Muuratjärvestä Päijänteeseen. Putouskorkeus on noin 12 metriä. Muuramejoen ympärillä kiertää 3,5 kilometriä pitkä ulkoilureitti. Varsinainen luontopolku on pituudeltaan noin 1,5km ja sen jatkeena on noin 800m pituinen esteetön Lippolenkki (*kuva 28*). Luontopolun voi kulkea ympäri vuoden ja joella voi kalastaa. Muuramenjoki on suosittu kalastuspaikka. Muuramenjokeen istutetaan kalaa tasaisesti läpi kalastuskauden. Istutusmäärät ovat joen kokoon nähden melko suuria, mutta niin ovat kalastajamäärätkin. Pääasiallinen istutuskala on kirjolohi, mutta pienpoikasena ja mäti-istutuksina jokeen laitetaan myös taimenta ja harjusta.

Kuva 28. Muuramenjoen luontopolku, www.muurame.fi

Muuramessa on kymmeniä kilometrejä luonnonkaunista Päijänteen rantaa, kolme satamaa ja useita uimarantoja. Yleisiä uimarantoja on 10 kpl kesäkäytössä. Näiden uimarantojen veden laatua valvotaan säännöllisesti uintikaudella. Myös satama-alueet ovat kesäisin vilkkaassa käytössä.

Suunnittelualueella sijaitsee 3 uimarantaa. Uimarannat löytyvät Uimolasta, Verkkoniemestä ja Hautalahdesta. Saarenlahden venesatama ja laivalaituri sijaitsevat Uimolassa. Venepaikkoja on varattavissa Saarenlahdella 32 kpl. *Kuvissa 29 - 32* on maisemia uimarannoilta ja laivalaitureista.

Kuva 29. Ranta-Uimolan uimarantaa

Kuva 30. Verkkoniemen uimarantaa

Kuva 31. Saarenlahden laivalaituri

Kuva 32. Saarenlahden laivalaituri

Muita suunnittelualueen liikuntapaikkoja ovat mm. koulun kentät, Beach volley kenttä, luistelukenttä, jääkiekkokaukalo ja jalkapallokenttä. Lisäksi Niittyahon koululla on talvisin 1,5 km latu.

Suunnittelualueen halki kulkee vanha maakuntaura ja Muuramen alue on tarkoitus liittää osaksi Jyväskylän seudun Metsoreittiä. Muuramen taajama-alueelta on tarkoitus osoittaa ulkoilureitti Rajalan kautta Ladun majalle ja liittymään näin osaksi reittiä: Suolahti-Haapala-Peurunka-Ampujien maja-Palokka-Laajavuori-Ladun maja-Hangasjärven retkikämppä (uudet yhteydet Muurameen ja Vesankaan).
Muuratsalon eteläosa ja Muuramen Muuratharju on varattu seudullisiksi retkeily- ja ulkoilualueiksi, joilla katsotaan olevan myös maakunnallista merkitystä.
(Lähde: Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelma , 2010).

Suunnittelualueen ulkopuoliselta lähialueelta löytyy mm. laskettelukeskus Riihivuori ja Golf-kenttä, uimahalli, kuntosali, skeitti-parkki, kulttuurikeskus ja monitoimitalo.

Asemakaavoitettua aluetta ympäröivät laajat metsäalueet toimivat myös merkittävinä jokamiehenoikeuteen perustuvina ulkoilualueina.

7.2.8 Maa- ja metsätalousalueet

Merkittävimmät yhtenäiset metsäalueet sijaitsevat suunnittelualueen etelä- ja kaakkoisosassa ja jatkuvat Muurameharjua pitkin kohti taajamaa (*kuva 33*). Muurameharju on virkistyskäytössä.

Merkittävimmät viljelyskäytössä olevat peltoalueet sijaitsevat suunnittelualueen itäosassa Jaakkolan, Hautalahti-Pitkälän ja Niittyahon alueella sekä Verkkoniemen pohjoisosissa rajautuen asutukseen. Nämä peltoaukeat ovat keskeinen osa suunnittelualueen vaihtelevaa maisemakuvaa.

Kuva 33. Ilmakuva alueelta, jossa alueen likimääräinen rajaus sinisellä.

Yleiskaava-alueen eteläisin osa ja asemakaavoitettujen alueiden väliin jäävät alueet ovat lähes kokonaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Alueella sijaitsee vain yksittäisiä asuinrakennuksia sekä maatilojen talouskeskuksia. Osa vanhoista peltoalueista on myös metsittynyt.

7.2.9 Liikenne

Suunnittelualueen halkaisee pohjois-etelä- suunnassa valtatie 9 (E63). Keski-Suomen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne- ja infrastruktuuri vastuualueen laatimassa valtatien 9 Jyväskylä – Jämsä välin kehittämisselvitykses-

sä on käsitelty noin 56 kilometrin pituisen valtatiejakson parantamista. Selvityksessä on esitetty tiejakson tavoitetilanteen ratkaisumalli, alustava vaiheittain toteuttaminen, vaikutukset ja jatkosuunnitteluohjeet. Valtatie 9 on nykyisin peruspoikkileikkaukseltaan pääosin 10 m leveä valtatie. Suunnittelualueella on yksi eritasoliittymä (Niittyaho). Suunnittelujakso on vilkkaasti liikennöity valtatie. Tiellä liikkuu sekä pitkämatkaista valtakunnallista liikennettä että lyhytmatkaista seudullista ja paikallista liikennettä. Keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä vuonna 2012 (KVL 2012) suunnitteluosuudella vaihtelee välillä 5 700 - 20 700 ajoneuvoa. Jyväskylän seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman perusteella liikennemäärät kasvavat seuraavien 25 - 30 vuoden aikana noin 1,3…1,4 – kertaiseksi.

Liikenneviraston vuoden 2016 aineiston mukaan Muuramen kohdalla valtatien 9 (E63) keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) on 11 219 - 12 482 ajoneuvoa vuorokaudessa (*kuva 34)*. Raskaan liikenteen osuus 960 - 1074, noin 9 % (*kuva 35*). Muuramentien (yhdystie 16619) liikennemäärä on 3322 ajon / vrk, mistä raskaiden ajoneuvojen määrä on 110 (3%). Muuramentien muututtua Teollisuustieksi (yhdystie16619) liikennemäärä kokonaismäärä vähenee, mutta raskaan liikenteen osuus kasvaa. Teollisuustien (yhdystie 16619) liikennemäärä on 1980 ajon / vrk, josta raskaan liikenteen osuus on 104 (5 %). Kuusanmäentien (yhdystie 6071) liikennemäärä oli 424 – 254 ajon / vrk, mistä raskaiden ajoneuvojen määrä oli 12 - 64 (5 – 15 %). Kuusanmäentien ja ysitien välisen Punakankaantien (yhdystie 16600) liikennemäärä oli 117 ajon / vrk, mistä raskaiden ajoneuvojen määrä oli 4 (3 %).

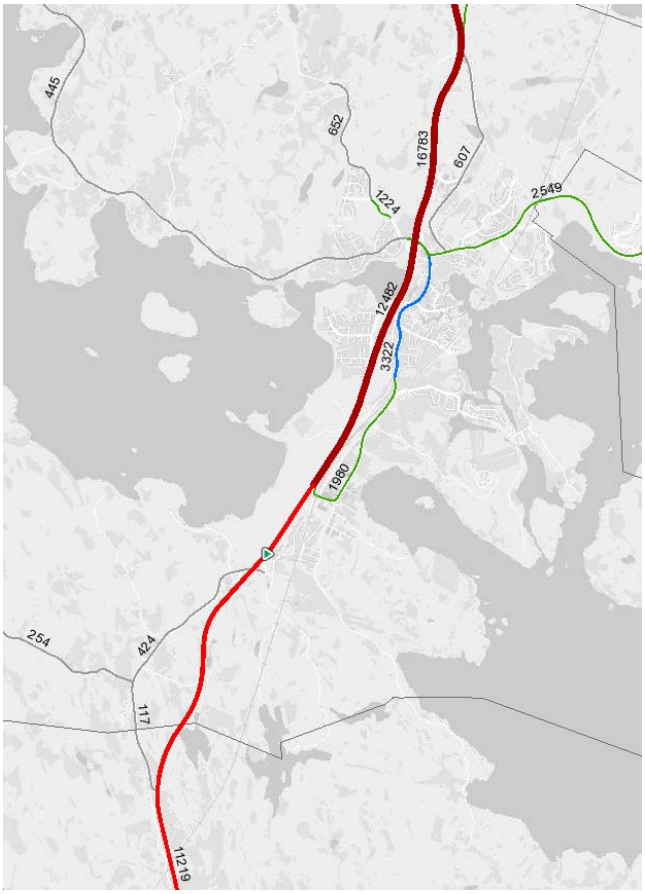

Kuva 34. Liikennemäärät 2016

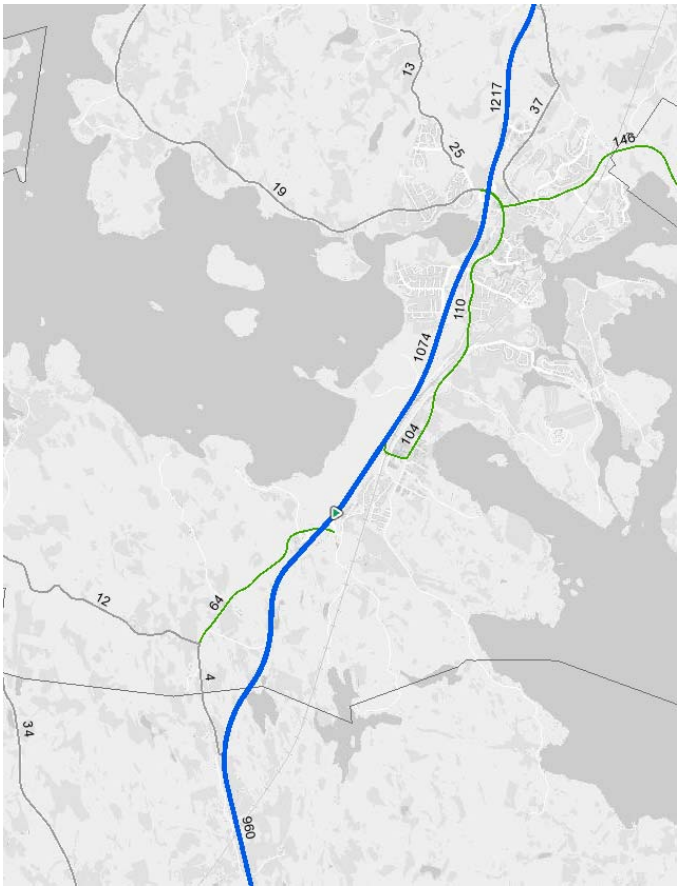

Kuva 35. Raskaan liikenteen määrät 2016

Valtatien 9 Jyväskylä – Jämsä välin kehittämisselvityksessä on todettu, että kokonaisuutena arvioiden nykyinen väylä ei vastaa valtatiestandardin ja liikennemäärien edellyttämää tasoa ja tilanne pahenee merkittävästi, ellei tiejaksoille ja sen liittymiin tehdä parantamistoimenpiteitä. Ongelmista mainitaan mm. yksityisliittymien suuri määrä, vilkkaimmissa tasoliittymissä esiintyvä vaikeus päästä liittymään päätien liikennevirtaan ja vasemmalle kääntymistilanteista aiheutuvat peräänajoriskit. Päätiellä liikenteen sujuvuusongelmia on erityisesti Jyväskylä-Muurame välillä.

Liikennesuoritteeseen suhteutettuna tieosuus Jyväskylä - Jämsä on noin 20 % vaarallisempi kuin valtatiet keskimäärin. Onnettomuustiheyden perusteella vaarallisin tiejakso on Muuramen kohdalla. Kehittämisselvityksessä todetaan, että ellei parantamistoimia tehdä, 60 km/h:ssa nopeusrajoitusosuuksia joudutaan lisäämään valtatielle, jotta liikenneturvallisuus ei huononisi entisestään.

Muuramen keskustaajama sijoittuu valtatien varteen kuten Jämsän ja Korpilahdenkin taajamat. Taajamien maankäyttöä sijoittuu valtatien molemmille puolille ja näin ollen liikkuminen taajaman eri osien välillä synnyttää valtatietä risteävää liikennettä. Valtatieliikenteestä aiheutuu meluhaittoja tienvarsiasutukselle taajaman ohella kylissä.

Kehittämisselvityksen mukaan valtatien parantamistarpeet muodostuvat valtatien vilkkaan liikenteen, tien varren maankäytön liikkumistarpeiden, liikenneturvallisuuden parantamisen ja ympäristöhaittojen kuten melun muodostamasta kokonaisuudesta. Muuramen keskustaajaman suunnittelualuetta koskevat tavoitteet on esitetty (*kuvassa 36*).

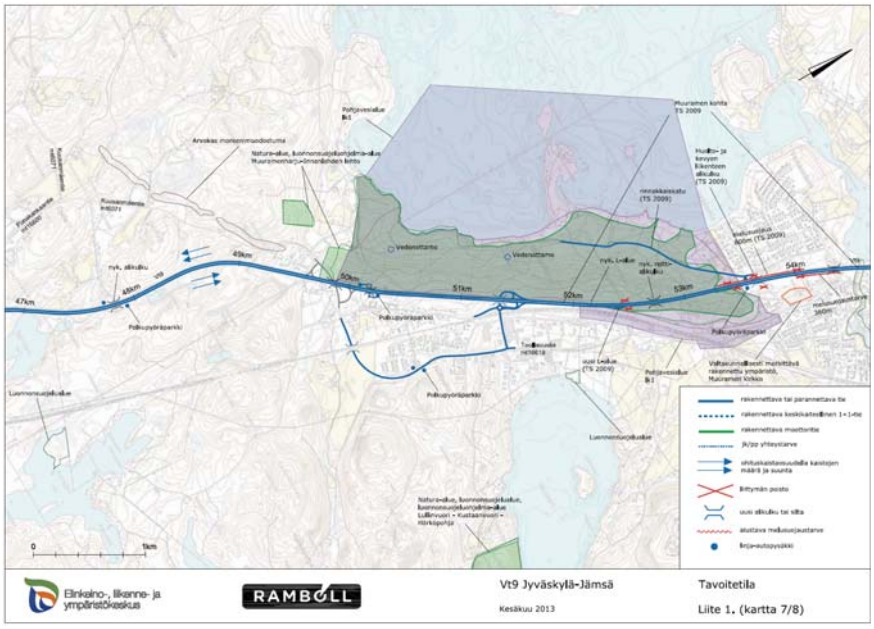

Kuva 36. Ote Jyväskylä – Jämsä välin kehittämisselvityksen tavoitetilaa kuvaavasta liitekartasta 1 (kartta 7/8), 2013.

7.2.9.1 Raideliikenne

Alueen halkaisee pohjois-eteläsuunnassa Tampere-Jyväskylä päärata. Muuramessa ei ole rautatieasemaa, vaan henkilöliikenne tapahtuu Jyväskylän asemalta käsin. Muuramen kunnan tavoitteena on saada seisake Muurameen. Nyt jo alueella on kaksi raidetta ja junien kohtaamispaikka (*kuva 37*).

Kuva 37. Muurameen suunnitellun seisakkeen kohta

Keskisuomen liikennejärjestelmän kehittämistä vuosina 2016-2019 koskevassa aiesopimuksessa on todettu, että junaliikenteellä voidaan pitkällä tähtäyksellä saavuttaa riittävä palvelutaso liityntäyhteytenä kansainvälisille lentoasemille Helsinkiin ja Tampereelle, mikä edellyttää muun muassa Tampere-Jyväskylä-radan merkittävää parantamista matka-ajan lyhentämiseksi.

Saavutettavuuden kannalta keskeisiä väyliä kehitetään pitkäjänteisesti. Äänekosken biotuotetehtaan edellyttämien kehittämistoimenpiteiden lisäksi Tampere-Jyväskylä -rataosan välityskykyä on tarkoitus parantaa muun muassa uusia kohtaamispaikkoja toteuttamalla. Orivesi–Jyväskylä -välin osalta edistetään suunnitelmavalmiutta selvittämällä kehittämisedellytyksiä ja tarvittavia toimenpiteitä henkilöjunaliikenteen nopeuttamiseksi yhteysvälillä. Tavoiksi on kirjattu ratayhteyden nopeuttamisen kehittämispolku pitkällä aikavälillä sekä maankäytön tarpeet. Koko ratayhteys Jämsä-Jyväskylä on tarkoitus saattaa 2 raiteiseksi 2030-luvulla. Ensimmäisessä vaiheessa toimenpiteiden suunnittelu kohdistetaan häiriöherkkyyden vähentämiseen ja täsmällisyyden parantamiseen. Tampere-Jyväskylä -rataosan toimintavarmuutta parannetaan mm. radan rakenteita, tunneleita ja turvalaitteita korjaamalla.

Rautatiekuljetusten määrä tullee kasvamaan merkittävästi Äänekosken biotuotetehtaan käynnistymisen myötä, sillä kuljetukset suuntautuvat Vuosaaren satamaan, Jyväskylä-Äänekoski välistä rataa pitkin. Jyväskylä-Äänekoski välisen rataosuuden sähköistäminen ja toimintavarmuuden sekä rakenteiden parantaminen onkin liikenneviraston suunnitelmissa. Nämä parannukset vähentävät ympäristöhaittoja sekä kuljetuskustannuksia. (www.liikennevirasto.fi)

7.2.9.2 Kevyt liikenne

Suunnittelualueen eteläosaa lukuun ottamatta alueelle on rakentunut varsin kattava kevyenliikenteen verkosto. Muuramen kunnan alueelle on laadittu kevyenliikenteen kehittämissuunnitelma (Pöyry 30.11.2017). Kehittämissuunnitelman kevyen liikenteen verkostokartta on esitetty *kuvassa 38*.

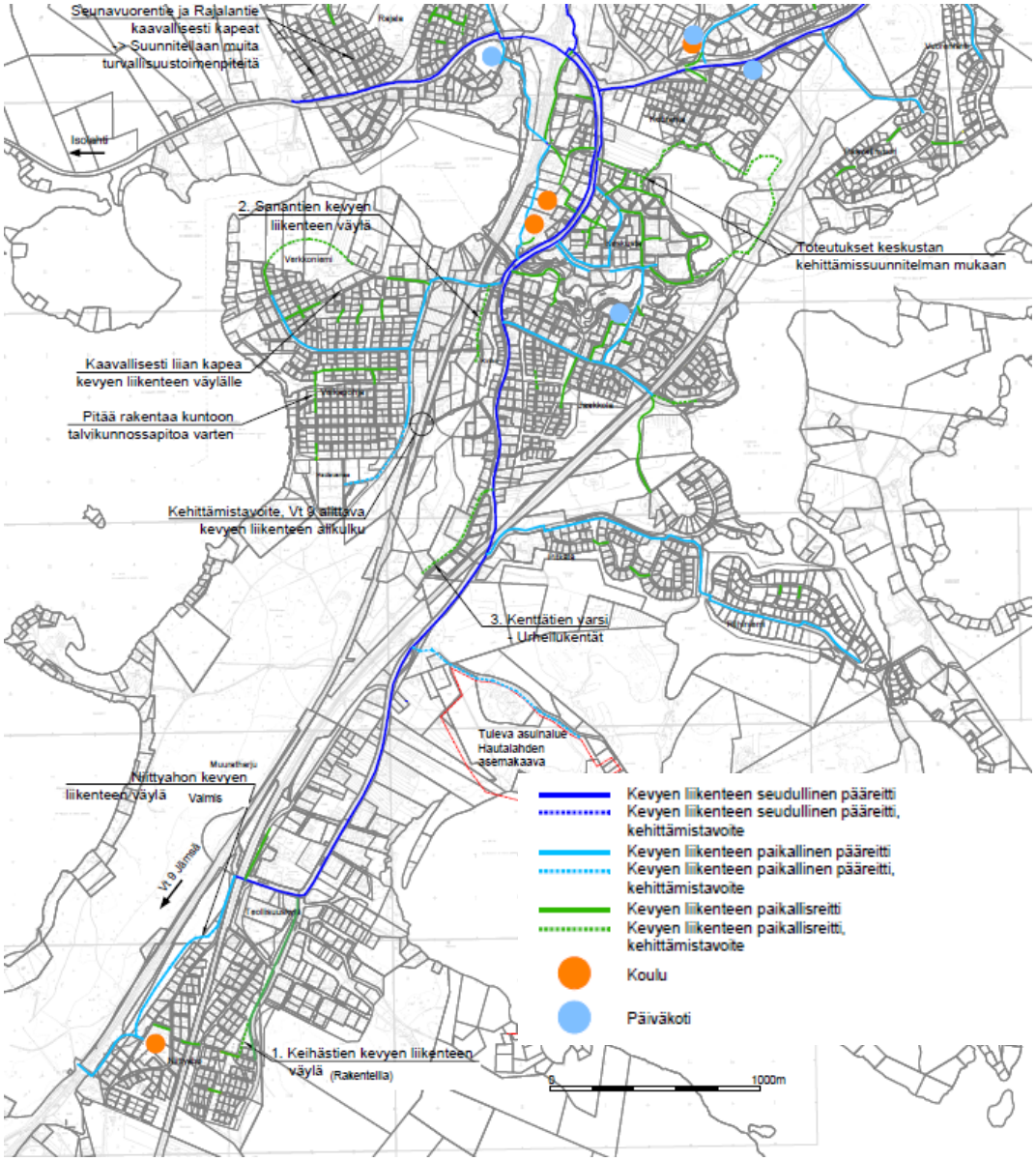

Kuva 38. Ote kevyen liikenteen kehittämissuunnitelman kevyen liikenteen verkostokartasta.

Valtatien 9 kehittämissuunnitelmassa välille Jämsä-Jyväskylä on esitetty jalankulkijoille ja pyöräilijöille tarkoitettuja omia väyliä, alikulkuja ja rinnakkaistieyhteyksiä, joiden ansiosta jalankulun ja pyöräilyn turvallisuus ja käytettävyys parantuvat (*kuva 39*). Toteutuessaan asianmukaiset liityntäpysäköintijärjestelyt tuovat uuden mahdollisuuden käyttää polkupyörää työ-, asiointi- ja vapaa-ajan matkoilla.

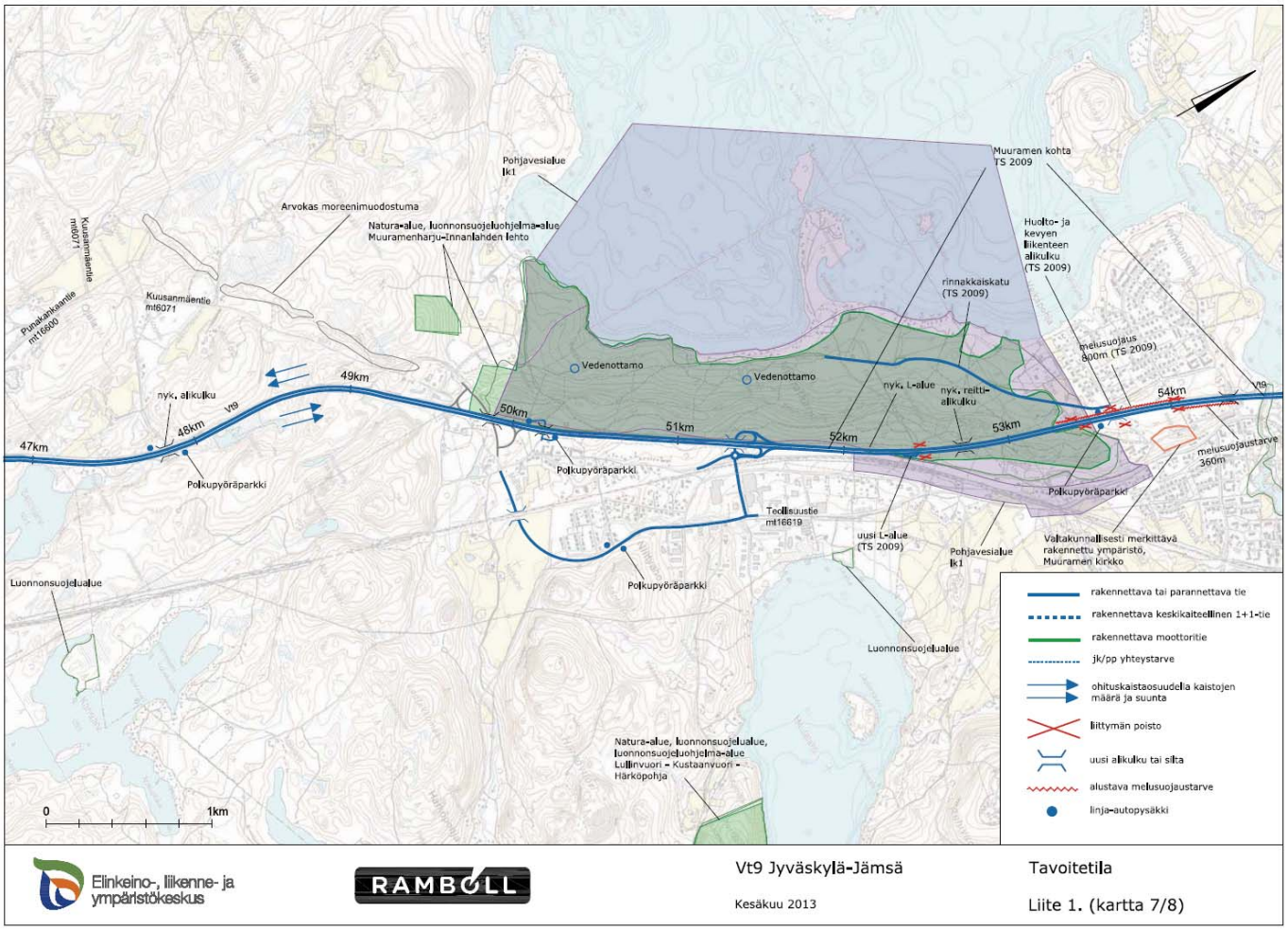

Kuva 39. Ote valtatien 9 kehittämissuunnitelmasta välille Jämsä-Jyväskylä

7.2.9.3 Joukkoliikenne

Linja-auto liikennöi noin kerran tunnissa Jyväskylän ja Muuramen välillä. *Kuvan 40* kartassa on osoitettu liikennöivät vuorot. Joukkoliikenteen palvelutaso on arkiliikenteessä hyvällä tasolla Muuramen ja Jyväskylän keskustan välillä. Linjakohtaisen tarkastelun perusteella luokitukseltaan 3. korkeimman palvelutason joukkoliikennereitit kulkevat Jyväskylän Muurameen arki ja lauantailiikenteessä. Muuramen keskustassa palvelutaso nousee nykyistä korkeammaksi, kun samoilla reiteillä liikennöivät linjat 13 (13M), 14 (14M), 16 (16M) ja 21 (21M). Jyväskylän keskustan ja Muuramen keskustan välillä joukkoliikenteen palvelutaso nouseekin arkisin I palvelutasolle.

Taulukko 5. Jyväskylän kaupunkiseudun palvelutasotavoitteet Lähde: Jyväskylän joukkoliikenne 20X0 – yleiskaavallinen joukkoliikenneselvitys

Palvelualueet	I KILPAILUTASO kaupunkiliikenteessä	II TAVOITETASO kaupunkiliikenteessä
Liikennöintiaika	arkisin 5–23	arkisin 6–23
	lauantaisi 8–23	lauantaisin 8–23
	sunnuntaisin 10–23	sunnuntaisin 10–23
Arki/vuoroväli	30 min (klo 6–18 20 min)	60 min (klo 6–18 30 min)
Lauantai/vv	30 min	60 min
Sunnuntai/vv	30–60 min	60 min
	III TAVOITETASO kaupunkiliikenteessä	**IV PERUSTASO kaupunkiliikenteessä**
Liikennöintiaika	arkisin 6–20	arkisin 7–17
	lauantaisin 8–18	lauantaisin 10–16
	sunnuntaisin 10–23	
Arki/vuoroväli	60 min	60 min
Lauantai/vv	120 min	60 min
Sunnuntai/vv	120 min	
	V MINIMITASO kaupunkiliikenteessä	**VI MINIMITASO maaseutuliikenteessä**
Liikennöintiaika	arkisin 7–17	arkisin 2 krt/viikko
Arki/vuoroväli	2–6 vuoroa/päivä	arkisin 2 krt/viikko
Lauantai/vv		
Sunnuntai/vv		

Kolmannen palvelutason joukkoliikennereitit palvelevat arkisin pääasiassa kauempana keskustasta sijaitsevia asuinalueita kuten Muuramen keskusta, Verkkoniemi, Kinkomaa, Säynätsalo ja Muuratsalo. Lähde: Jyväskylän joukkoliikenne 20X0 – yleiskaavallinen joukkoliikenneselvitys

Kuva 40. Ote joukkoliikenteen reittikartasta, Lähde: Jyväskylän seudun joukkoliikenteen linjasto

Valtatien kehittämissuunnitelmassa välille Jämsä-Jyväskylä on esitettyparantamisehdotuksia joukkoliikenteen parantamiseksi. Päätien järjestelyt pysäkkeineen ja liityntäpysäköinteineen antavat hyvät mahdollisuudet kehittää seudun bussiliikennettä ja nykyistä nopeampia yhteyksiä työmatkaliikenteessä. Turvalliset ja sujuvat yhteydet pysäkeille sekä pyöräpysäköintipaikat bussipysäkkien yhteydessä parantavat pysäkkien saavutettavuutta, koska pyörän ja joukkoliikenteen muodostamalle matkaketjulle tarjotaan nykyistä paremmat toimintaedellytykset.

7.2.9.4 Vesiliikenne

Suunnittelualueella sijaitsee Saarenlahden venesatama ja laivalaituri Uimolassa. Venepaikkoja on varattavissa Saarenlahdella 32 kpl. Suunnittelualueen ulkopuolella on lisää venepaikkoja.

8. LUONNONYMPÄRISTÖ

8.1 Maastorakenne

Suunnittelualueen halkaisevat pituussuunnassa harju, valtatie 9 ja rautatie. Metsävyöhyke jatkuu suunnittelualueen eteläosista kirkolle saakka. Tiiviimpi asutus on keskittynyt asemakaavoitetuille alueille. Asutuksen pirstaloimat peltoaukeat ja metsät sekä rannat, korkeat mäet ja harjanteet muodostavat suunnittelualueen tyypillisen maisemakuvan.

Alueen korkeimmat kohdat ovat Muuramenharjulla ja matalimmat kohdat sijaitsevat Päijänteen rannoilla. Ympäristöstään korkeampina erottuvia kohteita ovat Muuramenharju, Santalanmäki Niittyahon alueella ja kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevat Riihivuori, Härkövuori, Lautakkomäki ja Karismäki (*kuva 41*).

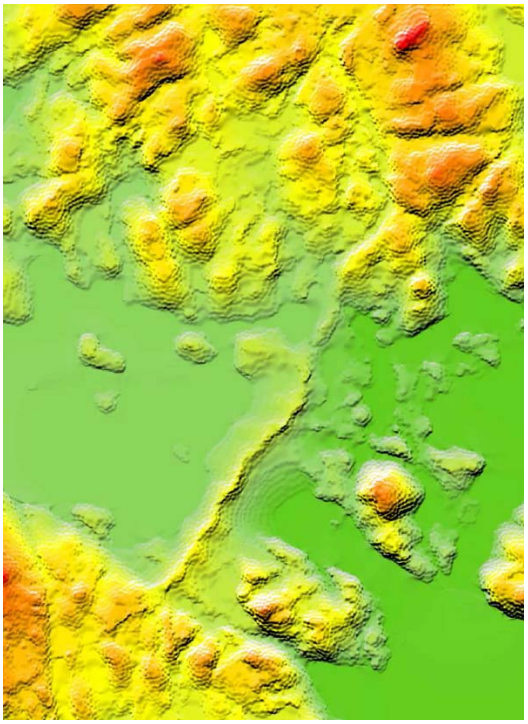

Kuva 41. Suunnittelualueen topografia (FCG, 2015).

8.2 Kallio- ja maaperä

”Kallioperältään Muuramen alue kuuluu laajaan Keski-Suomen granitoidimassiiviin, jota kutsutaan myös Keski-Suomen syväkivikompleksiksi. Pääkivilaji on granodioriitti, joka vaihettuu paikoin kvartsidioriitiksi ja graniitiksi. Kallioperän ikä on 1800–1900 miljoonaa vuotta.” Luontoselvitys, 2012

”Alueen maaperää luonnehtii luode-koillissuuntainen Sisä-Suomen reunamuodostuma, missä maaperän pääaines on hiekkamoreenia, jäätikön puoleisessa länsiosassa ovat karkeimmat lajitteet. ” Luontoselvitys, 2012

Kaava-alueen maaperä on Muuratharjun alueella hiekkaa ja karkeaa hietaa sekä harjun liepeillä alueen pohjoisosissa ja Muuramenjoen rannoilla hienoa hietaa (*kuva 42*). Verkkoniemessä, Niittyahon ja Teollisuuskylän alueilla ja suunnittelualueen eteläisimmässä osassa on laajoja alueita hiekka / soramoreenia. Korkeimmat kohdat ovat kalliota. Hautalahden rannan matalimmilla kohdalla on liejua.

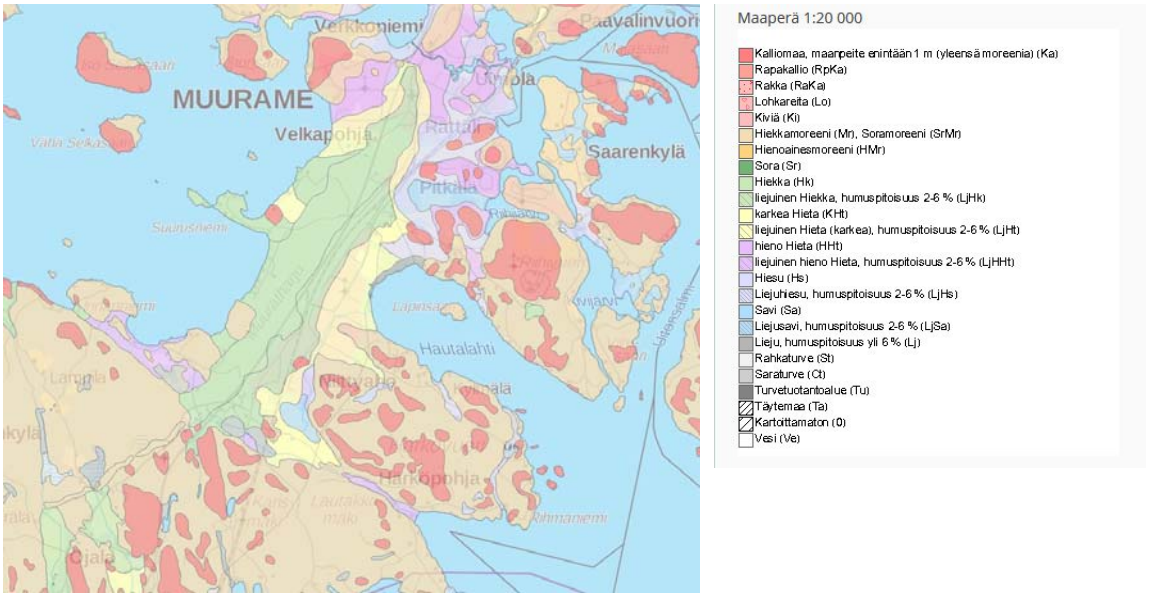

Kuva 42. Maaperäkartta. Lähde: paikkatietoikkuna.

8.3 Luonnonsuojelualueet

Suunnittelualueelle sijoittuu Hautalahden tervaleppäkorven luonnonsuojelualue (LsL 29 § luontotyypin suojelualue, LTA201463). Tervaleppäkorven pinta-ala on 0,93 ha.

Muuramejoen ranta-alueelle on tehty luonnonsuojelulain 47 §:n eliölajin (valkoselkätikka) esiintymisalueen rajauspäätös.

Suunnittelualueelle sijoittuvat seuraavat suojeluohjelmien alueet:
- Muuramenharju (LHO090261) on harjujen suojeluohjelman kohde
- Innanlahden lehto (LHO090261) on lehtojensuojeluohjelman suojelukohde

Lähde: www.syke.fi/avointieto

8.2 Natura 2000- alueet

Muuramenharju ja Innanlahden lehto (FI0900023) kuuluvat Natura 2000-verkostoon.

Muuramenharju - Innanlahden lehto (FI0900023). Alueen pinta-ala: 228 ha. Muuratjärven kaakkoispäätä reunustava Muuramenharju, toiselta nimeltään Muurattharju, on yksi merkittävimmistä Keski-Suomen harjuista. Geologisesti Muuramenharjun selänne on Keski-Suomen reunamuodostuman edustavimpia osia. Se on noin 1 km levyinen, 4 km pituinen ja osin varsin jyrkkärinteinen muodostuma. Molemmilla rinteillä on hyvin kehittyneitä muinaisrantoja.

Muuramenharjun luoteisreuna päättyy Muuratjärveen. Muuramenharjun metsät ovat pääosin eri ikäistä männikköä, joka on metsätalouskäytössä. Alueelta löytyy myös lehtokasvillisuutta sekä metsäluhtaa ja lähteikkö. Muuramenharju on tehokkaassa virkistyskäytössä ja sillä on myös maisemallista arvoa. Harjuilla on myös kunnan omistama perinnemaisema ns. yhteislaidun.

Harjun eteläpäässä sijaitseva Innanlahden lehto on kuusta kasvava kostea saniaisvaltainen rinnelehto, jossa esiintyy vaateliasta lehtokasvillisuutta.
Suojelutilanteen tarkennus ja toteutuskeinot:

Suojeluohjelmat ja -selvitykset:
- Muuramenharju: Harjujen suojeluohjelma,
- Innanlahden lehto: Lehtojensuojeluohjelma,

Suojelun toteuttamiskeinot:
- Muuramenharju: Maa-aineslaki, metsälaki, rakennuslaki
- Innanlahden lehto: Luonnonsuojelulaki

Luontodirektiivin liitteen II lajit: ei ole
Lintudirektiivin liitteen I linnut: metso, palokärki, pyy. Muuta lajistoa: kevätlinnunsilmä, kevättähtimö ja valkovuokko. (Lähde www.ymparisto.fi.)

8.3 Luontoselvitys

Osayleiskaava varten on laadittu luontoselvitys (FCG 30.1.2018). Luontoselvityksen mukaiset arvokkaat luontokohteet on esitetty selostuksen kohdissa 8.3.1-8.3.3 ja *kuvassa 43.*

8.3.1 Maakunnallisesti arvokas lintukohde (Maali)

Osayleiskaavan alue rajautuu pohjoisosastaan maakunnallisesti arvokkaaseen **Muuramenlampen** , joka on matala ja kohtalaisen rehevä Muuratjärven lahti, jolla levähtää merkittäviä määriä vesilintuja keväisin ja myös syksyllä. Vesilintujen määrä on suurimmillaan huhti-toukokuun vaihteessa. Muuratjärveen yhdistävä Sulunsalmi sulaa aikaisin ja kerää varhaisia vesilintuja. Lammelta on havaittu keväällä mm. telkkiä, nokikanoja ja pikkulokkeja. Syksyllä lammella levähtää mm. laulujoutsenia, haapanoita, taveja, sinisorsia ja nokikanoja.

Muuramenlammen pohjoisrannalla on lintutorni ja kohteen arvo lähivirkistysalueena on tärkeä. Kohteen pinta-ala on noin 43 ha.

8.3.2 Luontodirektiivin liitteen II ja IV (a) lajit

Liito-orava

1. Innanlahden lehto ja sen reunametsät
Innanlahden lehdossa on liito-oravan reviiri. Suojelualueella puusto on valtaosin varttunutta kuusta. Keväällä 2016 löydettiin kolme papanapuuta, joista yksi oli suojelualueen ulkopuolella. Havainto on tehty myös vuonna 2012. Myös reunametsästä on tehty havaintoja. Innanlahden lehdon ympäröivä metsä pääosin avohakattiin 2017. Varttunutta kuusikkoa on jäljellä vain suojelulehdon pohjoispuolella pellon reunalla.

2. Kotakorven purometsä
Kotakorven puronvarressa ja sen länsipuolen kuusikossa on liito-oravalle sopivaa elinympäristöä. Puusto on valtaosin varttunutta kuusta. Kohteelta löydettiin 2016 merkkejä lajista. Alueelta on aikaisempia havaintoja. Vuonna 2008 yksittäisen kookkaan kuusen juurella löytyi runsaasti liito-oravan jätöksiä (Eliölajit-tietojärjestelmä (TAXON)).

3. Muuratharjun liito-oravametsä

Metsä sijoittuu rautatien ja valtatien 9 väliselle alueelle Niittyahon asuinalueen länsipuolelle. Elinpiirin muodostaa varttuvan ja varttuneen sekametsän kuvio, jonka puusto on pääosin mäntyvaltaista. Mäntyjen joukossa on koivuja ja järeitä kuusia on siellä täällä. Keskiosalla on lehtipuuvaltainen osa, missä kasvillisuus on kuivaa ja tuoretta lehtoa. Muuten kasvillisuus on pääosin lehtomaista kangasta. Elinpiirillä havaittiin keväällä 2014 kaksi papanapuuta, joista toisen alla oli noin 20 papanaa ja toisen alla noin 80 papanaa (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 2014a). Keväällä 2017 alueelta todettiin neljä papanapuuta. Metsässä on useita liito-oravan pesäpaikoiksi sopivia kolopuita.

4. Liutuniitun liito-oravametsä

Kohteelta todettiin seitsemän papanapuuta maastotöiden aikana 2016. Kohteella on puro. Rinteellä kasvillisuus on lehtomaista ja tuoreen lehdon (OMT-OMaT) tasaikäistä kuusikkoa. Liito-oravan reviirimerkinnät kuusien ja haapojen tyvillä, enimmillään noin 100 papanaa.

Viitasammakko

Viitasammakko kutee Päijänteen Hautalahden rantaluhdalta, missä on lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka. Luhdalla havaittiin keväällä 2014 soidinääänteleviä yksilöitä laajahkolla alueella rannan ilmaversoiskasvillisuusvyöhykkeessä.

Kirjoverkkoperhonen

Muuratharjun eteläpuolelta vuonna 1998 on havaittu kirjoverkkoperhosen toukka (Eliölajit-tietojärjestelmä TAXON).

8.3.3 Muut arvokkaat luontokohteet

1. Muuratharjun liito-oravametsä
Pinta-ala: 1,3 ha
Uhanalaiset luontotyypit: -
Huomioarvoiset lajit: liito-orava (NT)
Arvokuokka: paikallisesti arvokas
Suojeluperuste: LsL 49 § (liito-orava), luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kuivat lehdot ovat metsälain 10§ tarkoittamia metsäluonnon arvokkaita elinympäristöjä.

2. Hautalahden korpi ja lehto
Pinta-ala: 6,5 ha
Uhanalaiset luontotyypit: Lähteiköt (VU), ruohokorvet (VU), kangaskorvet (VU), lehtokorvet (VU), kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: seudullisesti merkittävä
Suojeluperuste: LsL 29 § (tervaleppäkorpi), metsälaki 10 § (luhdat, ruohokorvet sekä rehevät lehtolaikut) ja edustavat uhanalaiset luontotyypit

3. Hautalahden luhta ja puro
Pinta-ala: 4,9 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU), metsäluhdat (VU)
Huomioarvoiset lajit: kevätlinnunsilmä ja viitasammakko
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (luhdat, purojen välittömät lähiympäristöt, rehevät lehtolaikut ja vähäpuustoiset jouto- ja kitumaan suot) ja LsL 49 § (viitasammakko)

4. Niittyahon puro a
Pinta-ala: 0,3 ha
Uhanalaiset luontotyypit: Havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt)

5. Niittyahon puro b
Pinta-ala: 1,3 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)
Huomioarvoiset lajit: humala ja kevätlinnunsilmä
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut)

6. Liutuniitun liito-oravametsä
Pinta-ala: 3,0 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)
Huomioarvoiset lajit: Liito-orava (NT) ja kevätlinnunsilmä
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: LsL 49 § (liito-orava) ja metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut)

7. Kotakorven liito-oravametsä ja puro
Pinta-ala: 4,1 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja Havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)
Huomioarvoiset lajit: Liito-orava (NT), korpisorsimo ja kevätlinnunsilmä
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut) ja LsL 49 § (liito-orava)

8. Lautakkomäen puro
Pinta-ala: 1,7 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (NT)
Huomioarvoiset lajit: korpisorsimo ja kevätlinnunsilmä
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut)

9. Kirkon lehto
Pinta-ala: 0,5 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (purojen välittömät lähiympäristöt ja rehevät lehtolaikut).

10. Uusi-Pitkälän lehtimetsä
Pinta-ala: 2,2 ha
Uhanalaiset luontotyypit: tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet
Suojeluperuste: rehevä lehtokasvillisuus

11. Muuramenjoki
Pinta-ala: 10,4 ha
Uhanalaiset luontotyypit: kosteat runsasravinteiset lehdot (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja pienet havumetsävyöhykkeen joet (NT)
Huomioarvoiset lajit: Järvitaimen (EN), köngäspalkonen (NT), koskisiipisammal, purolouhekas ja isokuoksanen
Arvoluokka: maakunnallisesti merkittävä

Suojeluperuste: rehevät lehtokasvillisuus, linnusto ja uhanalainen kala

12. Kuusanmäentien noro
Pinta-ala: 0,2 ha
Uhanalaiset luontotyypit: ruokokorpi (VU)
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut) ja Vesilaki 2:11 § (noro)

13. Innanlahden lähdepuro
Pinta-ala: 2,6 ha
Uhanalaiset luontotyypit:
Huomioarvoiset lajit: kevätlinnunsilmä, korkansiipi
Arvoluokka: seudullisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (Lähteiden ja purojen välittömät lähiympäristöt) ja Vesilaki 2:11 § (lähteet ja lähteiköt)

14. Lamminmäen suo
Pinta-ala: 0,8 ha
Uhanalaiset luontotyypit: -
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (vähäpuustoiset jouto- ja kitumaan suot)

15. Innanlahden metsä
Pinta-ala: 6,2 ha
Uhanalaiset luontotyypit: Lähteiköt (VU), tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU) ja kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: seudullisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut, LsL 49 § (liito-orava) ja Vesilaki 2:11 § (lähde ja noro)

16. Innanlahden suo ja lehto
Pinta-ala: 2,3 ha
Uhanalaiset luontotyypit: Kangaskorvet (VU), saniaiskorvet (VU), keskiravinteiset lehdot (VU) ja kosteat keskiravinteiset lehdot (NT)
Huomioarvoiset lajit: kevätlinnunsilmä
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut ja korvet)

17. Innanlahden rinnelehto
Pinta-ala: 1,0 ha
Uhanalaiset luontotyypit:
Huomioarvoiset lajit: -
Arvoluokka: paikallisesti merkittävä
Suojeluperuste: Metsälaki 10 § (rehevät lehtolaikut)

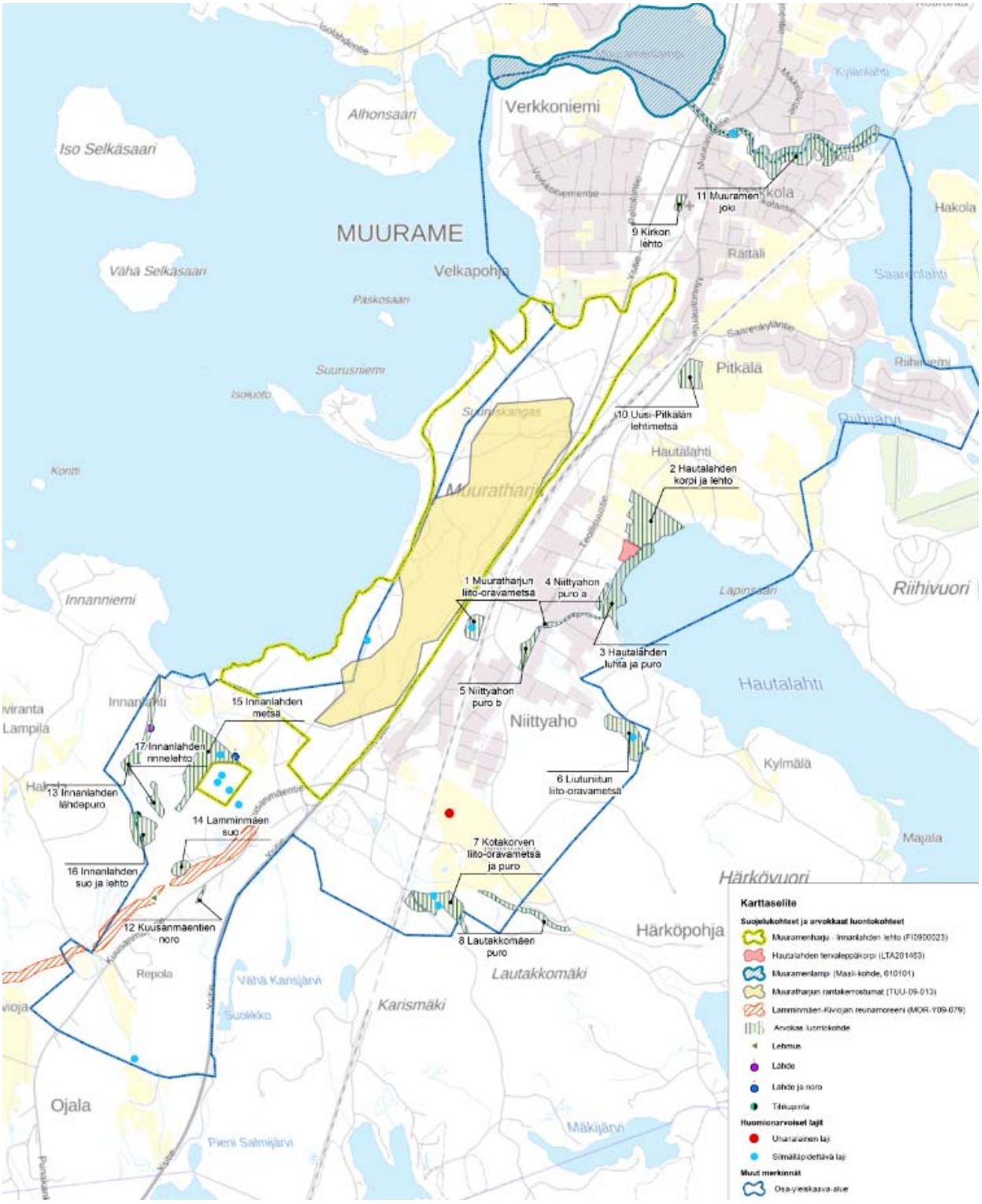

Kuva 43. Luontoselvityksen liitekartta.

8.4 Arvokkaat geologiset muodostumat

8.4.1 Muuratharjun rantakerrostumat

Arvoluokkaan 3 kuuluvat Muuratharjun rantakerrostumat **TUU-09-013** sijaitsevat Muuratharjun kaakkois- ja luoteisrinteillä valtatien 9 länsipuolella (*kuva 44*). Alueen pinta-ala on 90,2ha, korkeus on 142 m mpy, suhteellinen korkeus on 42m ja muodon suhteellinen korkeus on 42m. *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

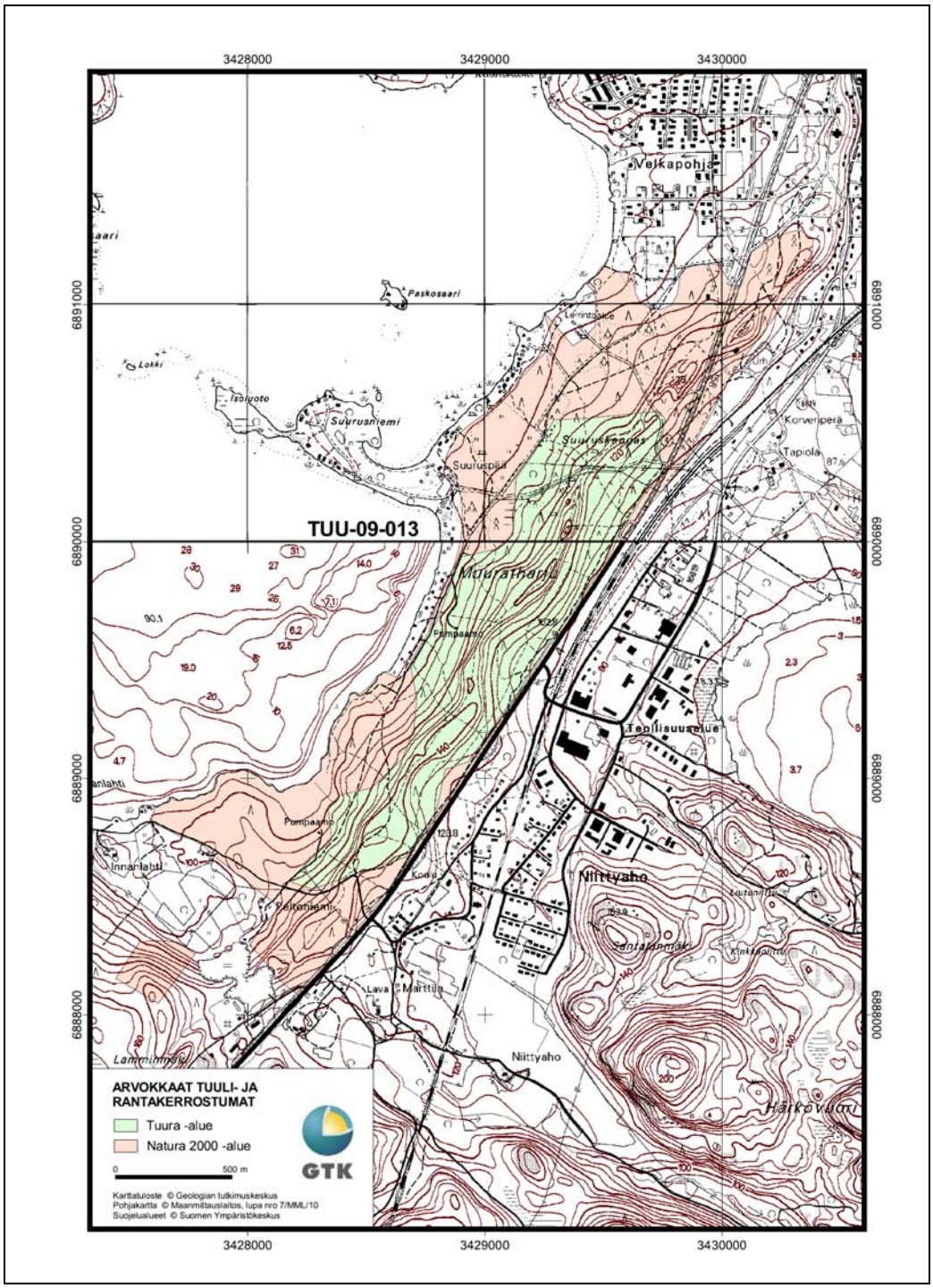

Kuva 44. Muuratharjun rantakerrostumat TUU-09-013 sijainti. Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto.

Geologia

”Muuratharjun alueella on allekkain useita hyvin tai melko hyvin kehittyneitä törmiä, taipeita ja terasseja suuren reunamuodostuman kaakkois- ja luoteisrinteillä (vrt. Ristaniemi 1985, Johansson et al. 2000). Ylimpänä noin 123 metrin korkeustasolla on jyrkkä tai hyvin jyrkkä 2-15 metriä korkea törmä. Törmän juurella on paikoin melko runsaasti pallekivikkoa, ja sen edustalla hahmottuu varsinkin alueen keskiosassa kapea ja melko jyrkästi viettävä terassi. Terassin alapuolisilla loivahkoilla rinteillä on ainakin kolme jyrkkyydeltään vaihtelevaa 1-3 metrin korkuista törmää tai taivetta, jotka sijoittuvat noin 120, 116 ja 112 metrin korkeustasoille (vrt. Ristaniemi 1985). Alimpana reunamuodostuman molempien rinteiden juurella on noin 101 metrin korkeustasolla selkeä ja jyrkähkö, noin 3 metriä korkea Muinais-Päijänteen törmä, jonka edustalla on tasainen terassi. Ylin ranta (Yoldiamerivaihe) on seudulla noin 155 metrin tasolla. Muuratharju on osa Sisä-Suomen reunamuodostumaa, jonka syntyvaiheessa jäätikkö eteni uudelleen aikaisemmin jäästä paljastuneelle alueelle. Sen vuoksi reunamuodostuman kaakkoispuolinen, vanhempi ylin ranta on yleisesti kymmenisen metriä ylempänä kuin sen luoteispuolinen nuorempi ylin ranta (vrt. Ristaniemi 1987:37-39). Muuratharjun laki ja ylärinteet kohosivat vedenpinnan yläpuolelle Yoldiamerivaiheen lopulla. Alueen ylin törmä syntyi Ancylusjärvivaiheen alussa, ja se edustanee ns. Ancylusrajaa, jolloin Ancylusjärven eteläosassa vallitsi transgressiovaihe, ja vedenpinta aleni nopeasta maankohoamisesta huolimatta pohjoisessakin hyvin hitaasti. Keski-Suomen alueella vastaavanlaiset Ancylusvaiheen rantamuodostumat ovat tyypillisiä (Ristaniemi 1987:44-45). Alueen keskiosan matalat törmät kehittyivät myöhemmin Ancylusjärvivaiheen aikana. Päijänne kuroutui Ancylusjärvestä noin 9 500 vuotta sitten. Muinais-Päijänteen transgressiovaiheessa vedenpinta kohosi seudulla noin 101 metrin tasolle asti. Muinais-Päijännevaihe päättyi Heinolanharjun puhkeamiseen noin 7 000 vuotta sitten, jolloin vedenpinta laski nopeasti 4-5 metriä (Pajunen 2004).” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Biologia

”Ylärinteessä on varttunutta, tasaikäistä, kuivahkon kankaan männikköä, jossa on suhteellisen tiheä mäntyalikasvos. Aluskasvillisuus on varvikkoista muodostuen mustikasta, kanervasta, puolukasta ja variksenmarjalaikuista. Pohjakerros on seinäsammaleista ja jäkälää on hyvin vähän. Ruohoista eniten on kangasmaitikkaa. Jyrkimmillä rinteillä on sianpuolakasvustoja, yksittäin kieloa ja pieniä poronjäkälälaikkuja. Alarinteessä on vanhempaa mäntytaimikkoa ja kasvatusmännikköä. Aluskasvillisuus etenkin nuoremmissa metsissä on kanervaista ja hieman poronjäkälälaikkuista. Näiden lisäksi kasvaa runsaasti mustikkaa ja puolukkaa. Kanerva rehottaa etenkin keskimmäisen ulkoilutien varressa. Rehevin kohta on alarinteen eteläosassa. Pienialaisessa, varttuneessa männikössä on aluspuina harmaaleppiä ja pihlajia. Varvikossa kasvaa hieman enemmän ruohoja ja metsäkastikkaa. Ylärinteen isommat pallekivet ovat aika yksittäin tai väljissä ryhmissä. Lajisto on karua ja osin laelta metsäsammalten peittämiä. Kivillä kasvaa mm. harmosammalta, kalliokarstasammalta, kiviterasammalta, kivikynsisammalta, kaarrekarvetta, kallioisokarvetta ja runsaasti muita rupijäkäliä.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Maisema ja muut arvot

”Rantamuodostumat hahmottuvat melko selkeästi suuren ja korkean reunamuodostuman rinteillä, ja ne näkyvät osittain lähiympäristön tiestöltä. Reunamuodostuman laelta avautuu näköala luoteeseen Muuratjärvelle, ja ylimmän Ancylustörmän rinteeltä näkyy puiden välistä itään ja kaakkoon Päijänteen Hautalahdelle ja sitä ympäröiville korkeille mäille. Etenkin Riihivuori näkyy mainiosti. Alueen keski- ja alarinteet ovat peitteiset. Sisäinen maisema on melko vaihteleva. Alueella on melko runsaasti polkuja, pieniä teitä ja ajouria, ja aivan aluerajauksen lounaispuolella osittain Muinais-Päijänteen terassilla kulkee valtatie. Maasto on paikoin hieman kulunutta. Alue on pohjavesialuetta ja kuuluu kokonaan Muuramenharjun - Innanlahden lehdon Natura-alueeseen (FI0900023) ja Muuratharjun harjujensuojelualueeseen (HSO090099). Kohdealue on havainnollinen ja helppopääsyinen käyntikohde. Muuratharjun reunamuodostuma on geologisesti ja maisemallisesti Keski-Suomen merkittävimpiä maaperämuodostumia.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

8.4.2 Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni muodostuma

Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni muodostuma **MOR-Y09-079** sijaitsee Muuratharjun lounaispuolella (*kuva 45*). Muodostuman pinta-ala on 10,6 ha, alueen korkeus on 175m mpy, alueen suhteellinen korkeus 35 m ja muodon suhteellinen korkeus 10 m. Reunamoreenimuodostuma on osa Sisä-Suomen reunamuodostumaa. Muodostuma koostuu kolmesta erillisestä lounaasta koilliseen suuntautuvasta moreeniselänteestä. Keskenään suunnilleen saman kokoiset seläkkeet sijoittuvat loivapiirteisten kalliomäkien rinteille ja laelle. Selänteet ovat noin 600 metriä pitkiä, 20-50 metriä leveitä ja 3-10 metriä korkeita. Reunamoreenialueen kokonaispituus on noin 2000 metriä. *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

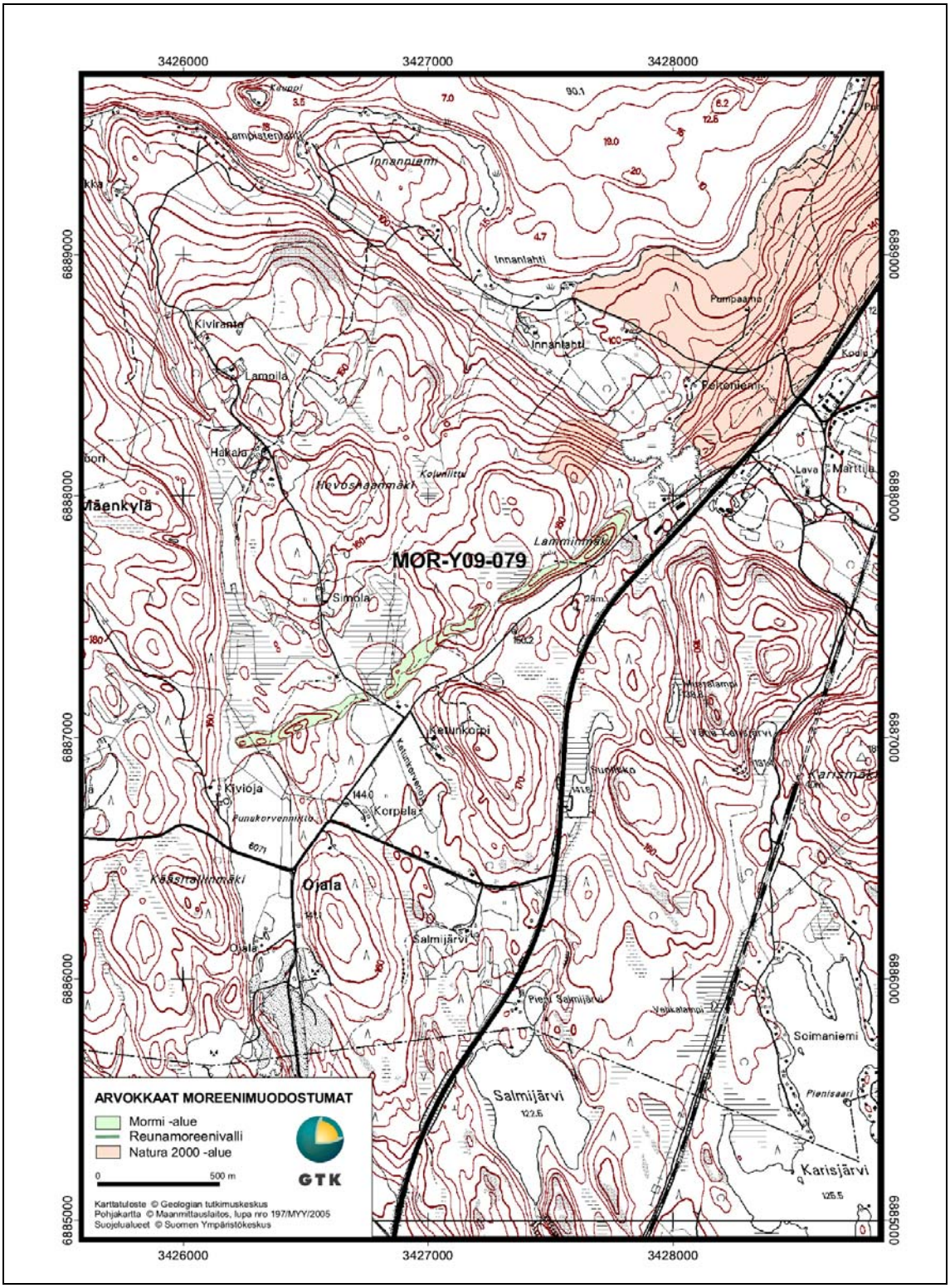

Kuva 45. Lamminmäen-Kiviojan reunamoreeni MOR-Y09-079 muodostuman sijainti. Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto.

Geologia

”Selänteet ovat paikoin melko selkeästi epäsymmetrisiä, proksimaalirinteet ovat loivia ja distaalirinteet jyrkempiä ja lohkareisia. Selänteet ovat myös varsin jyrkkäpiirteisiä, niiden harjat ovat paikoin terävät ja kapeat. Etenkin ketjun koillisimmalla selänteellä rinteet ovat huomattavan jyrkkiä ja korkeita, mutta peitteisyyden takia hieman vaikeasti hahmottuvia. Lounainen selänne on lisäksi hieman kumpui-

leva. Selänteitä on muutamissa kohdin myös tasoiteltu. Kohdealue on kaikkiaan varsin selväpiirteinen kokonaisuus, ja se on edustava ja helposti saavutettava esimerkki Sisä-Suomen reunamuodostuman supra-akvaattisista reunamoreeneista. Sisä-Suomen reunamuodostuma jatkuu alueen koillispuolella massiivisena Muuratharjun muodostumana.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

”Alueen lounaisimpaan selänteeseen on tehty harjoitusraviradan kohdalle kaksi koko muodostuman poikki kulkevaa leikkausta, joissa aines on melko vähäkivistä hiekkamoreenia. Erityisesti selänteen poikkiprofiili näkyy leikkauksissa hyvin. Pintalohkareisuus vaihtelee alueella vähäisestä kohtalaiseen (1-5 kpl aarilla), distaalirinteillä on paikoin tihentymiä. Lohkareet ovat pieniä, alle metrin kokoluokkaa. Kiviä on kohtalaisesti. Ylin ranta on seudulla noin 145 metrin tasolla, joten alue on supra-akvaattinen ja kerrostunut jäätikön reunan eteen kuivalle maalle. Seudulle tyypillisesti ylin ranta on reunamuodostuman distaalipuolella noin 10 metriä ylempänä kuin välittömästi sen proksimaalipuolella (Ristaniemi 1985). ” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Biologia
”Läntisimmän osa-alueen länsikärjessä on melko varttunutta tuoreen kankaan kuusikkoa. Valtaosa osa-alueesta on lehtomaista varttunutta varjoisaa kuusikkoa. Puustossa on huomattavan järeitä runkoja. Kuusikossa viihtyy mm. koiranheisi. Keskimmäisen osa-alueen eteläpuolisko on varttunutta tuoreen kankaan kuusikkoa. Pohjoispuoliskossa on nuorehkoa lehtomaista koivikkoa sekä lehtomaista sekametsää. Pohjoispuoliskon kasvistoon lukeutuvat mm. kevätlinnunherne, näsiä ja mustakonnanmarja. Itäisin osa-alue on hakattu. Pohjoisreunalla, heti rinteen alla, varttuneessa kuusikossa on isoalvejuuri–hiirenporrasvaltainen saniaislehto.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

Maisema ja muut arvot
”Reunamoreeni rajautuu kartalla hyvin ja hahmottuu maastossa kuljettaessa paikoin mainiosti, mutta ei mataluutensa ja peitteisyytensä takia juuri näy ulospäin. Valtatieltä selänne hahmottuu kuitenkin vesakoituneena vallina melko hyvin. Ympäristöön ei ole mainittavia näköaloja lukuun ottamatta koillisinta kärkeä, josta näkyykauas itään ja koilliseen mm. Muuratharjulle. Sisäinen maisema on muotojen yleisestä mataluudesta huolimatta melko vaihteleva, ja kapeaa ja terävää, mutkittelevaa selännettä on helppo seurata. Keskimmäisellä selänteellä kulkeva polku on muistokiven mukaan vanha Laukaantie (~1600-1850). Alueella on myös muita polkuja ja moottorikelkkareitti. Heti kohdealueen koillispuolella on laaja Muuramenharjun-Innanlahdenlehdon Natura-alue (FI0900023). Etelässä 2,5 kilometrin päässä on lisäksi pieni Punavuoren lehtojensuojelualue (LHO09250). Kohdealueen molemmilla puolilla on myös laajat pohjavesialueet.” *Lähde: Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto*

8.5 Pohjavesialueet

Suunnittelualueella sijaitseva pohjavesialue on Muuratharju (0950001), josta Muuramen kunta ottaa suurimman osan talousvedestä (kuva 46). Se on vedenhankintaa varten tärkeä, I-luokan pohjavesialue, jolle sijoittuu kaksi Muuramen kunnan käytössä olevaa vedenottamoa, Innanlahden ja Suuruuskankaan vedenottamot. Muuratharjun pohjavesialue on varattu myös Jyväskylän kaupungin vedenhankinta-

alueeksi. Muuratharjun pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 5,97 km^2, josta pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 2,37 km^2. Alueen kokonaisantoisuudeksi on määritetty 10000 m^3/vrk. *Lähde: Ympäristöhallinto, Hertta*

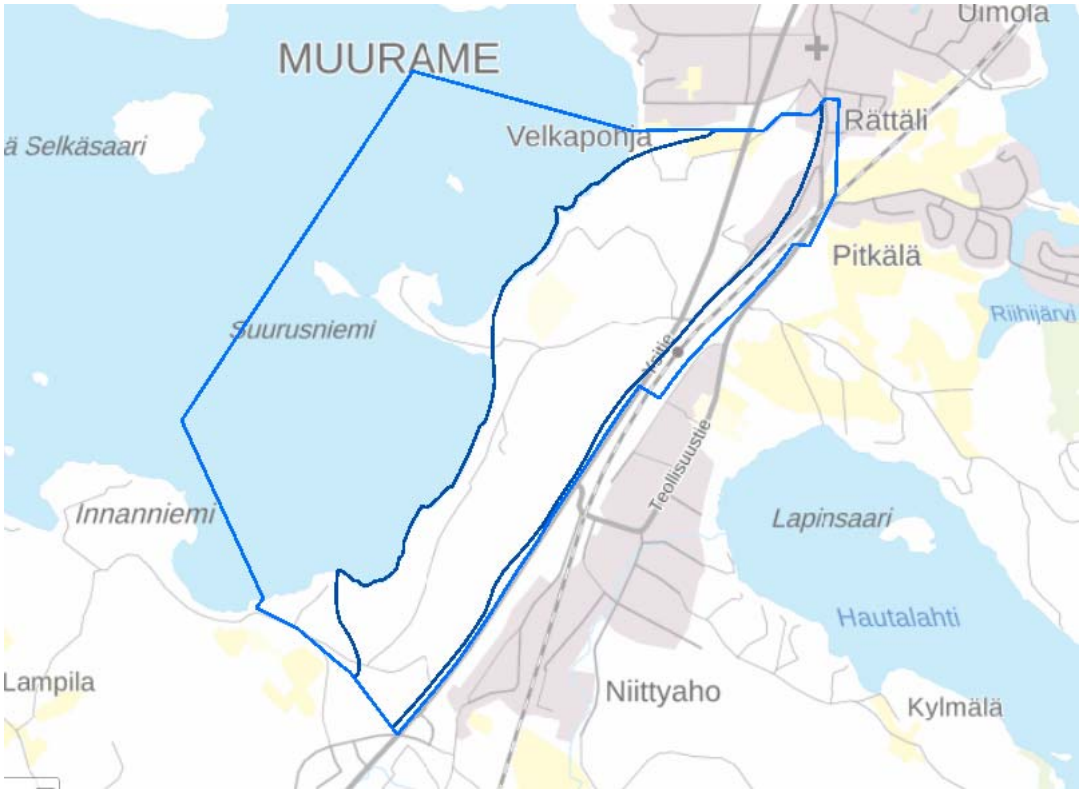

Kuva 46. Muuratharjun (0950001) pohjavesialueen rajaus

Muuratharjun pohjavesialue sijoittuu lounaskoillis-suuntaiselle Sisä-Suomen reunamuodostuman harjanteelle, joka on noin kilometrin levyinen, ja jonka korkein harjanne kohoaa noin 55 metriä Muuratjärven yläpuolelle ja noin 65 metriä Päijänteen yläpuolelle. Muuratjärven vettä suodattuu harjumuodostumaan Muuratharjun länsireunalta. Tässä kohdassa harjun pohjavedenpinnantaso ja Muuratjärven vedenpinnantaso (+90) yhtyvät. Pohjavettä purkautuu suoran Päijänteeseen ja sen ranta-alueella laaja-alaisesti suotautumalla. Ympäristöhallinto, Hertta

Reunamuodostuma kulkee läpi luode-kaakkosuuntaisen kallioperän ruhjelaakson, joka yhdistää Muuratjärven ja Päijänteen. Reunamuodostumalle tyypillisiä syöttöharjuja ei Muuratharjulta ole tutkimuksissa havaittu. Reunamuodostuman kaakkoispuolella maaperä vaihettuu luode-kaakkosuunnassa hiekasta hienoksi hiekaksi ja edelleen siltiksi. Reunamuodostuman maaperä on kairausten ja geofysikaalisten mittausten mukaan suurimmillaan noin 120 metriä paksu. Maaperä on ohuin edellä mainitun kallioperän ruhjelaakson eteläpuolisella alueella ja paksuin tämän ruhjelaakson kohdalla. Pohjavesikerroksen paksuus on reunamuodostuman luoteisosassa vähintään 30 metriä ja kaakkoisosassa 30...50 metriä. Ympäristöhallinto, Hertta

Pohjavesi virtaa reunamuodostumassa kallioperän ruhjelaakson kohdalla pääasiassa luoteesta kaakkoon. Ruhjelaaksoa reunustavat, pohjaveden pinnan yläpuoliset kallioalueet pohjoisessa ja etelässä syöttävät pohjavettä kohti ruhjelaaksoa. Pohjaveden pinnan vietto on loiva. Lähde: Ympäristöhallinto, Hertta

Reunamuodostumalla on tehty koepumppauksia ja myös tekopohjaveden imeytyskokeita 1993. Tekopohjavesitutkimuksessa asetettu tuottotavoite oli 10000 m3/d. Suuruskankaan vedenottamon ensimmäisen siiviläputkikaivon k1 nykyinen kapasiteetti on 2500 m3/d ja toisen siiviläputkikaivon k2 kapasiteetti on 6000 m3/d. Lisäksi toimivien imeytysalueiden 2, 4 ja 6 tutkittu imeytyskapasiteetti on 8000 m3/d. Uusien kaivonpaikkojen ja imeytysalueiden tutkimusten ja käyttösuunnittelun avulla lopullinen hyödynnettävissä oleva vesimäärä voi olla jopa suurempi kuin asetettu tuottotavoite 10000 m3/d. Lähde: Ympäristöhallinto, Hertta

Luokiteltuja pohjavesialueita on Muuramen kunnan alueella 10, joista kolme kuuluu luokkaan I ja kolme luokkaan II. Tämä aiempi I, II ja III luokkiin jaottelu (Luokka I: vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, Luokka II: vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, Luokka III: muu pohjavesialue) on voimassa toistaiseksi rinnakkain kunnes pohjavesialueille tehtävät tarkistukset valmistuvat.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muutos tuli voimaan 1.2.2015. Lain mukaan ELY-keskus luokittelee jatkossa pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella seuraavasti: *1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen*, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin, *2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen*, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön ja lisäksi *E-luokkaan* pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen

8.6 Pintavedet ja tulvariskialueet

Muuratjärvi

Muuratjärvi (14.281.1.001) kuuluu Muuratjärven lähialueeseen (14.281), Suur-Päijänteen reittiin (14.2) ja Kymijoen vesistöalueeseen (14). Järven pinta-ala on 3154,03 ha ja syvyys 42,55 m. Keskisyvyys on 13,47 m. Rantaviivan pituus on 112,22 km ja korkeustaso 90,1m. Alue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. *Lähde: Järviwiki*

Muuratjärvi on melko suuri järvi ja sen päälaskujoki on Muuramenjoki, joka laskee Päijänteeseen. Muuratjärvi on yleistilaltaan hyvässä kunnossa. Sen itäosa on karua selkävettä, kun taas länsiosa on rehevämpi ja rantaviivaltaan rikkonaisempi. Karuista osistaan huolimatta vesi on ruskeaa ja humuspitoista ja pH on neutraali 6,8. Muuratjärvi on kalavesi, jonne on istutettu ainakin kuhaa, järvilohta, järvitaimenta, harjusta, haukea sekä muikkua. Rannoilla on paljon kesämökkejä ja järveä käytetään muutenkin paljon virkistyskäyttöön, kuten kalastukseen. Yleisiä uimarantoja on Isolahdessa, Muuratharjussa ja Alhonlahdessa. Muurantjärven kaakkoisosissa on Muuratharjun Natura2000- alue ja siihen kuuluu myös tervaleppäkorven luonnonsuojelualue. *Lähde: järviwiki*

Päijänne

Päijänne (14.211.1.001 / 14.231.1.001) on Suomen syvin ja vuodenajasta riippuen toiseksi tai kolmanneksi suurin järvi. Järvi sijaitsee Hämeen ja Keski-Suomen ympäristökeskusten alueella, Kymijoen vesistöalueella (14). Järven pinta-ala on

108 289 ha, syvyys 95,3 m, keskisyvyys 14,21 m ja rantaviivan pituus on 2789,15 km². Korkeustaso on 78,3 m. Alue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoito-alueeseen ja Suur-Päijänteen alueeseen (14.2). *Lähde: Järviwiki*

Päijänne on kirkasvetinen ja sen ekologinen tila on hyvä. Laajana vesistöalueena sen osat kuitenkin poikkeavat hieman toisistaan. Päijänne tarjoaa juomaveden lähes koko pääkaupunkiseudulle. Vesi johdetaan maailman pisimmän yhtenäisen kalliotunnelin avulla Helsingin seudulle. Tunneli on 120 kilometriä pitkä ja veden virtaama siinä on keskimäärin 3,1 kuutiometriä sekunnissa. Päijänteen rannoilla on paljon kesämökkejä ja järveä käytetään virkistyskäyttöön, kuten veneilyyn ja kalastukseen. Lisäksi sekä Pohjois- että Etelä-Päijänteellä järjestetään erilaisia järviristeilyjä, myös koko Päijänteen päästä päähän. *Lähde: järviwiki*

Muuratjoki / Muuramenjoki

Muuramenjoki sijaitsee Muuramen keskustassa osayleiskaava-alueen rajalla. Joki on Muuratjärvestä Päijänteeseen taajaman läpi laskeva arvokas virtavesi, jolla on myös kalastollista merkitystä. Joen kokonaispituus on kaikkiaan 1,5 km. Pudotuskorkeutta Muuratjärvestä Päijänteeseen kertyy noin 12 metriä. Korkeustaso Muuratjärvessä on 90,1metriä ja Päijänteessä 78,3 metriä. Muuratjoki, on hyvä esimerkki onnistuneesta virtavesikunnostuksesta.

Tulvariskialueet

Tulvariskialueita ei ole määritetty osa-yleiskaava-alueelta Muuratjärven, Muuramenjoen tai Päijänteen osalta. *Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo.*

9. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET

9.1 Rakentumisen historiaa

9.2 Maisema, maisemarakenne ja kasvillisuus

Muurame kuuluu Keski-Suomen järviseutuun ja Itäisen Järvi-Suomen maisemamaakuntaan. Tämän alueen maisemalle on tyypillistä maiseman vaihtelu kumpuilevista metsämaista, laajoihin järvialtaisiin ja vesireitteihin. Maisemaan tuovat vaihtelua harjujaksot. Viljelykset sijaitsevat useimmiten rantojen tuntumassa.

Muuramenharju on reunamuodostuman osa. Viimeisen jääkauden jälkeen mannerjään reuna pysytteli noin sadan vuoden ajan Muurame-Jyväskylä-Laukaa-linjalla. Jään reunan eteen kasautui Sisä-Suomen reunamuodostuma, joka kulkee Satakunnasta Näsijärven, Jämsän ja Jyväskylän kautta Laukaaseen. Muuramenharju on tämän reunamuodostuman osa. Jäätikön sulamisvedet kasasivat soraa ja hiekkaa reunamuodostuman itärinteeseen (Päijänteen rannan puolelle). Hienoimmat ainekset kulkeutuivat sulamisvesien mukana kauemmaksi harjusta.

Peltomaisemia rikkovat monin paikoin viljelyksiä halkovat sähkölinjat sekä tiet. Maisemakuvia alueelta on *kuvissa 47 -50*.

Kuvat 47-50. Maisemia suunnittelualueelta

9.3 Kulttuuriympäristöt

Suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsee Kansakoulu-Sillankorva- Mesipelto-maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö.

9.4 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)

Yksi Muuramen tärkeimmistä nähtävyyksistä on arkkitehti Alvar Aallon (1898-1976) suunnittelema Muuramen kirkko (1926-29), joka sijaitsee suunnittelualueella (*kuva 51*). Kirkko kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY 2009). Museoviraston kohdekuvauksessa todetaan, että valkoinen kirkko ja sen kellotorni korkealla harjulla näkyvät kauas ja luovat viehättävän mielikuvan ajattomasta ja anonyymistä italialaisesta kyläkirkosta vuoren rinteellä, asumusten yläpuolella. Se on nuoren arkkitehti Alvar Aallon ensimmäinen toteutettu kirkkosuunnitelma. Suorakaiteen muotoiseen kirkkotilaan liittyy toisella sivulla seurakuntasali ja toisella sivulla kellotorni, johon myös sakaristo on sijoitettu. Muuramen kirkko on suojeltu kirkkolailla (kirkkohallituksen päätös 25.11.2003). Rakennuksen kirkkolain mukainen suojelu kohdistuu myös sen kiinteään sisustukseen, siihen liittyviin maalauksiin, taideteoksiin ja piha-alueeseen.

Kuva 51. Muuramen kirkko

9.5 Muuramen rakennusinventointi

Vanha Laukaantie (vanha historiallinen tielinja)

10. ARKEOLOGIA

Koko keskustaajaman osayleiskaava-alueella suoritettiin muinaisjäännösinventointi toukokuussa 2006 (*erillinen liite)*. Alueelta tunnettiin entuudestaan kolme kivikautista asuinpaikkaa, joista tunnetuin on Muuramenkankaan asuinpaikka (kuvan 52 kartalla nro 1). Paikka on nyt ilmeisesti lähes kokonaan tuhoutunut urheilukentän ja sen rakennusten ym. teossa. Paikalla ei ole enää muinaisjäännösstatusta. Alueelle on pystytettymuistolaatta muistuttamaan paikan historiasta (*kuvat 53-54*). Myös kaksi muuta ennestään tunnettua asuinpaikkaa, Riihelä (2) ja Tervala (3, suunnittelualueen ulkopuolella) ovat ilmeisesti lähes kokonaan tuhoutuneita alueen rakentamisen yhteydessä.

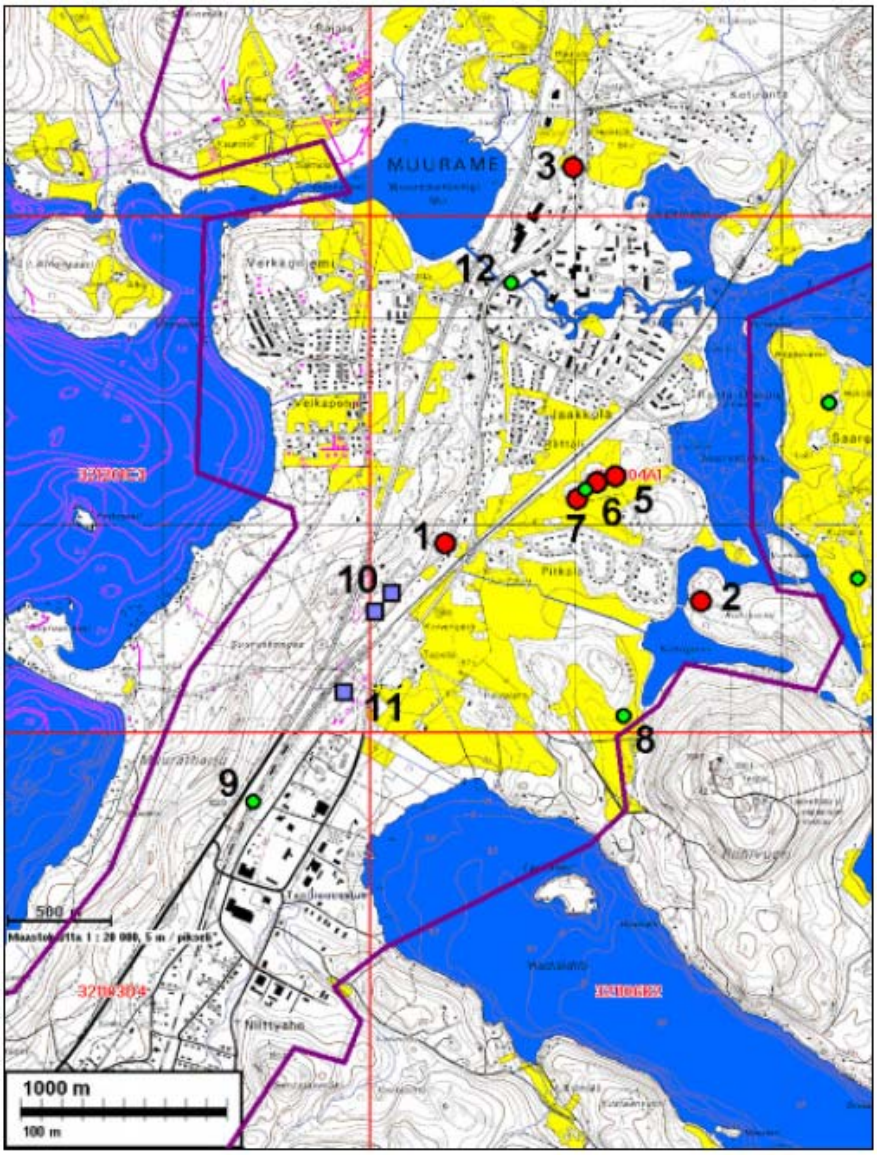

Tutkimusalue rajattu karkeasti sinimustalla viivalla. Punaiset pallot ovat kivikautisia asuinpaikkoja, vihreät löytöpaikkoja ja siniset neliöt pyyntikuoppia.

Kuva 52. Ote yleiskartasta, lähde Mikroliitti oy, Muurame Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2006.

Kuva 53. Kivilaatta keskusurheilukentän vieressä

Kuva. 54 Laatan kirjoitus

10.1 Kiinteät muinaisjäännökset

Kivikautiset asuinpaikat Pitkälä 1, Pitkälä 2 ja Pitkälä 3, jotka on luokiteltu kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Ne on merkitty *kuvan 55* inventointikarttaan numeroilla 5, 6 ja 7 (*kuva 55*).

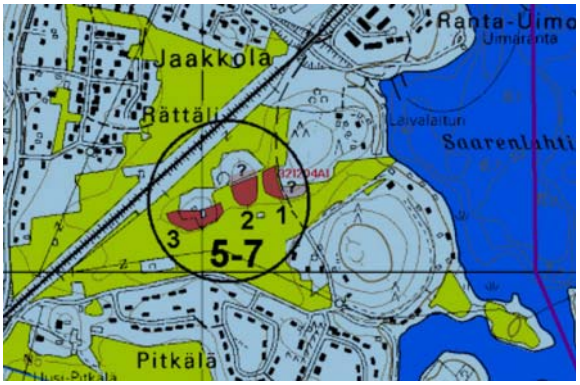

Kuva 55. Kiinteät muinaisjäännökset.

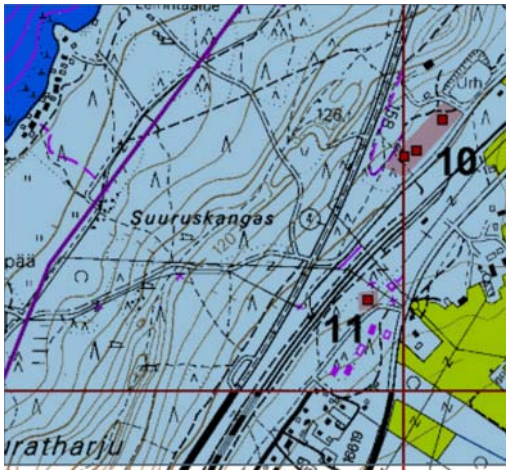

Kuva 56. Kiinteät muinaisjäännökset

Kuvan 56 kartalla osoitetut Kenttätie (numero 10) ja Korvenkyläntie (numero 11) ovat luokiteltu kiinteiksi muinaisjäännöksiksi (*kuva 56*). Kenttätien länsipuolella on muinaisrantatörmä, jonka päällä on leveä tasanne. Tasanteella havaittiin inventoimissa ainakin kolme pyyntikuoppaa, joista kaksi eteläisintä on lähellä toisiaan ja kolmas lähellä pallokenttää. Korvenkyläntien varressa on komea isohko pyyntikuoppa, jonka pohjalla oli inventoinnin aikaan jätettä.

10.2 Löytöpaikat

Riihilahti (numero 8) luokitellaan kivikautiseksi löytöpaikaksi. Paikalla saattaa olla kivikautinen asuinpaikka, mutta löytöjen vähäisyys laskee sen statuksen löytöpaikaksi. Myös Radanvarsi (numero 9) ja suunnittelualueen ulkopuolinen Alamyllyn tontti (nro12) luokitellaan löytöpaikoiksi.

11. YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Alueella ei ole merkittäviä ympäristöhäiriöiden lähteitä. Valtatien 9 ja pääradan liikenteen aiheuttama melu ja tärinä saattavat aiheuttavat häiriötä lähialueiden asukkaille.

Teollisuusalueet ovat Teollisuuskylän ja Niittyahon eritasoliittymän alueelle, missä niiden toiminnasta mahdollisesti aiheutuva ympäristöhäiriö kohdentuu hyvin rajatulle alueelle. Teollisuusalueet sijaitsevat liikenteellisesti edullisella paikalla aivan valtatien tuntumassa, eikä toiminnasta aiheudu merkittävää raskaan liikenteen läpikulkua taajamarakenteen sisällä.

11.1 Maa-ainesten otto / jalostus

Suunnittelualueella sijaitsee yksi Keski-Suomen kuljetuksen kiviainesterminaali / maankaatopaikka (kuva 57). Keski-Suomen ympäristökeskus on myöntänyt Lamminmäen maankaatopaikan toiminnalle ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan, joka on voimassa toistaiseksi.

Maankaatopaikka sijaitsee Muuramen teollisuusalueen eteläpuolella asumattomalla metsätalousalueella. Kohde sijoittuu Lamminmäen suoalueelle, Kuusanmäentien suuntaisen mäenharjanteen taakse, joka ei ole luokiteltua pohjavesialuetta. Maankaatopaikka alue sijoittuu niin, ettei se näy asutukseen eikä yleisille kulkuväylille. Haetun muutoksen jälkeen maankaatopaikan lakialue saattaa näkyä kauemmas, mutta kasvillisuuden peittäessä se sulautuu mäkimaisemaan. Muutoin toimintaan esitetyt muutokset eivät vaikuta ympäristö- ja luonnonolosuhteisiin aiemmasta lupapäätöksestä poikkeavasti.

Lamminmäen maankaatopaikkaa käytetään puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointiin ja loppusijoitukseen. Alueella läjitetään ainoastaan puhtaita maamassoja, rakentamisessa syntyviä puhtaita rakentamiseen kelpaamattomia ylijäämämaita kuten, savea, moreenia ja ruoppausmassoja. Alueella varastoidaan myös väliaikaisesti rakenteista poistettuja ehjiä reunakiviä, kiveyksiä, betoniputkia ja vastaavia materiaaleja. Varastoitavia massoja käsitellään alueella ennen niiden pois toimittamista tarvittaessa seulomalla ja sekoittamalla. Maankaatopaikalle voidaan ottaa myös enintään vuoden ajaksi risuja ja kantoja, jotka haketetaan ja myydään poltettavaksi. Alueella harjoitetaan myös ruokamullan valmistusta sekoittamalla multaan hiekkaa, turvetta ja kalkkia seulakoneen avulla.

Yleisesti ottaen maa-ainesten otosta ja jalostuksesta voi aiheutua häiriöitä alueen pohjavesivarannoille, maisemalle, pöly- ja meluhäiriöitä sekä liikenteellisiä vaikutuksia.

Kuva 57. Keski-Suomen Kuljetuksen kiviainesterminaali / maankaatopaikka.

11.2 Pilaantuneet maa-alueet

Alueella sijaitsee 12 mahdollisesti pilaantunutta maa-aluetta. Osa näistä on kunnostettu. Kohteet on lueteltu *taulukossa 6* ja esitetty kartalla kuvassa 58.

Taulukko 6. Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet suunnittelualueella

Kohde	Osoite	Kunnostustilanne
Pohjois-Päijänteen polttoaineen jakelupiste	Muuramentie 33	
Alakosken maankaatopaikka	Muuramenjoki, Vanhansahanpolku	
Ampumarata	Muuratharju, Kultarannantie	
Kauppapuutarha	Yrittäjätie 6	
Nokka-Tume yhtiöt, turhaan listalla		kunnostettu
Neste, y, D-asema	Korvenkyläntie 3	
Mansosen autopurkaamo	Härköpolku 4	
Saha (A-puu)	Ketunkorventie 4	
Maankaatopaikka	Ketunkorventie 2	
Lamminmäen vanha kaatopaikka	Ketunkorventie	
Ketunkorven kaatopaikka	Ketunkorventie	
Asepa ky	Yrittäjätie 5	
Ympäristökarttapalvelun kartalta (kuva 61) puuttuvat kohteet		
Muuratharjun hautausmaa	Kappelintie	
Kappelin polttopaikka	Mehtolanniementie 19	

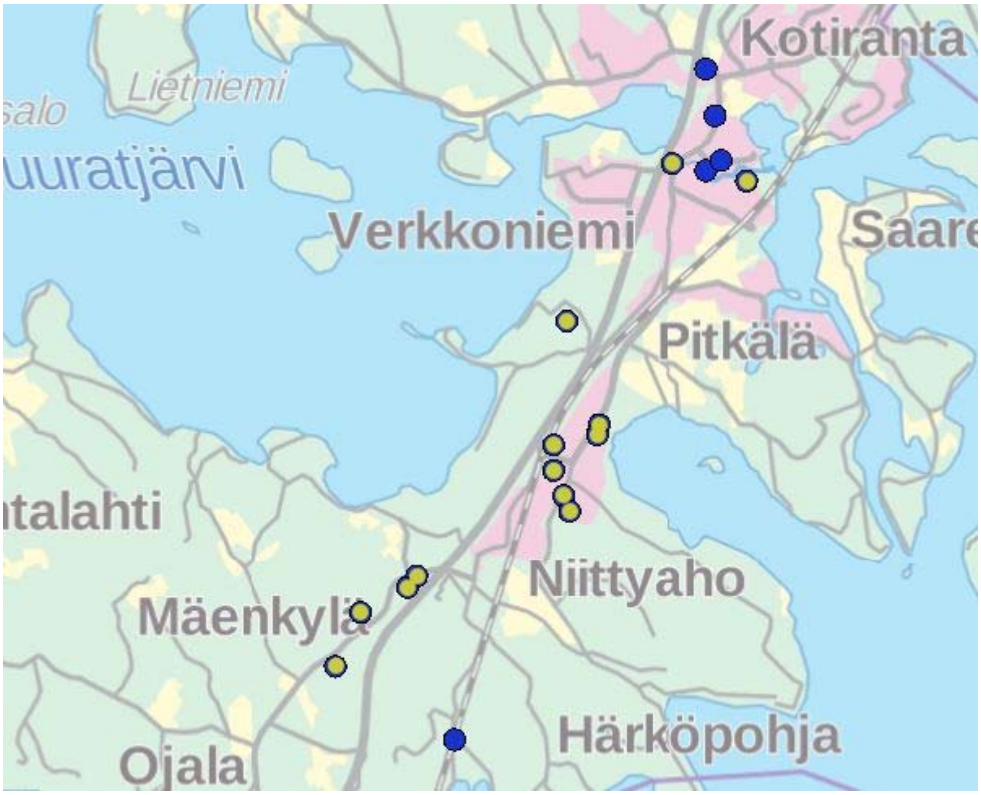

Kuva 58. Suunnittelualueella sijaitsevat mahdollisesti pilaantuneet kohteet keltaisilla palloilla. Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo

11.3 Liikenteen melu ja tärinä

Valtatie 9 halkaisee suunnittelualueen pituussuunnassa. Myös yhdysteiden liikenteen melu saattaa aiheuttaa häiriötä lähialueiden asukkaille. Liikennemäärän lisääntyminen ja nopeusrajoitusten nostaminen lisäävät tieliikenteestä aiheutuvaa melua ja täten myös melusuojaustarvetta.

Myös päärata kulkee pituussuunnassa suunnittelualueen läpi. Raideliikenteestä kantautuva melu ja tärinä saattaa aiheuttaa haittaa lähialueen asukkaille. Yhteysvälillä tehdään parannustöitä ja Jämsä-Jyväskylä väli on tarkoitus kaksiraiteistaa 2030-luvulla. Yhteysvälin Jyväskylä-Tampere raideliikennemäärien on ennustettu kasvavan mm. Äänekosken biotuotetehtaan käynnistymisen myötä, sillä kuljetukset suuntautuvat Äänekoskelta Jyväskylän ja Tampereen kautta Vuosaaren satamaan.

Sovellettavat melutason ohjearvot on annettu valtioneuvoston päätöksellä 993/92. Sen mukaan asuinalueilla sekä hoito- ja oppilaitosten kohdalla melun keskiäänitason (LAeq) tulisi olla päiväaikaan (klo 7-22) enintään 55 dB ja yöaikaan (klo 22-7) enintään 45 dB.

Valtatien kehittämissuunnitelmassa välille Jämsä-Jyväskylä on arvioitu melusuojaustarpeita yhteensä noin 10 km matkalle Jämsän ja Jyväskylän välille. Näiden kohdalla on melualueella asuvia yhteensä noin 700 sekä kaksi vanhainkotia ja yksi koulu. Merkittävimmät suojauskohteet sijoittuvat Jämsän, Korpilahden ja Muuramen taajamien kohdalle (kuva 59).

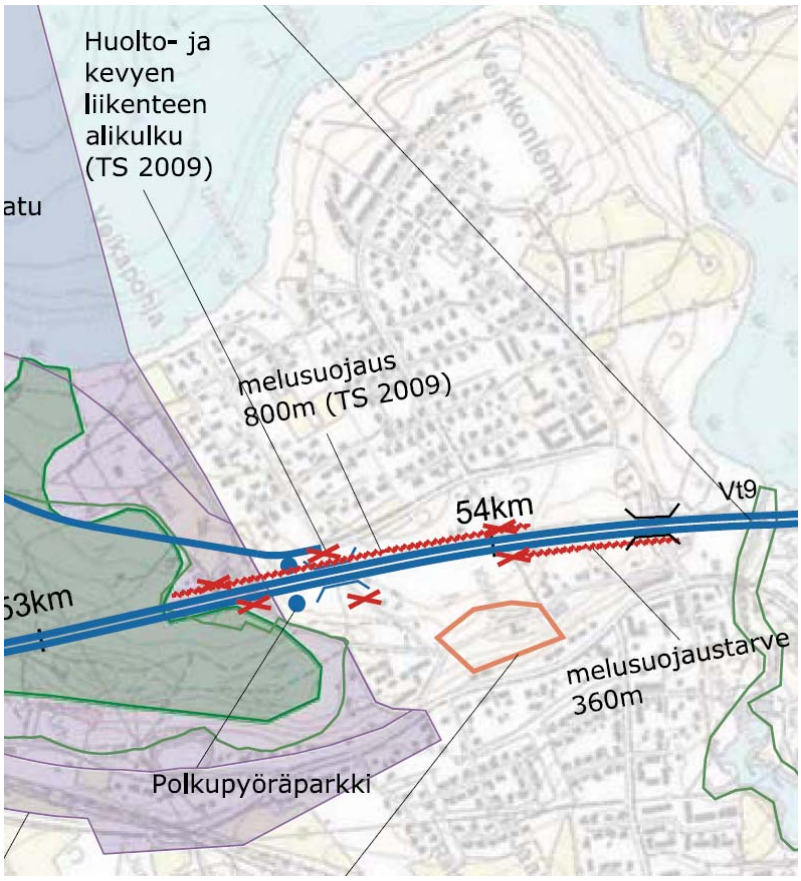

Kuva 59. Melusuojaustarve Muuramessa

Valtatien kehittämissuunnitelmassa on arvioitu myös erilaisten meluesteiden vaikutuksia melutasoihin. Arviot perustuvat aikaisempiin meluselvityksiin Muuramen taajaman kohdalla ja ennusteliikennemäärän ja nopeusrajoituksen perusteella tehtyyn laskennalliseen arvioon päiväaikaisen melualueen koosta. Niittyahon alueelle sijoitetun meluesteen (meluvallin / maaston muodon) vaikutuksia melun päiväajan keskiäänitasoon on esitetty *kuvassa 60*. Meluesteiden vaikutuksesta melutason ohjearvo 55dB ei ylity suojattavissa kohteissa Niittyahon alueella. Kehittämissuunnitelmassa todetaan, että tehty arvio on karkea ja ennen yksittäisen melusuojaustoimenpiteen toteuttamista suojauksen tarve tulee tarkistaa ja melusuojaus mitoittaa käyttämällä tarkempaa 3D-mallinnukseen perustuvaa melulaskentaa.

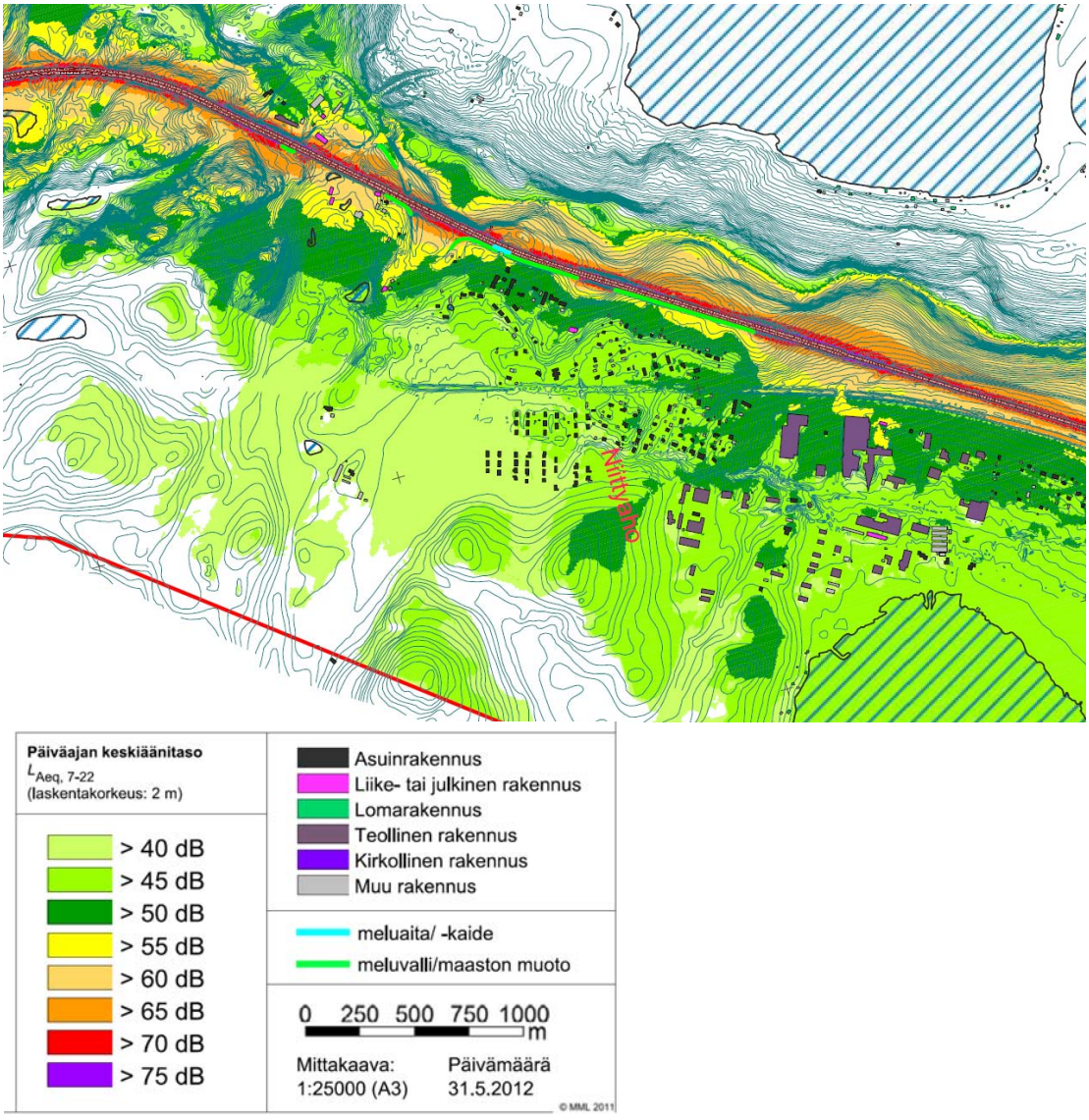

Kuva 60. Niittyahon alueelle sijoitetun meluesteen laskennallinen vaikutus melutason päiväajan keskiäänitasoon.

12. YLEISKAAVAN VALMISTELUVAIHEET

Kaavan laatiminen käynnistettiin Muuramen kunnan aloitteesta. Teknisten palveluiden lautakunta päätti kokouksessaan 18.1.2011 jatkaa keskustaajaman osayleiskaavan laatimista. Osayleiskaava rajattiin toteutettavaksi kahdessa osassa: I-vaiheessa keskustaajaman pohjoisosa (2015) ja II-vaiheessa keskustaajaman eteläosa.

Keskustaajaman osayleiskaavan I-vaiheen ulkopuolelle rajattiin oikeusvaikutteiset Muuratjärven rantayleiskaava (2004) ja Päijänteen rantayleiskaava (2007). Näiden kaavojen rajauksia tarkistetaan tarvittaessa osayleiskaavan II-vaiheessa.

12.1 Vireille tulo- ja valmisteluvaihe

8.9.2015 (§84)	Muuramen teknisten palveluiden lautakunta päätti yleiskaavan laatimisesta.
24.5 - 6.6.2015	Kaavan vireilletulon kuulutus ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) nähtävillä 24.5 - 6.6.2015
7.4.2016	Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL66§ 2mom)

YMPÄRISTÖNSUUNNITTELU OY
PIRKANMAA

Hämeenlinnassa 6.5.2020

Arto Remes
maanmittausinsinööri (AMK), YKS-617